

کتاب سیراف

از مجموعه کتابهای
آپوکریفا

مترجم: داود کاظمیان

کاری از سازمان رازگاہ

معرفی

کتب سیراخ به نامهای بن سیراخ، و حکمت سیراخ، نیز شناخته شده و در ترجمه لاتین هم بنام 'کتاب کلیسا' یا 'متعلق به کلیسا' از آن نام برده شده و در ادبیات یهود به عنوان 'امثال بن سیرا' شهرت دارد. کتاب سیراخ مجموعه‌ای از سخنان حکیمانه و آموزه‌های اخلاقی است که توسط عیسی پسر سیراخ پسر الیعازر اورشلمی به رشته تحریر درآمده است.

کتاب سیراخ نه تنها طولانی‌ترین کتاب آپوکریفا است، بلکه تنها کتابی است که نام آن از نویسنده اقتباس شده است. این اثر بیشتر شبیه کتاب امثال با مجموعه‌ای از سخنان ظاهراً غیر مرتبط است. سیراخ بیشتر به خاطر سرخوردگی از تجربه و دل‌تنگی که نسبت به روزهای گذشته اسرائیل داشت مشهور است.

خواندن کتاب سیراخ بطور خاص مشکل نیست، اما آسان هم نیست. فقدان یک ساختار کلی، دنبال کردن این اثر را کمی دشوار می‌سازد. این کتاب در اصل به زبان عبری نگارش و سپس به زبان یونانی و سایر زبان‌های دیگر ترجمه شده است؛ متأسفانه نسخه عبری این کتاب به غیر از قسمتهایی که در مصر کشف شده در دسترس نیست. در واقع بیشتر متن عبری در سال ۱۸۹۶ در یک انبار کتابهای فرسوده در قاهره کشف شد؛ بخشهایی از آن نیز در قمران و ماسادا در اسرائیل پیدا شد.

درباره نویسنده

اصل کتاب به زبان عبری و توسط بن سیراخ، که مردی متدین و خردمند بود به رشته تحریر درآمد اما سپس توسط پسرش عیسی به یونانی ترجمه گردید. اطلاعات موجود درباره او نشان می‌دهد که او یک کاتب یهودی و از ساکنان اورشلیم بوده است؛ اما ممکن است این کتاب در اسکندریه مصر نوشته شده باشد. تصور می‌شود وی مدرسه‌ای را تاسیس کرده که در راستای آموزه‌های موجود در این کتاب به تدریس می‌پرداخته است. عیسی پسر سیراخ در بین نویسندگان یهودی غیر معمول بود زیرا او اثر خود را امضا کرده که این امر در بین یهودیان متداول نبوده است.

زمان نگارش

تصور می‌شود که این اثر در قرن دوم قبل از میلاد مسیح توسط سیراخ نگارش و

حدود ۵۰ سال بعد توسط نوه او عیسی به یونانی ترجمه شده است. مقدمه این کتاب در کل توسط مترجم آن نوشته شده است.

سبک نگارش

سبک کتاب بر اساس ادبیات حکیمانه تحریر شده و مانند بسیاری از آثار حکیمانه، شامل مجموعه‌ای از سخنان و آموزه‌های خردمندانه است. کتاب سیراخ بسیار شبیه به کتاب امثال است که در آن اکثر مطالب با جملات کوتاه و در ارتباط با موضوعات مختلف بیان شده است. گفته‌ها به طور کلی با موضوعات دسته بندی می‌شوند، بنابراین کتاب از نوعی سازمان یافتگی برخوردار است.

او مانند سایر نویسندگان ادبیات حکیمانه، حکمت را ستایش می‌کند و آن را به عنوان یک زن با فضیلت توصیف می‌کند که باید با جدیت جستجو شود. بخش اعظم این کتاب همراه با اندرزهای پدرا نه به فرزند است. برخی از محققان فکر می‌کنند که این کتاب برای آموزش مردان جوان یهودی جهت کسب منصب رهبری استفاده شده است. بن سیرا در زمانی این کتاب را نوشت که هویت یهودی در اثر نفوذ گسترده فرهنگ یونان مورد تهدید قرار گرفته بود. نوشتار او معاصران خود را به بازگشت به ریشه‌های فرهنگی و معنویت کتاب مقدس دعوت می‌کند.

ساختار کتاب

یکی از ویژگی‌های قابل توجه این کتاب چنین است که هیچ ساختار واضحی را در بر نمی‌گیرد. در عوض، به دور طیف گسترده‌ای از زمینه‌های متفاوت در گردش است. مانند سایر کتابهای حکیمانه، باید به دنبال این بود که نویسنده چه نگرشی نسبت به حکمت دارد.

خواننده‌ای که با کتاب سیراخ روبرو می‌شود ممکن است با تلاش برای خواندن بیش از حد سریع آن، یا از اینکه به دنبال یک هدف همه جانبه باشد نا امید شود. در حالی که این کتاب با یک استدلال اصلی سازماندهی نشده است، اما یک ایده جدید و بنیادی را ارائه می‌دهد بر این اساس که کتابهای حکیمانه قبلی را مجدداً تفسیر می‌کند. یعنی حکمت را با شریعت موسی مشخص می‌کند. این ایده مهم راهی است که بن سیراخ در رابطه با تاریخ و سرنوشت اسرائیل درک کرده است. حکمتی که او ارائه می‌دهد، صرفاً بر اساس توصیه‌های خوب قرار ندارد، بلکه تعبیری از شریعت موسی است. مانند شریعت، کتاب سیراخ نیز در زندگی مسیح به تحقق کامل می‌رسد.

همانند کتاب ایوب، نویسنده خاطر نشان می‌سازد که: 'آغاز حکمت، ترس از خداوند است'. این مجموعه در انتها نیز تاریخچه‌ای از مرد سالاران و رهبران اسرائیل ارائه داده و در آخرین فصل، کتاب را با یک دعای نیایشی خاتمه می‌دهد.

تاریخچه

عیسی فرزند سیراخ معلم مذهبی و یکی از کاتبان اورشلیم بود که در حدود سالهای ۱۸۰-۲۰۰ قبل از میلاد می‌زیست؛ در دورانی که برای قوم عبرانی بسیار بی ثبات بود. پادشاه سلوسیید در سال ۱۹۸ پیش از میلاد، فلسطین را از کنترل بطلمیوس خارج کرد. در ابتدا، مردم مشتاق این رهبر جدید بودند، زیرا آنها در تحت حکومت بطلمیوس در فشار و سختی بودند. اما آنها به زودی متوجه شدند که پادشاهان سلوسی بهتر نیستند و سرانجام بسیار بدتر شدند. با این وجود بن سیراخ به جای پرداختن به این مسائل سیاسی یا پرداختن به موضوعات سیاسی، بر نوشتن درباره ارزش بی انتهای حکمت تمرکز دارد. بسیاری از محققان به همین دلیل او را یک سنت‌گرای محافظه کار می‌دانند. اما برخی دیگر فکر می‌کنند که نوشته‌های وی کاملاً به دنبال اصلاحات است.

اکثر محققان فکر می‌کنند بن سیراخ یک کاتب حرفه‌ای بود. از آنجا که او کسانی را که تمام روز خود را در جستجوی حکمت خدا می‌گذرانند صاحب فضیلت می‌داند، جای تردید است که او صاحب حرفه دیگری بوده باشد. او خود را یک حکیم با تجربه می‌داند که با جوانان روز خود نقاط مشترک بسیار زیادی دارد. او احتمالاً در یک مدرسه رسمی یا از خانه خود به فرزندان یهودیان مرفه آموزش می‌داده است.

بن سیراخ مانند بسیاری از نویسندگان حکیم، خود را متعهد به راهنمایی جوانان می‌داند تا بتوانند راه خود را به درستی در جهان پیدا کنند، و زندگی شرافتمندانه داشته و از نظر روحی و حرفه‌ای شاد باشند. وی معتقد است که این امر تنها در صورتی رخ می‌دهد که مردم به عهد و پیمان با خدای اسرائیل وفادار باشند.

در حدود سال ۲۰۰ قبل از میلاد تعداد زیادی از یهودیان در خارج از فلسطین زندگی می‌کردند. گرچه آنتیوخوس سوم با آداب و رسوم یهود مدارا می‌کرد، اما نفوذ فرهنگ هلنیستی همچنان جامعه یهودی را در تحت نفوذ قرار می‌داد. به خصوص در اورشلیم، طبقات بالا بر آن شدند که ادبیات خود را در درجه بسیار پایین تری نسبت به رمان، شعر و فلسفه یونانی ببینند. بنابراین سیراخ سعی داشت تا یهودیان جوان دوران خود را از افتادن در زیر طلسم فرهنگ هلنیستی باز دارد.

کاربرد

این کتاب شامل بسیاری از موضوعات مرتبط با زندگی بشر از جمله پول، روابط، عبادت، تجارت و حتی آداب غذا خوردن است! تمرکز آن بر این اساس است که به خواننده کمک کند تا آگاهی لازم را برای باقی ماندن در عهد خداوند بدست آورد، و اینکه چگونه حتی در موارد کوچک نیز وفادار به خدا باشد. بن سیراخ در مورد انتخاب دوستان، برخورد با مشکلات عملی زندگی و حتی هنر گوش دادن، حرفهای بسیار زیادی برای گفتن دارد.

ابتدای سخن

از طریق تورات، انبیا، و سایر افرادی که پس از آنها آمده‌اند، تعالیم و آموزه‌های بیشمار و شگفت‌انگیزی به ما داده شده است. به همین دلیل، لازم است که اسرائیل را به دلیل تعلیمات و حکمت آن مورد ستایش قرار دهیم. همچنین لازم است نه تنها خوانندگان این تعلیمات، خودشان به خوبی این مطالب را درک کنند؛ بلکه به عنوان دوست داران این آموزه‌ها، با صحبت و نوشته‌های خود، به سایرین^۱ نیز برای آگاهی از این مطالب کمک کنند. چنانچه پدربزرگ من عیسی که بیشتر وقت خود را به خواندن تورات، انبیا، و سایر کتابهای نیاکان ما اختصاص داده بود، از مطالعه آنها، تسلط قابل توجهی در امور تعلیماتی به دست آورد، و خودش نیز مطالبی را در زمینه آموزش و حکمت تدوین نمود. هدف وی این بود که مشتاقان یادگیری، با خواندن این مطالب، دانش بیشتری جهت زندگی منطبق با شریعت کسب کنند.

از اینرو، شما دعوت شده‌اید که این مطالب را با حُسن نیت و توجه کامل بخوانید و در مواردی که به نظر می‌رسد با وجود تلاش بسیار در ترجمه، نتوانسته‌ایم مفهوم برخی از عبارات یا اصطلاحات را به درستی ادا کنیم ما را ببخشید. زیرا آنچه در ابتدا به زبان عبری بیان شده است، هنگام ترجمه به زبان دیگر، از قدرت و مفهوم یکسانی برخوردار نیست. این امر نه تنها در این مورد، بلکه حتی در مورد تورات، انبیا، و سایر کتابها نیز صادق است و تفاوت‌های بسیار اندکی بین ترجمه و بیان آنها به زبان اصلی وجود دارد.

وقتی در سی و هشتمین سال سلطنت اورژت پادشاه به مصر آمدم و مدتی در آنجا ماندم، یک نسخه از این کتاب را که شامل تعلیمات کاربردی بسیار مهمی بود پیدا کردم. وقتی به اهمیت این کتاب پی بردم، به سرعت و با تلاش بسیار نسبت به ترجمه آن اقدام کردم. من روز و شب و با مهارت زیاد برای به اتمام رساندن این ترجمه و انتشار آن وقت صرف کردم؛ تا کسانی که در سرزمینهای بیگانه زندگی می‌کنند و مایل به یادگیری هستند بتوانند از آن استفاده کرده و آداب زندگی خود را منطبق بر اساس شریعت قرار دهند.

۱ - در برخی از ترجمه‌ها بجای سایرین از واژه غریبه‌ها و یا بیگانگان استفاده شده است؛ این ممکن است هم به مفهوم یهودیان پراکنده در خارج از اسرائیل و یا غیر یهودیان باشد.

منشأ حکمت

۱ تمامی حکمت از جانب خداست، و تا ابد با او خواهد بود. ۲ چه کسی می‌تواند شن دریاها، قطرات باران، یا روزهای ابدیت را بشمارد؟ ۳ چه کسی می‌تواند بلندای آسمان، پهنه زمین، یا عمق هاویه را حساب کند. ۴ حکمت قبل از هر چیز دیگری بوجود آمد، و درک معقول از روز ازل شکل گرفت. ۵ سرچشمه حکمت همانا کلام خداست در اوج آسمانها، چنانچه راههای او احکامی ابدی هستند. ۶ ریشه حکمت بر چه کسی آشکار شده است؟ و چه کسی از اسرار و شاهکارهای شگفت انگیز او خبر دارد؟ ۷ بر چه کسی معرفت حکمت مکشوف شده، و وسعت راههای او را چه کسی فهمیده است؟ ۸ اما تنها یک نفر صاحب حکمت است، او که با هیبت تمام بر تخت خود نشسته است. ۹ خود خداوند او را آفریده، او را دیده، معیار او را سنجیده، و او را بر تمام اعمال خود گسترش داده است. ۱۰ و حکمت را بر اساس موهبت الهی خود و به تناسب هر شخص، به وفور در اختیار کسانی که او را دوست دارند، قرار داده است. ۴

حکمت واقعی، ترس از خداوند است

۱۱ ترس از خداوند، افتخار، سربلندی، نشاط، و تاج شادمانی است. ۱۲ ترس از خداوند قلب را شاد می‌کند، و نشاط و شادی و عمر طولانی می‌بخشد. ۱۳ کسانی که از خداوند می‌ترسند، پایان خوشی خواهند داشت؛ و در زمان مرگ، فرخنده خواهند بود. ۱۴ حکمت با ترس از خداوند شروع می‌شود، و به ایمانداران در رحم مادرشان عطا می‌شود. ۱۵ حکمت خانه خود را از ازل در میان انسان‌ها بنا کرده و در میان نسل آنها ثابت قدم باقی خواهد ماند. ۱۶ ترس از خداوند، پُر از حکمت است. و او دوستداران خود را با ثمراتش سرمست خواهد کرد. ۱۷ او تمام خانه آنها را از چیزهای مرغوب پر کرده و انبارهای ایشان را از محصولات خود لبریز خواهد کرد. ۱۸ ترس از خداوند، تاج حکمت است. و از آن آرامش و سلامتی کامل شکوفا می‌شود. ۶

۱۹ او دانش و درک دقیق را مثل باران، جاری کرده و سبب افتخار آنانی می‌شود که

۲ - برخی نسخه‌ها فاقد آیه ۵ هستند.

۳ - برخی نسخه‌ها فاقد آیه ۷ هستند.

۴ - برخی نسخه‌ها آیه ۱۰ را چنین بازگو کرده‌اند: محبت به خدا، حکمتی شکوهمند است. او به هر کسی به اندازه‌ای که مناسب تشخیص دهد، حکمت عطا می‌کند.

۵ - برخی نسخه‌ها آیه ۱۲ را چنین بازگو کرده‌اند: ترس از خداوند یک موهبت الهی است؛ زیرا او راههای محبت را استوار می‌سازد.

۶ - برخی نسخه‌ها این متن را به اول آیه ۱۹ اضافه کرده‌اند: خداوند حکمت را دیده و معیار او را سنجیده است.

او را دریافت می‌کنند. ۲۰ ترس از خداوند، ریشه حکمت است، و شاخه‌های او در تمام عمر ثمر دارند. ۲۱ ترس از خداوند گناهان را از بین می‌برد و هرگاه دوام یابد، غضب الهی را دور می‌سازد.^۷

صبر و خویشتن داری

۲۲ عصبانیت خالی از عدالت قابل توجیه است، زیرا خشم همانند وزنه‌ای است که سبب سقوط می‌شود. ۲۳ کسانی که صبور هستند تا لحظه مناسب تحمل می‌کنند، و در نهایت نشاط و شادی به آنها باز خواهد گشت. ۲۴ آنها سخنان خود را تا لحظه مناسب پنهان می‌کنند، و لبهای زیادی از نکته سنجی آنها سخن خواهند گفت.

۲۵ در گنجینه حکمت، سخنان خردمندان وجود دارد؛ اما گناهکاران از خدا پرستی کراهت دارند. ۲۶ اگر می‌خواهید حکمت داشته باشید، احکام را نگه دارید، و خداوند او را به شما خواهد داد. ۲۷ ترس از خداوند، حکمت و تعلیم به ارمغان می‌آورد، و او از وفاداری و فروتنی خشنود می‌شود.

۲۸ از ترس خداوند روگردان نشوید، و با دو دلی به او نزدیک نشوید. ۲۹ در حضور مردم، ریاکار نباشید، بلکه مراقب سخنان خود باشید. ۳۰ خودتان را بالا نبرید، چون ممکن است سقوط کرده و سبب بی‌آبرویی خود شوید؛ خداوند اسرار شما را آشکار و شما را در مقابل جمع سرنگون خواهد کرد. زیرا با ترس از خداوند نیامدید، و قلب شما پر از فریب و نیرنگ بوده است.

اطمینان به خدا

۲ فرزندم، هنگامی که به خدمت خداوند می‌پردازی، خود را برای آزمایش آماده کن. ۲ قلبی صادق داشته باش و ثابت قدم بمان، و در هنگام مصیبت بیقرار و مضطرب نباش. ۳ محکم به او بچسب و از او جدا مشو، تا در واپسین روزهای خود سعادت‌مند و کامروا باشی. ۴ هر اتفاقی که برای تو افتاد آنرا بپذیر، و در مواقع تحقیر صبور باش. ۵ زیرا طلا در آتش آزمایش می‌شود، و افراد قابل قبول در کوره فروتنی آزمایش می‌شوند.^۱ ۶ به او اعتماد کن، و او به تو کمک خواهد کرد؛ در راه راست قدم بردار، و به او امیدوار باش.

۷ شمایی که از خداوند می‌ترسید، منتظر رحمت او باشید. از راه خود منحرف نشوید، ممکن است سقوط کنید. ۸ شمایی که از خداوند می‌ترسید، به او اعتماد

۷ - برخی نسخه‌ها فاقد آیه ۲۱ هستند.

۱ - در برخی از نسخه‌ها اضافه شده: در فقر و بیماری به او توکل داشته باش.

کنید، و پاداش شما از بین نخواهد رفت. ۹ شمایی که از خداوند می‌ترسید، به چیزهای خوب، شادی ماندگار، و رحمت پایدار امیدوار باشید.^۲ ۱۰ نسلهای گذشته را در نظر بگیرید و ببینید، آیا کسی هست که به خداوند اعتماد کرده و خجالت زده باشد؟ یا چه کسی در ترس از خداوند ثابت قدم مانده و خداوند او را به حال خود رها کرده است؟ یا چه کسی او را فرا خوانده و خداوند او را نادیده گرفته است؟ ۱۱ زیرا خداوند دلسوز و مهربان است. او گناهان را می‌بخشد و شخص را در زمان سختی و مصیبت رهایی می‌دهد.

۱۲ وای بر دل‌های لرزان و دست‌های سست بنیاد،^۳ و به گناهکارانی که در هر دو مسیر قدم می‌گذارند! ۱۳ وای بر نفس ضعیف که هیچ ایمانی ندارد! بنابراین پناهگاهی نیز نخواهد داشت. ۱۴ وای بر شما که استقامت و پایداری خود را از دست داده‌اید! وقتی زمان دیدار خداوند فرا برسد، چه خواهید کرد؟

۱۵ کسانی که از خداوند می‌ترسند، از سخنان او سرپیچی نمی‌کنند، و کسانی که او را دوست دارند، راه‌های او را با صداقت ادامه می‌دهند. ۱۶ کسانی که از خداوند می‌ترسند، خواهان رضایت خاطر او هستند. و کسانی که او را دوست دارند، از رعایت احکام خدا کاملاً خشنود هستند. ۱۷ کسانی که از خداوند می‌ترسند، قلب خود را مستعد می‌سازند و در مقابل او فروتن شده و می‌گویند: ۱۸ بگذار به دست خداوند بیفتیم، نه به دست انسان فانی؛ زیرا به همان اندازه که دارای عظمت است، رحمت او نیز بیکران است.

وظایف ما نسبت به والدین

۳ ۱ ای فرزندان، به اندرزه‌های پدر خود گوش دهید. و طبق آن عمل کنید، تا در امان باشید. ۲ زیرا خداوند پدر را نسبت به فرزندانش بیشتر ارج می‌نهد، و حق مادران را نسبت به فرزندانش مورد تاکید قرار داده است. ۳ کسانی که به پدران خود احترام می‌گذارند، گناهان خود را کفاره می‌کنند. ۴ و کسانی که به مادرشان احترام می‌گذارند مانند کسانی هستند که گنج ذخیره می‌کنند. ۵ کسانی که به پدرشان احترام می‌گذارند، در فرزندان خود شادی خواهند داشت، و هنگامی که دعا می‌کنند برآورده خواهد شد. ۶ کسانی که به پدرشان احترام می‌گذارند زندگی طولانی خواهند داشت، و کسانی که از خداوند پیروی می‌کنند، به مادرشان شادی خواهند بخشید.^۱ ۷ آنها به والدین خود مانند اربابشان خدمت می‌کنند. ۸

۲ - در برخی از نسخه‌ها اضافه شده: زیرا پاداش او، عطایی ابدی و شادی بخش است.

۳ - منظور کسانی هستند که در خدمت به خدا تردید داشته و استوار نیستند.

۱ - در برخی از نسخه‌ها در ابتدای آیه ۷ اضافه شده است: کسانی که از خدا می‌ترسند، به پدر خود احترام می‌گذارند.

به پدر خود در گفتار و کردار احترام بگذارید، تا از او صاحب نعمت و برکت شوید. ۹ زیرا برکت پدر سبب برقراری و استحکام خانه فرزندان می‌شود، اما نفرین مادر بنیادها را ریشه کن می‌کند. ۱۰ با بی حرمتی به پدر خود، احساس افتخار نکن، زیرا بی حرمتی پدر تو، افتخاری به ارمغان نمی‌آورد. ۱۱ زیرا افتخار پدر، نقطه شروع شهرت فرزندان است، و عدم احترام به مادر، سبب شرمساری فرزندان می‌شود. ۱۲ فرزند من، به پدرت در پیروی کمک کن، و او را در طی طول عمرش، اندوهناک مساز. ۱۳ حتی اگر ذهن او ضعیف شد، با او مدارا کن؛ از اینکه دارای قدرت و ذکاوت هستی، او را تحقیر مکن. ۱۴ زیرا مهربانی و محبت به پدر، هرگز فراموش نخواهد شد؛ و سبب جبران گناهان تو خواهد شد. ۱۵ چنانچه در روز پشیمانی، جهت کمک به تو به یاد آورده خواهد شد. و گناهان تو مانند یخ در مقابل آفتاب، ذوب خواهد شد. ۱۶ کسانی که پدران خود را رها می‌کنند، کفر می‌ورزند، و کسانی که مادران خود را آزرده می‌سازند، مورد لعن خداوند قرار می‌گیرند.

فروتنی و نیکو کاری

۱۷ ای فرزند، وظایف خود را با فروتنی به انجام برسان؛ آنگاه نزد کسانی که خدا دوستشان دارد محبوب خواهی شد. ۱۸ هر چه بزرگتر باشید، خود را بیشتر فروتن بسازید. آنگاه مورد لطف و فیض خداوند قرار خواهید گرفت. ۱۹ افراد بسیار زیادی، بلند پایه و مشهور هستند؛ اما او اسرار خود را بر فروتنان آشکار می‌کند. ۲۰ زیرا قدرت خداوند بسیار عظیم است؛ اما شخص فروتن سبب جلال او می‌شود. ۲۱ به دنبال آنچه که برای تو دشوار است مرو؛ و آنچه را که در توان تو نیست بررسی مکن. ۲۲ درباره هر آنچه که احکام به تو دستور می‌دهد فکر کن، اما هر آنچه که مکشوف نشده است به تو ارتباطی ندارد. ۲۳ در امور فراتر از درک خود، مداخله نکن؛ زیرا آنچه که فراتر از درک بشر است به تو نشان داده شده است. ۲۴ زیرا بسیاری بر اساس تصورات شخصی خود گمراه شده‌اند، و یک نظریه اشتباه سبب انحراف دیدگاه آنها شده است. ۲۵ بدون چشم هیچ نوری وجود ندارد؛ و بدون دانش هیچ حکمتی وجود ندارد.^۳

۲۶ سر سختی در انتها، به بدبختی می‌انجامد؛ و هر کسی که خطر را دوست دارد، در آن هلاک می‌شود. ۲۷ شخص سرسخت گرفتار مشکلات خواهد شد؛ و شخص گناهکار، گناه بر گناهان خود می‌افزاید. ۲۸ هیچ درمانی برای مشکلات شخص متکبر وجود ندارد؛ زیرا گیاه شرارت در او ریشه گرفته است. ۲۹ شخص خردمند با قلب خود درباره امثال فکر می‌کند، و داشتن گوش شنوا، آرزوی شخص حکیم

۲ - برخی نسخه‌ها فاقد آیه ۱۹ هستند.

۳ - برخی نسخه‌ها فاقد آیه ۲۵ هستند.

است.

۳۰ همانگونه که آب، شعله آتش را خاموش می‌کند؛ کمک به فقرا نیز سبب جبران گناهان می‌شود. ۳۱ هر کسی که دست به نیکوکاری می‌زند، آینده را در نظر می‌گیرد؛ زیرا در هنگام سختی، کمک از او دریغ نخواهد شد.

وظایف نسبت به افراد فقیر و مظلوم

۱ فرد فقیر را از معشیت زندگی محروم مکن؛ و نیازمندان را چشم انتظار نگاه مدار. ۲ گرسنگان را غمگین مساز؛ و درماندگان را خشمگین مکن. ۳ به مشکلات شخص مستاصل^۱ چیزی اضافه نکن، و در کمک به نیازمندان تأخیر مکن. ۴ از کمک به مستمند پریشان احوال، امتناع نکن؛ و روی خود را از تهیدستان برنگردان. ۵ چشم خود را از نیازمندان دور نکن، تا دلیلی برای لعن و نفرین تو نداشته باشند. ۶ زیرا اگر در تلخی روح، تو را نفرین کنند، خالق آنها دعای ایشان را خواهد شنید. ۷ خود را در میان جماعت محبوب بساز؛ و سر خود را در مقابل بزرگان خم کن. ۸ به سخن فقرا گوش بده، و با ملایمت سلام آنها را به ایشان بازگردان. ۹ مظلوم را از دست ظالم نجات بده؛ و در اجرای عدالت مردد نباش. ۱۰ برای یتیمان همانند یک پدر باش، و برای مادرشان همانند یک شوهر؛ آنگاه تو فرزند خداوند متعال خواهی بود که تو را بیشتر از مادرت دوست خواهد داشت.

تسلیم حکمت

۱۱ حکمت به فرزندان خود تعلیم^۲ می‌دهد؛ و به کسانی که در جستجوی او هستند کمک می‌کند. ۱۲ کسی که او را دوست داشته باشد، زندگی را دوست دارد؛ و کسانی که از سپیده صبح به دنبال او هستند، از شادی لبریز خواهند شد. ۱۳ هر کس که محکم به او بچسبید، وارث افتخار خواهد شد؛ و خداوند هر مکانی را که او وارد آن شود، برکت می‌دهد. ۱۴ کسانی که به حکمت خدمت می‌کنند، آن قدوس را خدمت می‌کنند؛ و خداوند دوستدار کسانی است که او را دوست دارند. ۱۵ کسانی که از او پیروی می‌کنند، بر سایر ملل داوری خواهند کرد؛ و تمام کسانی که به او گوش فرا می‌دهند، در امنیت زندگی خواهند کرد. ۱۶ اگر نسبت به حکمت وفادار باشید، او را به ارث برده و به فرزندان خود نیز منتقل خواهید کرد. ۱۷ در ابتدا، حکمت شما را از مسیرهای دشوار خواهد برد، چنانچه دچار ترس و وحشت می‌شوید؛ نظم و انضباط او سخت و عذاب آور است، و شما را با احکام خودش مورد آزمایش قرار

۱ - فرو مانده، نا امید.

۲ - در برخی از ترجمه‌ها چنین آمده است: حکمت فرزندان را تحسین می‌کند.

می‌دهد تا اینکه به شما کاملاً اعتماد کند. ۱۸ سپس دوباره مستقیم بسوی شما باز خواهد گشت و شما را خوشحال کرده و اسرار خود را بر شما آشکار خواهد کرد. ۱۹ اگر گمراه شوید، او شما را رها می‌کند، تا به راه خود رفته و نابود شوید.

شرم و گفتار

۲۰ برای استفاده از فرصت مناسب آماده باش و خود را از بدی دور بدار، آنگاه از خودت شرمسار نخواهی بود. ۲۱ زیرا شرمی وجود دارد که به گناه منتهی می‌شود؛ و شرمی که محبوبیت و افتخار به ارمغان می‌آورد. ۲۲ راضی به آسیب و ضرر رساندن به خود نباشید، و نسبت به سقوط^۳ خود هم بی تفاوت نباشید. ۲۳ از صحبت در لحظه مناسب خودداری نکرده، و حکمت خود را پنهان نکنید. ۲۴^۴ زیرا حکمت از طریق کلام شخص معلوم می‌شود، و تعلیم از طریق سخنوری. ۲۵ هرگز بر خلاف حقیقت سخن نگو؛ اما از نادانی خود شرمسار باش. ۲۶ از اعتراف به گناهان خود، شرمنده نباشید؛ و سعی نکنید جریان رودخانه را متوقف کنید. ۲۷ خود را در تحت تسلط شخص نادان قرار نده، و از قدرتمندان جانبداری مکن. ۲۸ تا پای مرگ برای رسیدن به حقیقت، مبارزه کن؛ و خداوند خدا برای تو خواهد جنگید.

۲۹ در گفتار خود بی پروا نباش؛ و در کار خود، از تنبلی و سهل انگاری دوری کن. ۳۰ در خانه خود مانند یک شیر رفتار نکن؛ و به بندگان و خادمین خود مشکوک نباش. ۳۱^۶ اجازه نده که دست تو برای گرفتن دراز شود و برای پس دادن آن جمع شود.^۷

احکام زندگی روزانه

۱ به ثروت خود تکیه نکنید، یا نگویند، 'من به اندازه کافی دارم.' ۲ برای رسیدن به خواسته‌های قلبی خود، از امیال و قدرت خود پیروی نکن. ۳ نگویند، 'چه کسی می‌تواند بر من اقتدار داشته باشد؟'^۱ زیرا خداوند قطعاً شما را مجازات خواهد کرد.

۴ نگو، 'من گناه کردم، اما چه اتفاقی برای من افتاده است؟' زیرا خداوند صبور

۳ - منظور از سقوط، همانا گناه است.

۴ - برخی نسخه‌ها فاقد عبارت (و حکمت خود را پنهان نکنید) هستند.

۵ - منظور این است که دست به کار بیهوده نزنید.

۶ - بر اهالی خانه خود سختگیری نکن.

۷ - فقط دست بگیر نداشته باش.

۱ - چه کسی می‌تواند از من بازخواست کند.

و دیر خشم است. ۵ از آمرزش و بخشایش خود آنقدر مطمئن نباشید که گناه به گناهان خود اضافه کنید. ۶ نگو، رحمت خداوند بسیار عظیم است؛ و قسمت زیادی از گناهان مرا خواهد بخشید. زیرا او هم صاحب رحمت و هم صاحب غضب است، و غضب او سرانجام بر گناهکاران نازل خواهد شد. ۷ برای بازگشت به سوی خداوند تاخیر نکرده و آنرا به روز بعد موکول نکنید. زیرا خشم خداوند بطور ناگهانی نازل شده و در زمان مجازات هلاک خواهید شد. ۸ بر ثروت نامشروع و ناحق دل نبندید، زیرا در روز مصیبت هیچ فایده‌ای برای شما نخواهد داشت.

۹ با هر بادی به هر سو نرو،^۲ و در هر مسیری قدم بردار؛ زیرا افراد دو رو و فریبکار چنین عمل می‌کنند. ۱۰ در اعتقاد و باور خود، محکم بایستید؛ و سخنان شما تناقض نداشته باشد. ۱۱ با دقت گوش کنید، و در پاسخ دادن تامل کنید. ۱۲ اگر چیزی می‌دانید، به دیگران پاسخ دهید؛ اما اگر نه، دست خود را روی دهانتان بگذارید.

۱۳ افتخار و ذلت از صحبت کردن ناشی می‌شود، و زبان انسان ممکن است سبب سقوط او شود. ۱۴ دست به افترا و غیبت نزن، و با زبان خود برای دیگران دام نگذار. زیرا عاقبت دزدی به شرمساری ختم می‌شود، و محکومیت شدید در انتظار شخص دو رو است. ۱۵ هیچ کار نادرستی انجام ندهید،^۳ چه بزرگ باشد یا اینکه به نظر ناچیز بیاید.

۶ ۱ دوستی خود را به دشمنی تبدیل نکنید. زیرا نام و شهرت بد، ننگ و شرمساری به ارمغان می‌آورد؛ چنانچه سزاوار یک گناهکار دو رو است.

۲ شیفته هوش و استعداد خود مشو، چون ممکن است مثل یک گاو نر تکه پاره شوید. ۳ برگهای شما ریخته می‌شود و میوه شما از بین می‌رود، و از شما به غیر از یک درخت پژمرده و چوب خشک چیزی باقی نخواهد ماند. ۴ امیال شیررانه، دارنده آنرا به نابودی می‌کشاند، و او را دستاویز خنده دشمنان خود می‌کند.

دوستی

۵ گفتار دلپذیر، دوستان را چند برابر، و یک زبان خوشایند، ادب و احترام را چند برابر می‌کند. ۶ بگذار دوستان تو بسیار زیاد باشند، اما مشاورین تو از یک در هزار باشند. ۷ وقتی دوستی پیدا کردید، ایشان را امتحان کنید؛ و عجولانه به آنها

۲ - اشاره به زمان درو و باد دادن گندم است که گاه جدا شده با باد به هر سو می‌رفت اما گندم بر زمین باقی می‌ماند.

۳ در ترجمه یونانی می‌گوید: هیچ چیزی را نادیده نگیرید.

اعتماد نکنید. ۸ زیرا برخی فقط در هنگام راحتی، دوست شما هستند؛ ولی در هنگام سختی و مشکلات در کنار شما نخواهند ماند. ۹ چنین دوستانی به دشمنان تبدیل خواهند شد، و با ایجاد درگیری، سبب خجالت تو خواهند شد. ۱۰ دوستانی نیز هستند که بر سر سفره شما می‌نشینند، اما در هنگام گرفتاری در کنار شما نخواهند ماند. ۱۱ هنگامی که در رفاه هستید، آنها به همدم و همنشین شما تبدیل می‌شوند، و حتی به خادمین و بندگان شما دستور می‌دهند. ۱۲ اما اگر از جایگاه خود سقوط کنی، خود را از شما پنهان می‌کنند. ۱۳ از دشمنان خود فاصله بگیرید، و مراقب دوستان خود باشید.

۱۴ دوستان وفادار یک پناهگاه محکم هستند؛ هر کسی که آنها بیاید گنجی پیدا کرده است. ۱۵ دوستان وفادار قابل قیمت گذاری نیستند؛ و هیچ مبلغی نمی‌تواند معیاری برای ارزش آنها باشد. ۱۶ دوستان وفادار، کیمیای زندگی هستند؛ و کسانی که از خداوند می‌ترسند، آنها را پیدا خواهند کرد.

۱۷ کسانی که از خداوند می‌ترسند دوستی خود را بر اساس درست بنا می‌کنند، زیرا به هر شکلی که او باشد، دوستانش نیز به همان صورت خواهند بود.

برکات حکمت

۱۸ ای فرزند، از شروع جوانی به کسب تعلیم مشتاق باش، آنگاه در هنگام سپید مویی به حکمت دسترسی خواهی یافت. ۱۹ مانند کسی که شخم می‌زند به نزد او بیا، و منتظر ثمرات پُر بار او باش. زیرا در هنگام کاشتن آن، متحمل کمی رنج و محنت می‌شوید، ولی خیلی زود از محصولات نیکویش بهره برداری خواهید کرد. ۲۰ به نظر شخص فاقد تعلیم، دسترسی به حکمت بسیار سخت می‌آید؛ زیرا شخص نادان نمی‌تواند در کنار او باقی بماند. ۲۱ حکمت مانند سنگ سنگینی برای آزمایش آنهاست، و آنها از کنار گذاشتن او، دریغ نخواهند کرد. ۲۲ زیرا حکمت بر اساس نام خود^۱ عمل می‌کند؛ و این امر برای خیلی از افراد به راحتی قابل درک نیست.

۲۳ فرزندم گوش فرا بده، و نظر مرا بپذیر؛ و توصیه و اندرز مرا رد نکن. ۲۴ پای خود را در قید و بند او قرار ده؛ و گردنت را در طوق او بگذار. ۲۵ شانه‌های خود را خم و او را حمل کن؛ و از بندهای او نیز اجتناب مکن. ۲۶ با تمام وجود خود بسوی او آمده، و راه‌های او را با تمام توان خود نگاه دار. ۲۷ او را پیگیری کرده و به دنبال او باشید؛ و او برای شما شناخته خواهد شد. ۲۸ زیرا در انتها، شما در او آرامی خواهید یافت؛ و او برای شما به شور و شادی تبدیل خواهد شد. ۲۹ بندهای او برای شما یک پناهگاه مستحکم، و طوقش یک جامه با شکوه خواهد بود. ۳۰ یوغ او یک

۱ - حکمت می‌تواند به مفهوم تادیب و نظم و انضباط نیز در نظر گرفته شود.

زینت زرین است، و بندهای او از الیاف نفیس ارغوانی. ۳۱ شما او را مانند لباسی با شکوه خواهید پوشید، و همانند تاج افتخاری بر سر خواهید گذاشت.

۳۲ فرزندم اگر نسبت به او تمایل داری، باید خود را تحت تعلیم قرار دهی؛ و اگر خود را وقف او کنی، هوشمند و با ذکاوت خواهی شد. ۳۳ اگر مشتاق شنیدن باشی، فرا خواهی گرفت؛ و اگر با دقت توجه کنی، خردمند خواهی شد. ۳۴ جمع بزرگان شرکت کنید، و اگر شخص حکیمی در بین آنهاست به او ببیونید. ۳۵ آماده باش تا به هر گفتمان الهی گوش فرا دهی، و اجازه نده هیچ امثال خردمندانه‌ای از خاطرت دور شود. ۳۶ اگر فرد خردمندی را دیدی، از سپیده سحر به دیدن او برو. بگذارید پای شما آستان درب خانه او را بساید. ۳۷ در فرامین خداوند تأمل کن، و همیشه مراقب احکام او باش. خود او فکر و ذهن تو را استوار کرده، و بینش و حکمتی را که به دنبالش هستی به تو خواهد داد.

اندرزهای کاربردی

V ۱ بدی نکنید و بدی هیچگاه بر شما غلبه نخواهد کرد. ۲ خود را از ظلم دور نگه دارید تا از شما دور شود. ۳ در شیارهای بی عدالتی هیچ بذری نکارید، تا هفتاد برابر آنرا درو نکنید.

۴ از خداوند تقاضای حکومت، و از پادشاه نیز درخواست جایگاه والا نکنید. ۵ خود را در برابر خداوند عادل، و در مقابل پادشاه، حکیم جلوه ندهید. ۶ به دنبال قاضی بودن نباشید، زیرا ممکن است قادر به ریشه کن کردن بی عدالتی نبوده یا ممکن است به دلیل ترس از قدرتمندان، راستی خود را از دست داده و سبب رسوایی شوید. ۷ مرتکب هیچگونه تخلفی علیه مردم نشوید، و خود را در میان مردم خوار و ذلیل نکنید.

۸ مرتباً گناه نکنید. زیرا حتی یکی از آنها نیز بدون مجازات نخواهد ماند. ۹ نگوئید 'خداوند تعداد زیاد هدایای مرا در نظر خواهد گرفت، و هنگامی که من قربانی خود را به خداوند متعال تقدیم می‌کنم، او آن را خواهد پذیرفت.' ۱۰ از نیایش کردن خسته نشوید؛ و از دادن صدقه نیز غافل نشوید. ۱۱ کسی را که روحش آزرده است مسخره نکنید، زیرا کسی هست که پست گردانده و سرافراز می‌کند. ۱۲ بر علیه برادر خود دروغ سرهم نکنید، و همچنین با دوست خود چنین نکنید. ۱۳ از اظهار دروغ خودداری کنید، زیرا از آن هیچ نتیجه خوبی به بار نمی‌آید. ۱۴ در مجلس بزرگان زیاد حرف نزنید، و در هنگام نیایش، سخنان خود را تکرار نکنید.

۱۵ از کار سخت و دشوار کراهت نداشته باشید؛ همچنین از کار در کشتزار که توسط خدای متعال آفریده شده است. ۱۶ خود را در جمع گناهکاران قرار ندهید، و به

یاد داشته باشید که در غضب خدا تاخیر رخ نمی‌دهد. ۱۷ خودتان را تا حد امکان فروتن کنید؛ زیرا مجازات شریران، آتش و کرم است.

خانواده، کاهنان، و فقرا

۱۸ دوست خود را با پول مبادله نکنید؛ و نه یک برادر واقعی را با طلای اوفیر.^۱ ۱۹ از یک همسر خوب و خردمند هرگز جدا نشوید، زیرا کمال او بیش از طلا ارزش دارد. ۲۰ از برده‌هایی که با وفاداری کار می‌کنند، یا کارگرانی که خود را کاملاً وقف کارشان کرده‌اند، سوء استفاده نکنید. ۲۱ خادمین هوشمند و با ذکاوت را دوست داشته باشید؛ و آزادی را از آنها دریغ نکنید.

۲۲ اگر دامدار هستید، از دام خود مواظبت کنید؛ و اگر آنها برای شما سودآور هستند، آنها را نگه دارید. ۲۳ اگر صاحب فرزند هستید، آنها را تادیب و تربیت کنید؛ و آنها را از دوران جوانی مطیع خود گردانید. ۲۴ چنانچه دارای دختر هستید، نگران پاکدامنی آنها باشید، و نسبت به آنها بیش از حد روی خوش نشان ندهید. ۲۵ دختر خود را شوهر دهید تا یک کار بزرگ انجام داده باشید؛ اما او را به یک مرد معقول شوهر دهید. ۲۶ اگر زنی دارید که از او راضی هستید، او را طلاق ندهید؛ اما اگر نسبت به او احساس ناخوشایندی دارید، به وی اعتماد نکنید.

۲۷ با تمام وجود به پدرت احترام بگذار؛ و مشکلات درد زایمان مادر خود را فراموش نکن. ۲۸ بیاد داشته باشید، این والدین بوده‌اند که به شما زندگی بخشیده‌اند؛ چگونه می‌توانید آنچه را که برای شما انجام داده‌اند باز پرداخت کنید؟

۲۹ با تمام وجود خود به خداوند احترام بگذارید، و کاهنانش را محترم بشمارید. ۳۰ با تمامی قوت خود، خالق خود را دوست داشته باشید؛ و از خادمین او غافل نشوید. ۳۱ از خداوند بترسید و کاهن او را گرمی بدارید، و همانطور که به شما فرمان داده شده، بخشی از اموال خود را به او بدهید؛ از نوبر میوه‌ها، قربانی گناه، هدیه جنباندنی، قربانی تقدیس، نذر و وقف.

۳۲ دست خود را به سوی فقرا دراز کنید، تا نعمت و برکات شما کامل شود. ۳۳ نسبت به همه زندگان، با سخاوتمندی ببخشید. محبت خود را حتی از مردگان دریغ نکنید. ۳۴ از کسانی که گریه می‌کنند، دوری نکنید، و با کسانی که سوگوار هستند سوگواری کنید. ۳۵ از عیادت شخص بیمار اجتناب نکنید؛ زیرا با چنین کارهایی، خود را محبوب خواهی ساخت. ۳۶ در تمام کارهایی که انجام می‌دهید، پایان زندگی خود را به یاد داشته باشید؛ پس هرگز گناه نکنید.

۱ - اوفیر مکانی است که به داشتن طلای خالص معروف بود.

اجتناب از شرایط

۱ با قدرتمندان مقابله نکنید، زیرا ممکن است به دست آنها بیفتید. ۲ با ثروتمندان نزاع نکنید، زیرا می‌توانند شما را تحت فشار قرار دهند. زیرا طلا افراد بسیاری را فاسد و ذهن پادشاهان را منحرف کرده است. ۳ با شخص پیر حرف بحث و جدل نکنید، و بر آتش آنها هیزم نریزید.

۴ با شخص نادان شوخی نکن؛ زیرا ممکن است اجداد تو را مورد توهین خود قرار دهد. ۵ کسی را که از گناه روی بر می‌گرداند، نکوهش نکن. به یاد داشته باشید که همه ما گناهکار و سزاوار مجازات هستیم. ۶ کسی را که در دوران سالخوردگی است، تحقیر نکنید؛ زیرا همه ما روزی سالخورده می‌شویم. ۷ از مرگ کسی شاد نشوید، به یاد داشته باشید که همه ما خواهیم مُرد.

۸ از گفتگوی با حکیمان غافل نشوید، و همواره به اندرزهای ایشان رجوع کنید؛ زیرا از آنها تعلیم یافته و نحوه خدمت به بزرگان را خواهی آموخت. ۹ گفتمان شخص کهنسال را نادیده نگیرید، زیرا آنها خودشان نیز از والدین خود آموخته‌اند؛ از آنها می‌توان هم حکمت و هم هنر پاسخگویی به موقع را آموخت.

۱۰ آتش نیم سوخته گناهکاران را شعله‌ور نکنید، زیرا ممکن است در شعله آن بسوزید. ۱۱ با شخص گستاخ دهن به دهن نشوید، چون ممکن است سخنان تو را پیچانده و از آنها بر علیه خود استفاده کند. ۱۲ به کسی که از شما قوی‌تر است قرض ندهید؛ اگر چنین کردید، آنرا از دست رفته بدانید. ۱۳ بیشتر از امکانات خود، ضمانت کسی را نکنید. اما اگر ضمانت کردید، آماده پرداخت آن نیز باشید.

۱۴ بر علیه یک قاضی به دادگاه نرو، زیرا به خاطر مقامش از وی طرفداری خواهند کرد. ۱۵ با شخص بی پروا سفر نکنید، زیرا متحمل سنگینی اشتباهات او خواهی شد؛ زیرا بدون فکر عمل کرده، و حماقت‌های او هر دو نفر شما را نابود خواهد کرد. ۱۶ با شخص زود خشم وارد نزاع نشوید، و با آنها به تنهایی سفر نکنید؛ زیرا دست به خشونت زدن برای آنها مهم نیست، و در جایی که هیچ کمکی نباشد، شما را از پای در خواهند آورد. ۱۷ با شخص نادان مشورت نکنید، زیرا آنها توانایی حفظ اسرار را ندارند. ۱۸ در حضور غریبه‌ها هیچ کار محرمانه‌ای انجام ندهید، زیرا واقف به آن نیستید که آنها چه چیزی را افشا خواهند کرد. ۱۹ قلب خود را به روی هر کسی باز نکنید، زیرا ممکن است شادی خود را از دست بدهید.^۱

۱ - در نسخه عبری می‌گوید: هیچ خیریتی برای تو نخواهد داشت.

درباره زنان

۹ ۱ به همسری که بر سینه شما می‌آرآمد، حسادت نکنید؛ یا درس بدی به او یاد ندهید، که به خود شما آسیب می‌رساند. ۲ خود را در زیر دست یک زن قرار ندهید، زیرا صاحب اختیار تو خواهد شد. ۳ به یک زن هوسران هرگز نزدیک نشوید؛ زیرا ممکن است که در مکر و دام او بیفتید. ۴ وقت خود را با یک دختر آواز خوان نگذرانید، مبادا که در ترفندهای او گرفتار شوید. ۵ با نگاه مشتاق به یک دختر جوان خیره نشوید؛ زیرا ممکن است لغزش خورده و بخاطر او متحمل مجازات شوید. ۶ خودتان را در دست روسپی‌ها قرار ندهید، چنانچه ممکن است میراث خود را از دست بدهید. ۷ در خیابان‌های شهر چشم چرانی نکنید، و در مناطق متروک آن پرسه نزنید. ۸ نگاه خود را به یک زن خوش اندام ندوزید، و به زیبایی‌های متعلق به دیگری خیره نشوید. افراد بسیاری توسط زیبایی یک زن اغوا شده‌اند؛ چنانچه از عشق او، آتش شعله ور می‌شود. ۹ هرگز برای غذا خوردن در کنار یک زن متاهل ننشینید، و در میهمانی با او شراب ننوشید. زیرا قلب شما ممکن است به سمت او متمایل شده، و بخاطر شور و اشتیاق خود به سمت نیستی بلغزید.

درباره دوستان

۱۰ دوستان قدیمی را رها نکنید؛ دوستان جدید نمی‌توانند همپایه آنها باشند. دوست جدید مانند شراب تازه است؛ وقتی کهنه شد، می‌توانید آنرا با لذت بنوشید. ۱۱ به موفقیت گناهکاران حسادت نکنید، زیرا نمی‌دانید که عاقبت آنها چگونه خواهد بود. ۱۲ از آنچه که شخص خدا شناس را خوشحال می‌کند لذت نبرید. به یاد داشته باشید که آنها در سراسر زندگی خود^۱ گناهکار محسوب می‌شوند.

۱۳ از کسانی که قدرت کشتن دارند، فاصله بگیرید، آنگاه نگران ترس از مرگ نخواهید بود. اما اگر به آنها نزدیک شدید، مرتکب هیچ اشتباهی نشوید، ممکن است جان شما را بگیرند. بدانید که شما بر روی تله‌ها قدم بر می‌دارید و هدف آسانی برای شکار هستید. ۱۴ تا آنجا که می‌توانید همسایگان خود را بشناسید؛ و با خردمندان مشورت کنید. ۱۵ با افراد صاحب نظر، گفتگو داشته، و بگذارید تمام بحثهای شما در مورد احکام خداوند متعال باشد. ۱۶ بگذار صالحان بر سر سفره تو بنشینند؛ و فخر خود را در ترس از خداوند قرار دهید.

۱ - در برخی از نسخه‌ها می‌گوید: تا قعر جهنم گناهکار محسوب می‌شوند.

در مورد حاکمان

۱۷ یک اثر به دلیل مهارت هنرمند است که مورد ستایش قرار می‌گیرد. و رهبر مردم در سخنان خود است که حکمتش را نشان می‌دهد. ۱۸ مردم از شخص پُر حرف و وراج در هراس هستند؛ و از افرادی که در گفتار بی پروا هستند کراهت دارند.

۱۰ یک حاکم خردمند به مردم خود تعلیم می‌دهد، و حکومت شخص حکیم به شکلی منظم اداره می‌شود. ۲ رهبر قوم به هر شکلی که باشد، زبردستان او نیز به همان صورت خواهند بود. همانطور که حاکم شهر به هر گونه‌ای که باشد، ساکنان شهر نیز همانطور هستند. ۳ پادشاه نادان، ملت خود را از بین می‌برد، اما یک شهر بر اساس فهم حاکمان خود، مناسب زندگی می‌شود. ۴ اقتدار بر روی زمین متعلق به خداوند است، و در زمان مناسب، رهبر لایقی را بر آن منصوب می‌کند. ۵ موفقیت بشر به دست خداوند است، و سبب شوکت و بزرگی شخص قانونگذار می‌شود.

تکبر

۶ به خاطر هر اشتباهی نسبت به هم‌نوع خود خشمگین نشوید، و دست به اعمال خشونت آمیز نزنید. ۷ از دید خدا و از دید انسان، تکبر نفرت انگیز است؛ و بی عدالتی از دید هر دو، ظلم است. ۸ حاکمیت به خاطر بی عدالتی، و خشونت و تکبر بر ثروت خود، از ملتی به ملت دیگر منتقل می‌شود. ۹ چگونه کسی که از خاک و خاکستر آفریده شده، می‌تواند مغرور باشد؟ موجودی که بدن او در دوران زنده بودن نیز در حال فروپاشی است. ۱۰ بیماری طولانی، پزشک را کلافه و سردرگم می‌کند؛ کسی که امروز پادشاه است، فردا خواهد مُرد. ۱۱ زیرا وقتی کسی می‌میرد، تخم حشرات، و خزندگان، و کرم نصیب او خواهد شد. ۱۲ سرآغاز غرور انسان، دوری از خداوند است؛ زمانی که قلب او از خالقش جدا می‌شود. ۱۳ زیرا آغاز غرور گناه است، و آنهایی که به آن می‌چسبند، نفرت را پراکنده می‌سازند. بنابراین خداوند فاجعه‌های ناگواری را بر آنها نازل خواهد کرد، و سرانجام متکبران را کاملاً از بین می‌برد. ۱۴ خداوند تاج و تخت حاکمان را سرنگون می‌کند، و فرو افتادگان را در جای آنها قرار می‌دهد. ۱۵ خداوند ریشه ملل را از جای درآورده و فروتنان را در جای آنها استوار می‌سازد. ۱۶ خداوند سرزمین ملتها را از جا برکنده، و آنها را از پایه‌های زمین

۱ - در برخی از نسخه‌ها این متن اضافه شده است: هیچ چیز بدتر از شخص پول دوست نیست، زیرا چنین شخصی روح خود را به فروش می‌گذارد.

نابود می‌کند. ۱۷ او بعضی از آنها را محو و کاملاً نابود کرده است، و خاطره آنها را نیز از روی زمین پاک کرده است. ۱۸ غرور برای انسانها آفریده نشده، چنانچه خشم شدید نیز برای بنی آدم خلق نشده است.

درباره احترام

۱۹ نسل چه کسی شایسته احترام است؟ نسل انسان! نسل چه کسی شایسته احترام است؟ کسانی که از خداوند می‌ترسند! نسل چه کسی شایسته حرمت نیست؟ نسل انسان! نسل چه کسی شایسته حرمت نیست؟ کسانی که احکام خدا را می‌شکنند. ۲۰ رئیس در میان اعضای خانواده سزاوار احترام است؛ اما کسانی که از خداوند می‌ترسند، در نگاه او لایق حرمت هستند. ۲۱ ترس از خداوند سرآغاز مورد قبول واقع شدن است، اما تکبر و سخت دلی آغاز طرد شدن است. ۲۲ شخص ثروتمند، یا فقیر، و یا برجسته؛ مباحثات همه آنها، ترس از خداوند است. ۲۳ تحقیر فقیر خردمند، کار درستی نیست؛ چنانچه احترام گذاشتن به شخص گناهکار صحیح نیست. ۲۴ بزرگان و قاضی و حاکم مورد تقدیر قرار می‌گیرند؛ اما هیچ یک از آنها بزرگتر از کسی نیست که از خداوند می‌ترسد. ۲۵ شهروندان آزاد در خدمت فرد خردمندی خواهند بود که به بردگی گرفته شده است؛ و یک فرد دانا از این وضع شکایتی نخواهد داشت.

اهمیت فروتنی

۲۶ وقتی کاری انجام می‌دهید، مهارت خود را به رخ دیگران نکشید، و در هنگام مشکلات به خودتان فخر نکنید. ۲۷ کارگری که همه چیز به فراوانی دارد بهتر است از شخص خود ستایی که فاقد نان است. ۲۸ فرزندم، با فروتنی و در حد تعادل به خود احترام بگذار، و به همان اندازه که شایسته آن هستی به خود مباحثات کن. ۲۹ کسی که خود را محکوم می‌کند، چه کسی می‌تواند او را تیرئه کند؟ و کسی که خود را حقیر می‌شمارد، چه کسی می‌تواند او را صاحب احترام کند؟ ۳۰ فقیر به خاطر دانشش مورد تقدیر قرار می‌گیرد، در حالیکه ثروتمندان به خاطر ثروت خود تجلیل می‌شوند. ۳۱ کسی که در فقر مورد احترام است، چقدر بیشتر در ثروت! و کسی که در ثروتمندی، قابل احترام نیست، چقدر بیشتر در فقر!

فریب ظاهر

۱ حکمت شخص فروتن را سربلند می‌کند، و او را در میان بزرگان قرار می‌دهد. ۲ مردم را به خاطر ظاهر زیبا و خوبشان ستایش نکنید؛ یا کسی را صرفاً به

خاطر ظاهر یا چهره‌اش طرد نکنید. ۳ زنبور در بین بالداران از بقیه کوچکتر است، اما آنچه تولید می‌کند یکی از بهترین چیزهای شیرین است. ۴ به لباسهای خوب خود، فخر نکنید؛ و هنگامی که مورد احترام قرار می‌گیرید، به خود مباحثات نکنید.^۱ زیرا کارهای خداوند شگفت‌انگیز هستند، و اعمال او از نظر انسان پنهان است. ۵ بسیاری از فرو افتادگان بر تخت پادشاهی نشسته‌اند، و کسی تاج بر سر می‌گذارد که هیچ کسی حتی فکر آنرا نمی‌کند. ۶ حاکمان بسیاری بوده‌اند که تحقیر و بی‌حرمت شده‌اند، و افتخار نصیب کسان دیگری شده است.

آداب سخن

۷ پیش از تحقیق، کسی را مقصر ندانید. ابتدا فکر کرده و سپس توبیخ کنید. ۸ قبل از گوش دادن، جواب ندهید؛ و صحبت دیگران را قطع نکنید. ۹ در مورد موضوعی که به شما مربوط نیست، وارد نشوید؛ و هنگام قضاوت، با گناهکاران مراوده و مشورت نکنید.

۱۰ فرزندانم، خود را درگیر بسیاری از امور نکن. اگر فعالیت خود را چند برابر کنید، بدون سرزنش باقی نخواهید ماند؛ و نه تنها قادر به تمام کردن آن نخواهید شد، بلکه حتی دیگر نمی‌توانید آنرا به حال خود رها کنید. ۱۱ کسانی هستند که همیشه در تکاپو و عجله بوده و سخت کار می‌کنند، اما همواره از همه نیازمندتر هستند. ۱۲ افراد دیگری نیز هستند که ضعیف بوده و احتیاج به کمک دارند؛ فاقد قدرت و در فقر فراوان هستند، اما چشمان خداوند با مهربانی به آنها نگاه کرده، و ایشان را از وضعیت نامساعد خود بلند می‌کند. ۱۳ و آنها را چنان سربلند می‌کند، که بسیاری متحیر خواهند شد.

۱۴ چیزهای خوب و بد، زندگی و مرگ، فقر و ثروت، از جانب خداست. ۱۵ حکمت، دانش و درک احکام شریعت از جانب خداوند حاصل می‌شود؛ چنانچه محبت و امور نیک از او سرچشمه می‌گیرد. ۱۶ شرارت و تاریکی از گناهکاران بوجود آمده است؛ و کسانی که به شرارت خود مباحثات می‌کنند، در بدی پیر خواهند شد.^۲ ۱۷ عطای خداوند نصیب شخص پارساست، و لطف و رحمت او همیشه موفقیت را به همراه خواهد داشت. ۱۸ برخی با کوشش و حرص و طمع ثروتمند می‌شوند، و این بخشی از پاداش آنهاست: ۱۹ وقتی می‌گویند، 'دیگر به آسایش رسیدم، و حالا از اموالی که جمع کرده‌ام استفاده خواهم کرد.' آنها نمی‌دانند چه مدت از آن استفاده خواهند کرد، زمانی می‌رسد که آنها خواهند مُرد و اموال آنها به دیگران واگذار می‌شود.

۱ - در نسخه عبری این چنین بازگو شده است: کسی را که لباس بد پوشیده است، تمسخر نکنید؛ و شخصی را که روزگار ناگواری دارد، مورد ریشخند قرار ندهید.

۲ - در برخی از نسخه‌های یونانی آیات ۱۵ و ۱۶ وجود ندارد.

۲۰ به قرارداد و پیمانی که می‌بندید پایبند باشید و وقت خود را به انجام آن اختصاص دهید؛ تا در کار خود پیر شوید.^۳ ۲۱ از کار گناهکاران تعجب نکنید، به خداوند توکل کرده و به کار خود ادامه دهید. زیرا از نظر خداوند آسان است که ناگهان و در یک لحظه، شخص فقیر را ثروتمند کند. ۲۲ برکت خداوند، پاداش پرهیزگاران است، و خدا در زمانی کوتاه سبب شکوفایی این برکت می‌شود. ۲۳ نگو، 'من به چه چیزهایی نیاز دارم، و باید منتظر چه موفقیت‌های دیگری در آینده باشم؟' ۲۴ نگو، 'من به اندازه کافی دارم، و هیچ کسی نمی‌تواند به من لطمه بزند؟' ۲۵ در روز خوشی، مصیبت فراموش می‌شود، و در روز سختی، خوشی به یاد نمی‌آید. ۲۶ زیرا برای خداوند این امری آسان است که در روز مرگ، پاداش افراد را مطابق رفتارشان بدهد. ۲۷ یک ساعت بدبختی باعث می‌شود که تمام لذت‌های گذشته را فراموش کنیم؛ و در پایان زندگی یک شخص است که اعمال او آشکار می‌شود. ۲۸ قبل از مرگ، هیچ کس را خوشبخت ندانید. زیرا ماهیت زندگی انسان در پایان عمر او معلوم می‌شود.^۴

انتخاب دوست

۲۹ هر کسی را به خانه خود راه ندهید، زیرا مردم فریبکار، ترفندهای بسیار زیادی دارند. ۳۰ قلب شخص مستکبر، مانند طعمه در قفس است؛^۵ که مانند جاسوسی منتظر سقوط توست. ۳۱ زیرا آنها دام پهن کرده و خوبی را به شر تبدیل می‌کنند، و هر اقدام شایسته‌ای را مورد نکوهش و سرزنش قرار می‌دهند. ۳۲ از یک جرقه، ذغال‌های زیادی به آتش کشیده می‌شود، و یک گناهکار فقط منتظر فرصتی برای انجام جرم و خشونت است. ۳۳ مراقب بدکاران باشید، زیرا آنها شرارت را برنامه ریزی می‌کنند؛ و ممکن است شهرت شما را برای همیشه خراب کنند. ۳۴ غریبه را به خانه راه دادن، برای شما مشکل ایجاد می‌کند؛ و افراد خانواده را از تو دور می‌سازد.

۱۱۲ اگر نیکی می‌کنید، بدانید که به چه کسی نیکی می‌کنید، آنگاه از کارهای نیک تو سپاسگزار خواهند شد. ۲ به پرهیزکاران نیکویی کنید که عوض آنرا خواهید یافت؛ اگر نه توسط آنها، مطمئناً از سوی خداوند متعال به شما داده

۳ - منظور این است: تا در کار خود موفق بوده و بتوانید همیشه به کارتان ادامه دهید.

۴ - در نسخه عبری این چنین بازگو شده است: از طریق فرزندان شخص است که می‌توان به زندگی او واقف شد.

۵ - شخص مستکبر مانند طعمه که سایر پرندگان را به طرف دام می‌کشاند سایر مردم را به گناه و سقوط می‌کشاند.

خواهد شد. ۳ نیکی به کسی نکنید که در بدی پایدار است؛ و نه به آن کسی که صدقه نمی‌دهد. ۴ به شخص پارسا ببخشید، اما گناهکاران را یاری نکنید. ۵ به شخص فروتن نیکی کنید، اما به خدا شناسان چیزی ندهید؛ نان آنها را نزد خود نگه داشته و آنها را ببخشید، زیرا در غیر این صورت، ممکن است بر شما چیره شوند؛ سپس به خاطر تمام خوبی‌هایی که به آنها کردید دو برابر بدی دریافت خواهید کرد. ۶ زیرا خداوند متعال از گناهکاران کراهت دارد، و بدکاران را مجازات خواهد کرد.^۱ ۷ شخص نیکوکار را هدایت کنید، اما به شخص گناهکار هیچ کمکی نکنید.

۸ دوست در دوران رفاه و کامیابی شناخته نمی‌شود، چنانچه دشمن نیز در زمان سختی قابل دیدن است. ۹ وقتی شخص در حال موفقیت است، حتی دشمنانش نیز با او دوست هستند. اما در دوران مشکلات، حتی یک دوست هم به سختی باقی می‌ماند. ۱۰ هرگز به دشمن خود اعتماد نکنید؛ زیرا همانطور که زنگار، مس را می‌خورد، شرارت او نیز با تو چنین می‌کند. ۱۱ حتی اگر دشمن شما، خود را فروتن کرده و به حالت خمیده راه رود، باز مراقب بوده و در برابر او آماده دفاع باشید. او مثل آینه خود را صاف نشان می‌دهد، اما زمانی که او را پاک می‌کنید لکه‌های آن نمودار می‌شود. ۱۲ او را در کنار خود قرار ندهید، زیرا شما را سرنگون کرده و جای شما را خواهد گرفت. اجازه ندهید که او در سمت راست شما بنشیند؛ در غیر این صورت، سعی می‌کند جای شما را بگیرد، و سرانجام شما به حقیقت سخنان من پی خواهید برد، و از آنچه گفته‌ام، مبهوت می‌شوید.

۱۳ چه کسی بر افسون کننده ماری که مورد نیش آن قرار گرفته و یا بر رام کننده حیوانات وحشی که توسط آنها گاز گرفته شده است، دلسوزی می‌کند؟ ۱۴ بدینسان هیچ کس نیز برای کسی که با یک فرد گناهکار معاشرت داشته و در گناهان او درگیر است، دلسوزی نمی‌کند. ۱۵ زیرا او مدتی در کنار شما می‌ماند، اما به محض اینکه موقعیت شما دچار تزلزل شود، او دیگر در آنجا نخواهد بود. ۱۶ دشمن با لب‌های شیرین صحبت می‌کند، اما در قلب خود قصد دارد شما را به درون گودال بیاندازد. دشمن ممکن است از چشمان خود اشکی بریزد، اما اگر فرصتی پیدا کند، هرگز از ریختن خون شما دریغ نخواهد کرد. ۱۷ اگر دچار مصیبت شوید، او را پیش روی خود خواهید دید که وانمود می‌کند می‌خواهد به شما کمک کند، اما جلو پای شما مانع گذاشته و شما را به زمین خواهد زد. ۱۸ سپس سر خود را تکان داده و دستان خود را بر هم می‌زند؛ و در مورد شما شایعات پخش کرده و چهره واقعی خود را نشان خواهد داد.

۱ - در برخی از نسخه‌های یونانی آمده است: و آنها را برای روز مجازات نگه می‌دارد.

۱۳ هر کسی که قیر را لمس کند، به دست او می‌چسبد، و هر کسی که با یک شخص متکبر معاشرت کند همانند او می‌شود. ۲ بار بیش از حد سنگین برنارید؛ و با شخص قدرتمندتر و ثروتمندتر از خود رابطه برقرار نکنید. کوزه سفالی چگونه می‌تواند با ظرف فلزی ارتباط داشته باشد؟ ظرف فلزی به آن ضربه زده و آنرا خرد خواهد کرد. ۳ شخص ثروتمند مرتکب اجحاف شده و حتی توهین هم می‌کند؛ اما فرد فقیر باید آنرا تحمل کرده و حتی عذر خواهی کند. ۴ اگر برای شخص ثروتمند فایده داشته باشید، از شما استفاده خواهد کرد؛ اما اگر سودی برای او نداشته باشید، شما را رها خواهد کرد. ۵ اگر صاحب چیزی باشید، با شما زندگی خواهد کرد؛ و بدون هیچ تأسفی، تمام هستی شما را غارت خواهد نمود. ۶ هنگامی که به شما احتیاج داشته باشد، شما را فریب می‌دهد، و به شما لبخند زده و سبب شوق و امید شما می‌شود. با مهربانی با شما صحبت کرده و می‌گوید: 'چه کاری می‌توانم برای تو انجام دهم؟' ۷ او با دعوت شما به مهمانیهای خود، شما را خجالت زده می‌کند؛ و پس از اینکه دو یا سه بار، هستی شما را غارت کرد، به شما خواهد خندید! و اگر شما را بعد از آن ببیند، از کنار شما عبور کرده و سر تکان خواهد داد.

۸ مواظب باشید، اجازه ندهید از شما سو استفاده شود و بخاطر حماقت خود مورد تحقیر قرار گیرید. ۹ وقتی شخص با نفوذی شما را دعوت می‌کند، از او دوری کنید؛ ولی او شما را با اصرار بیشتری دعوت خواهد کرد. ۱۰ زیاد جلو نروید، ممکن است طرد شوید؛ و زیاد عقب نایستید ممکن است فراموش شوید. ۱۱ فکر نکنید به عنوان یک شخص هم طراز می‌توانید با او وارد گفتگو شوید؛ و لذا به سخنان بیش از اندازه او نیز اعتماد نکنید. زیرا او شما را با سخنان طولانی مدت آزمایش می‌کند، و حتی در حالی که لبخند می‌زند، مشغول آزمودن شماست. ۱۲ کسانی که اسرار شما را حفظ نمی‌کنند، افراد بیرحمی هستند؛ بدینسان شما را از آسیب یا حبس در امان نخواهند داشت. ۱۳ هم مراقب و هم بسیار محتاط باشید؛ زیرا در زمینی قدم بر می‌دارید که هر لحظه امکان سقوط شما وجود دارد. ۱۴ وقتی چنین چیزهایی را حتی در خواب می‌شنوید، بیدار شوید. خداوند را برای تمام زندگی خود دوست داشته و برای نجات خود، نام او را فرا بخوانید.^۱

۱۵ هر موجودی همسان خود، و هر انسانی هم‌نوع خود را دوست دارد. ۱۶ همه موجودات زنده با هم‌نوع خود ارتباط برقرار می‌کنند، و انسان نیز به همسان خود نزدیک می‌شود. ۱۷ پس بین گرگ و گوسفند چه ارتباطی می‌تواند وجود داشته باشد؟ به همین شکل، بین یک شخص پارسا با یک شخص گناهکار نیز چنین است. ۱۸ صلح بین گفتار و سگ چیست؟ و چه صلحی بین ثروتمندان و فقرا

می‌تواند برقرار باشد؟ ۱۹ گور خرها در بیابان طعمه شیرها هستند؛ به همین ترتیب فقرا نیز چراگاه ثروتمندان هستند. ۲۰ متکبران از فروتنی اکراه دارند؛ و به همین ترتیب، ثروتمندان نیز از فقیران اکراه دارند.

۲۱ وقتی شخص ثروتمند متزلزل می‌شود، از طرف دوستانش پشتیبانی می‌شود؛ اما هنگامی که شخص فقیری سقوط کند، حتی دوستانش از او رانده خواهند شد. ۲۲ اگر فرد ثروتمند بلغزد، افراد بسیار زیادی به کمک او می‌روند؛ و اگر کلمات غیر معقول بر زبان بیاورد، آنها او را توجیه می‌کنند. اما اگر فرد درمانده لغزش بخورد، او را سرزنش نیز می‌کنند؛ و حتی اگر سخنان معقول بر زبان بیاورد، هیچ کس به آن اهمیت نمی‌دهد. ۲۳ وقتی شخص ثروتمند صحبت می‌کند، همه ساکت می‌شوند؛ و آنچه را که می‌گوید به عرش می‌رسانند. اما وقتی شخص فقیر صحبت می‌کند، می‌گویند: 'این شخص دیگر کیست؟' و اگر لغزش بخورد، حتی او را هل می‌دهند تا بیفتد. ۲۴ اگر شخص ثروتمند به دور از گناه باشد، ثروت خوب است؛ اما از نظر شخص خدا شناس، فقر بد است.

۲۵ قلب انسان، چهره او را تغییر می‌دهد؛ چه خوب و یا چه بد باشد. ۲۶ شخصی که در قلب خود خشنود است، چهره‌ای شاد دارد؛ اما ابداع امثال، نیاز به تفکر عمیق دارد.

۱۱۴ خوشا به حال کسانی که در گفتار خود نمی‌لغزند؛ و گناهی مرتکب نمی‌شوند که سبب پشیمانی شود. ۲ خوشا به حال کسانی که قلبشان آنها را محکوم نمی‌کند؛ و کسانی که امید خود را از دست نداده باشند.

حرص و طمع

۳ ثروت برازنده یک فرد حقیر نیست. و ثروت برای شخص طمعکار به چه کاری می‌آید؟ ۴ هر کس با سختی دادن به خود، ثروت می‌اندوزد، در واقع آنرا برای دیگران جمع می‌کند؛ و دیگران با اموال او در تجمل زندگی خواهند کرد. ۵ کسی که نسبت به خودش خوب نیست، برای چه کسی می‌تواند خوب باشد؟ او حتی از ثروت خود لذت نخواهد برد. ۶ هیچ چیز بدتر از کسی نیست که به خودش کینه می‌ورزد؛ این همانا مجازاتی برای خست اوست. ۷ حتی اگر خوبی کند، بر اساس اشتباه چنین کرده است؛ و سرانجام، بدی او معلوم خواهد شد. ۸ شخص نظر تنگ و بخیل، بد طینت است؛ او رویش را از دیگران برگردانده و آنها را نادیده می‌گیرد. ۹ چشم شخص حریص از سهم خود سیر نمی‌شود؛ و حرص و طمع، روح را پژمرده می‌کند. ۱۰ شخص خسیس در نان نیز بیش از اندازه امساک می‌کند. حتی در سفره او نان پیدا نمی‌شود.

ثروت

۱۱ فرزندم، با توجه به هر آنچه که داری، از خودت خوب مواظبت کن؛ و هدایای ارزنده‌ای به خداوند تقدیم کن. ۱۲ به یاد داشته باشید که مرگ خواهد آمد؛ و هنوز چیزی از جهنم به شما نشان داده نشده است. ۱۳ از اینرو قبل از مرگ خود، با دوستانتان نیکی کنید؛ و تا آنجا که می‌توانید به امور آنها رسیدگی کرده و چیزی از ایشان دریغ نکنید. ۱۴ خود را از لذت زندگی محروم نکنید؛ و اجازه ندهید که خواسته‌های نیکوی شما برآورده نشده، باقی بماند. ۱۵ آیا ثمره زحمات خود را به دیگری واگذار خواهید کرد؛ و آنچه را که با زحمت بدست آورده‌اید، با سایرین تقسیم خواهید نمود؟ ۱۶ بدهید، و بگیرید و از زندگی لذت ببرید؛ زیرا در سرزمین مردگان جایی برای لذت بردن نیست. ۱۷ همه موجودات زنده روزی مانند یک لباس، کهنه می‌شوند؛ زیرا این حکم از ایام قدیم برقرار است: 'همه بطور یقین خواهند مُرد!' ۱۸ همانطور که برگ درختان بر روی شاخه‌ها در حال گسترش هستند، برخی از آنها ریخته و برگهای دیگری جوانه می‌زنند؛ نسل گوشت و خون نیز چنین است: یکی می‌میرد و دیگری متولد می‌شود. ۱۹ هر آنچه که توسط دست انسان ساخته شده، در نهایت به همراه شخص سازنده آن، پوسیده و از بین می‌رود.

ارمغان حکمت

۲۰ خوشا به حال آن کسی که در مورد حکمت تفکر کرده و خردمندانه استدلال می‌کند. ۲۱ که در دل خود در راههایش تأمل می‌کند، و به اسرار آن می‌اندیشد. ۲۲ مانند شکارچی به دنبال او باشد، و در مسیرهایش به کمین بنشیند. ۲۳ از پنجره‌های او نگاه کرده و در پشت درهایش به گوش بایستد. ۲۴ در نزدیکی خانه او، اردو زده و تیرک چادر خود را بر دیوارهای او ببندد. ۲۵ چادر خود را در نزدیک او برپا کند، و ساکن یک اقامتگاه عالی شود. ۲۶ او فرزندانش را در پناهگاه خود جا داده و زیر شاخه‌های خود ساکن می‌سازد. ۲۷ در برابر گرما به آنها پناه داده، و در میان شکوه خود، ساکن می‌گرداند.

۱۱۵ هر کس از خداوند می‌ترسد، چنین خواهد کرد، و هر کس به احکام شریعت عمل کند، حکمت خواهد یافت. ۲ حکمت مانند یک مادر به ملاقات او می‌آید، و مانند عروس جوان و باکره‌ای به او خوشامد می‌گوید. ۳ او را با نان تعلیم تغذیه می‌کند، و به او آب حکمت برای نوشیدن می‌دهد. ۴ شخص دانا به او تکیه می‌دهد و نمی‌افتد، و به او اعتماد کرده و شرمنده نخواهد شد. ۵ حکمت به او جایگاهی بالاتر از همگنانش می‌دهد، و دهانش را در میان مجلس باز خواهد کرد. ۶ او خشنود شده و تاج شادمانی بر سر می‌گذارد، و یک نام جاودانه به ارث

خواهد برد. ۷ شخص نادان هرگز صاحب حکمت نخواهد شد، و گناهکاران هرگز او را نخواهند دید. ۸ او از تکبر به دور است، و افراد دروغگو هرگز به حکمت فکر نمی‌کنند. ۹ ستایش مناسب دهان گناهکاران نیست، زیرا از جانب خداوند جاری نشده است. ۱۰ زیرا بیان ستایش باید از حکمت باشد، و الهام آن از طرف خداوند باشد.

اراده آزاد

۱۱ نگویید، 'این کار خداوند بود که من عهد خود را شکستم'؛ زیرا خداوند از هر آنچه که کراهت دارد انجامش نمی‌دهد. ۱۲ نگویید، 'این او بود که مرا گمراه کرد'؛ زیرا او نیازی به گناهکاران ندارد. ۱۳ خداوند از هر چیز ناپسندی کراهت دارد؛ و کسانی که از او می‌ترسند چنین چیزهایی را دوست ندارند. ۱۴ این خداوند بود که در ابتدا بشر را خلق کرد، و به آنها اراده و قدرت انتخاب آزاد داد. ۱۵ اگر بخواهید می‌توانید احکام او را ننگه دارید، و وفاداری به او بر اساس انتخاب خود شماسست. ۱۶ او آب و آتش را در پیش روی شما قرار داده است؛ می‌توانید دست خود را بسوی هر کدام که خواستید دراز کنید. ۱۷ مرگ و زندگی در مقابل انسان است، و به هر کس بر طبق انتخابش داده خواهد شد. ۱۸ زیرا حکمت خداوند عظیم است؛ او قادر مطلق است و همه چیز را می‌بیند. ۱۹ چشمان او بر کسانی است که از او می‌ترسند؛ و او از تمامی اعمال انسان آگاه است. ۲۰ او به کسی امر نکرده که خدا شناس و شرور باشد؛ و به کسی اجازه گناه کردن نیز نداده است.

مجازات گناهکاران

۱۶ آرزومند فرزندان زیاد و بی ارزش نباشید، و از داشتن فرزندان خدا شناس به خود فخر نکنید. ۲ زیرا اگر ترس خداوند در دل آنها نباشد؛ و حتی اگر چند برابر شوند، باز هم سبب مباحثات تو نخواهند شد؛ ۳ بر بقای عمر آنها حساب نکنید، یا بر تعداد زیاد آنها تکیه نکنید؛ زیرا یک نفر می‌تواند بهتر از هزار نفر باشد، و بدون فرزند مُردن بهتر از داشتن فرزندان خدا شناس است.^۱ ۴ زیرا تنها توسط یک شخص حکیم، بر جمعیت شهر افزوده می‌شود؛ اما از طریق یک طایفه که از احکام خدا پیروی نمی‌کنند، شهر ویران می‌شود.

۵ چشم من نظاره گر بسیاری از چیزها بوده است؛ و گوش من چیزهای جالب‌تر از اینها شنیده است. ۶ در مجامع گناهکاران، آتش روشن می‌شود؛ و در میان یک

۱ - در برخی از نسخه‌های یونانی اضافه شده است: زیرا در زمان نا به هنگام سوگواری خواهید کرد، و ناگهان از پایان آن مطلع خواهید شد.

قوم نافرمان، غضب برافروخته می‌شود. ۷ او غول‌های باستان^۲ را نبخشید که بر اساس قدرت خود قیام کردند. ۸ او از ساکنان شهر لوط حفاظت نکرد، زیرا به خاطر تکبر آنها از ایشان کراهت داشت. ۹ او نسبت به قومی که بخاطر گناهان خود محکوم شده بودند^۳ هیچ ترحمی نشان نداد. ۱۰ یا بر ششصد هزار سرباز پیاده نظامی که با سنگ دلی جمع شدند.^۴ ۱۱ جالب اینکه حتی یکی از این سخت دلان بدون مجازات نماند؛ زیرا خداوند نه تنها رحیم است بلکه صاحب خشم نیز هست. هر چند او قادر به بخشایش است، اما غضب را نیز رها نمی‌کند. ۱۲ رحمت او عظیم است، اما عذاب او نیز چنین است؛ او انسان را مطابق اعمالش داوری می‌کند. ۱۳ گناهکار با غنائم خود راه فراری ندارد؛ و صبر شخص پارسا بدون پاداش نخواهد ماند. ۱۴ او برای هر شفقتی، جایگاه خاصی قائل است؛ و هر کسی پاداش خود را بر طبق اعمال خود دریافت خواهد کرد. ۱۵ خداوند قلب فرعون را سخت کرد تا او را نشناسد، تا کارهای خدا در همه جای زیر آسمان شناخته شود. ۱۶ تا رحمت او بر تمامی آفرینش مکشوف شود، او نور و ظلمت خود را با انسان تقسیم کرده است.^۵

۱۷ نگو، 'من از دید خداوند پنهان خواهم شد، و از عرش برین چه کسی به من توجه خواهد کرد؟ در بین این همه جمعیت، کسی مرا نخواهد شناخت؛ و در واقع در این آفرینش بی حد و حساب من کسی نیستم؟ ۱۸ به آسمان و به وسعت ماورای آن نگاه کن؛^۶ زمین و فرو رفتگی‌های آن در هنگام دیدار خداوند، متزلزل خواهند شد. ۱۹ تمامی کوهها و ارکان زمین، از نگاه او بر خود خواهند لرزید. ۲۰ ذهن هیچ انسانی قادر به درک این امور نیست؛ و چه کسی می‌تواند در راه‌های خود تفکر کند؟ ۲۱ مانند طوفانی که هیچ کس نمی‌تواند آن را ببیند، اکثر اعمال او از دید ما پنهان است.^۷ ۲۲ چه کسی باید عدالت او را اعلام کند؟ یا چه کسی

۲ - در نسخه عبری: بجای غول‌های باستان از واژه 'شاهزادگان' استفاده شده است.

۳ - منظور ساکنان سرزمین کنعان هستند. و در برخی نسخه‌های یونانی اضافه شده است: او همه این کارها را نسبت به اقوام سخت دل انجام داد، اما به واسطه کثرت مقدسین، هنوز تسلی نیافته بود.

۴ - منظور ششصد هزار سرباز اسرائیلی هستند. و در برخی نسخه‌های یونانی اضافه شده است: خداوند با شلاق زدن و رحم نشان دادن، مضروب کردن و شفا دادن، و با دلسوزی و نظم و انضباط از آنها حفاظت کرد.

۵ - در برخی نسخه‌ها آیات ۱۵ و ۱۶ وجود ندارد.

۶ - در برخی نسخه‌ها اضافه شده: تمام جهان، خواه گذشته و خواه حال، در تحت اراده اوست.

۷ - در نسخه عبری آمده است: اگر گناه کنم، هیچ چشمی نمی‌تواند مرا ببیند؛ و اگر مخفیانه دروغ بگویم، چه کسی از آن آگاه خواهد شد؟

می‌تواند در انتظار آنها باشد؟ از آنجا که عهد خدا بسیار دور است.^۸ ۲۳ افکار یک فرد فاقد یک چنین درک و شناختی است؛ یک شخص نادان و گمراه به غیر از کارهای احمقانه به چیز دیگری فکر نمی‌کند.

حکمت الهی در آفرینش

۲۴ فرزندم به من گوش فرا ده و دانش کسب کن؛ و با تمام وجود خود به سخنان من توجه کن. ۲۵ من دانش را دقیقاً بیان خواهم کرد، و تعلیم را به اندازه لازم مکشوف می‌کنم.

۲۶ کارهای خداوند از همان ابتدا روشن است؛ در آغاز خلقت، او حد و مرزها را تعیین و همه چیز را در جای خودش قرار داد. ۲۷ او کارهای خود را به شکلی ابدی ترتیب داده است؛ و نظم آنها برای همه نسلها پا برجاست. آنها نه گرسنه می‌شوند و نه خسته می‌شوند، و هرگز وظایف خود را رها نمی‌کنند. ۲۸ آنها با یکدیگر در تصادم و تداخل قرار نمی‌گیرند؛ و هرگز از سخنان خداوند سرپیچی نمی‌کنند. ۲۹ سپس خداوند به زمین نگاه کرد، و آنرا پُر از نیکویی خود کرد. ۳۰ با انواع موجودات زنده، سطح زمین را پوشاند، و آنها دوباره به خاک باز خواهند گشت.

۱۱۷ خداوند انسان را از خاک آفرید، و آنها را دوباره به خاک باز خواهد گرداند. ۲ روزها و زمان معینی را به آنها اختصاص داده است؛ و به آنها اقتدار داده تا بر کل زمین حکومت کنند. ۳ از قدرت خود به آنها داد و ایشان را به تصویر خودش خلق کرد. ۴ ترس از آنها را در دل همه موجودات زنده قرار داد؛ تا بتوانند بر جانوران و پرندگان تسلط داشته باشند. ۵ آنها از پنج حس و ادراک عطا شده از خداوند استفاده کردند، اما او هوشمندی را به عنوان حس ششم و استدلال را به عنوان حس هفتم، به آنها عطا کرد.^۱ ۶ خداوند به آنها قدرت اختیار و زبان و چشم؛ و همچنین گوش و ذهن برای فکر کردن داد. ۷ او آنها را از دانش و خرد پُر کرده، و به ایشان راه خوب و بد را نشان داد. ۸ او بینش خود را در قلب آنها قرار داد؛ تا عظمت اعمال او را ببینند. ۹ او به آنها اجازه داد تا در مورد آیات و عجایب شگفت انگیز در طی تمامی قرن‌ها بر خود بی‌بالند.^۲ ۱۰ و نام قدوس او را ستایش کرده، و عظمت اعمال او را اعلام کنند. ۱۱ او به آنها دانش بخشید، و احکام شریعت را برای زندگی

۸ - در برخی از نسخه‌های یونانی اضافه شده است: و در نهایت اعمال همه مورد یک بررسی دقیق قرار خواهد گرفت.

۱ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۵ وجود ندارد.

۲ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۹ وجود ندارد.

به آنها عطا کرد.^۳ ۱۲ او با آنها پیمان ابدی بست و فرامین خود را برای آنها فرستاد. ۱۳ چشمانشان عظمت پُر جلال او را دیده، و گوشه‌هایشان شکوه صدای او را شنیده است. ۱۴ و به آنها گفته است: 'از هرگونه بی عدالتی دوری کنید؛ و به هر یک از آنها فرمانهایی در ارتباط با هم‌نوع خودشان داده است. ۱۵ راه‌های آنها همیشه برای او شناخته شده است؛ و از چشمان او پنهان نخواهند ماند. ۱۶ آنها از دوران جوانی به سمت راه‌های بد گرایش دارند و قادر به تبدیل قلب سنگی خود به قلب گوشتی نیستند.^۴ ۱۷ او برای هر ملتی حاکمی منصوب کرده، اما اسرائیل سهم خداوند است. ۱۸ اسرائیل نخست زاده اوست، او را با نظم و انضباط بزرگ کرده است، و نور محبت خود را به او اختصاص داده و هرگز از او غافل نمی‌شود.^۵ ۱۹ همه اعمال آنها برای او چون آفتاب روشن است؛ و راه‌های ایشان همواره زیر نظر اوست. ۲۰ گناهان آنها از دید او پنهان نیست؛ و تمام گناهان آنها در مقابل خداوند است. ۲۱ اما خداوند که مهربان و بخشنده است و آفریده دست خود را می‌شناسد، نه از آنها غافل بوده و نه آنها را رها کرده، بلکه آنها را حفظ کرده است.^۶ ۲۲ صدقه دادن شخص مانند مَهر امضای ما در نزد خداوند است؛ و او نیکی شخص را مانند مردمک چشم خود حفظ خواهد کرد.^۷ ۲۳ بدینسان او برخاسته و نیکی آنها را بازپرداخت خواهد کرد، و پاداش آنها را بر سرشان فرو خواهد ریخت. ۲۴ با این حال به کسانی که توبه می‌کنند، برای بازگشت، راهی پیش روی آنها خواهد گذاشت؛ و کسانی را که دیگر امیدی ندارند، تشویق به پایداری می‌کند.

۲۵ به سوی خداوند باز گردید و گناهان خود را رها کنید. در حضور او دعا کرده و از شدت گناهان خود بکاهید. ۲۶ به سوی خدای متعال باز گردید و از ظلم و بی عدالتی دوری کنید؛ و از هر آنچه که او کراهت دارد، فاصله بگیرید.^۸ ۲۷ اگر زندگان، خداوند را ستایش نکنند، چه کسی می‌تواند او را در سرزمین مردگان ستایش کند؟ ۲۸ برای مردگان که فاقد حیات هستند، دیگر راهی برای ستایش وجود ندارد؛

۳ - در برخی از نسخه‌های یونانی اضافه شده: تا آنها بدانند، کسانی که اکنون زنده هستند، فانی نیز هستند.

۴ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۱۶ وجود ندارد. و این متن در اول آیه ۱۷ اضافه شده است: 'وقتی او اقوام کل زمین را تقسیم کرد.'

۵ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۱۸ وجود ندارد.

۶ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۲۱ وجود ندارد.

۷ - در برخی از نسخه‌های یونانی اضافه شده: 'و به دختران و پسران خود، فرصت توبه می‌دهد.'

۸ - در برخی از نسخه‌های یونانی اضافه شده: 'زیرا او شما را از تاریکی به سوی نور نجات سوق خواهد داد.'

بدینسان کسانی که زنده و سالم هستند باید خداوند را ستایش کنند. ۲۹ رحمت خداوند و بخشش او بسیار عظیم است، برای کسانی که به سوی او باز می‌گردند! ۳۰ زیرا داشتن همه چیز در توان بشر نیست، از آنجا که انسان جاودانه نیست. ۳۱ درخشنده‌تر از خورشید چیست؟ با این حال گرفتار کسوف می‌شود؛ پس چقدر بیشتر انسان که از گوشت و خون خلق شده، می‌تواند گرفتار شرارت شود. ۳۲ تمام لشکرهای آسمانی در تحت هدایت خداوند هستند؛ اما انسان چیزی به غیر از خاک و خاکستر نیست.

عظمت خدا

۱۱۸ او که تا ابد زنده است، کل جهان هستی را یکسان آفریده است. ۲ فقط خداوند عادل است. ۳^۱ او جهان را با کف دست خود هدایت می‌کند و همه چیز از خواست او پیروی می‌کند. با قدرتی که دارد، پادشاه همه چیز است؛ و چیزهای مقدس را از غیر مقدس جدا می‌سازد. ۴^۲ به هیچ کس قدرت نداده تا بتواند اعمال او را بیان نماید؛ و چه کسی می‌تواند کارهای با شکوه او را درک کند؟ ۵ چه کسی می‌تواند قدرت باشکوه او را اندازه بگیرد؟ و چه کسی می‌تواند رحمت‌های او را به شمارش درآورد؟ ۶ کاهش یا افزایش آنها ممکن نیست؛ و امکان تفحص شگفتی‌های خداوند امری محال است. ۷ وقتی انسان به پایان بررسی این شگفتیها می‌رسد، تازه شروع کار است؛ و هنگامی که به نظر تمام می‌شود، هنوز تردیدهای زیادی باقی می‌ماند و کلمات برای بیان آنها کافی نیست.

۸ انسان چیست و چه فایده‌ای دارد؟ چه چیز خوب و بدی در آنها وجود دارد؟ ۹ تعداد روزهای زندگی آنها حداکثر حدود صد سال است. ۱۰ مدت زمان عمر او در مقابل ابدیت، همانند یک قطره از آب دریا و یک دانه از شن است. ۱۱ به همین دلیل است که خداوند با آنها صبور است؛ و رحمت خود را از آنها دریغ نمی‌کند. ۱۲ او می‌بیند و می‌داند که پایان آنها اسفناک است؛ از اینرو بیشترین بخشش را نسبت به آنها دارد. ۱۳ انسان نسبت به هم‌نوع خود شفقت دارد، اما شفقت خداوند نسبت به تمام موجودات زنده است؛ او اصلاح می‌کند، تعلیم می‌دهد و دست به تادیب انسان می‌زند؛ و آنها را چون شبان گله باز می‌گرداند. ۱۴ او نسبت به کسانی که تعلیم او را می‌پذیرند و مشتاق احکام او هستند، دلسوز است.

چگونگی صدقه

۱۵ فرزندانم، وقتی به کسی چیزی می‌دهی، کار خوب خود را با سرزنش نمودن او

۱ - در برخی از نسخه‌ها اضافه شده است: 'و هیچ کس دیگری غیر از او نیست'.

۲ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۳ وجود ندارد.

لکه دار نکن؛ و صدقه خود را با کلمات زشت پایمال نکن. ۱۶ حتی شب‌نم نیز در هجوم گرما، تسکین بخش است؛ بنابراین کلام نیکو بهتر از صدقه است. ۱۷ آیا یک کلمه نیکو از یک هدیه و پیشکش خوب فراتر نیست؟ هر دو معیار در یک شخص مهربان و دلسوز به فراوانی یافت می‌شود. ۱۸ شخص ابله، نامهربان و بدخواه است؛ از اینرو بخشش و هدیه او، اشک به چشم می‌آورد.

۱۹ قبل از صحبت کردن، یاد بگیرید؛ و قبل از اینکه بیمار شوید، مراقب سلامتی خود باشید. ۲۰ قبل از آمدن روز داوری، خود را بیازمایید؛ چنانچه در زمان داوری اعمال خود، بتوانید بخشش را دریافت کنید. ۲۱ قبل از اینکه بیمار شوید، خود را فروتن کنید؛ و هنگامی که گناه کردید، توبه کنید. ۲۲ اجازه ندهید هیچ چیزی مانع از انجام به موقع نذر شما شود؛ و منتظر نمانید تا مرگ شما را از انجام امور رهایی دهد. ۲۳ قبل از نذر کردن، خود را آماده انجام آن کنید؛ مانند کسی نباشید که خداوند را مورد آزمایش قرار می‌دهد. ۲۴ به غضب او در روز مرگ فکر کنید؛ و به لحظه مجازات، وقتی که او صورت خود را بر می‌گرداند. ۲۵ در وقت فراوانی به زمان گرسنگی فکر کنید؛ و در هنگام ثروت، به دوران فقر و نیاز فکر کنید. ۲۶ از صبح تا شب، شرایط در حال تغییر است؛ و همه چیز در پیشگاه خداوند به سرعت در حال گذر است.

۲۷ کسی که خردمند است همواره هوشیار است؛ و هنگامی که در همه جا گناه هست، خود را از خطا مصون نگه می‌دارد. ۲۸ هر شخص هوشمندی، حکمت را می‌شناسد؛ و هر کسی که او را پیدا کند، مورد ستایش و احترام قرار می‌دهد. ۲۹ شخص خردمندی که در سخن گفتن مهارت دارد؛ خودش حکیم خواهد شد، و امثال مناسب و سنجیده بازگو می‌کند.^۳

خویشنداری

۳۰ از خواسته‌ها و امیال خود پیروی نکرده و اشتهای خود را مهار کنید. ۳۱ اگر نسبت به هر خواسته‌ای که دارید اهمیت بدهید؛ این شما را به دستاویزی جهت خنده دشمنان تبدیل می‌کند. ۳۲ در تجملات و زندگی مجلل زیاده روی نکنید؛ زیرا هزینه آن، شما را فقیر خواهد کرد. ۳۳ وقتی پولی در جیب خود ندارید با پول قرضی، مهمانی و ضیافت برقرار نکنید؛ زیرا به گدایی خواهید افتاد.^۴

۳ - در برخی از نسخه‌ها اضافه شده است: 'اعتماد به یک ارباب واحد بهتر از پیوند یک قلب مرده به شخص مرده است'.

۴ - در برخی از نسخه‌ها اضافه شده است: 'زیرا شما علیه زندگی خود برنامه ریزی می‌کنید'.

۱۹ کسی که با پول قرض گرفته شده، مهمانی می دهد ثروتمند نخواهد شد؛ کسی که کارهای کوچک را حقیر می شمارد، کم کم شکست می خورد. ۲ شراب و زن سبب گمراهی مردان خردمند می شود، و مردی که با روسپیان می گردد بی پروا و بی حیا می شود. ۳ فساد و کرمها در انتظار او هستند، و روح شخص بی پروا نابود می شود.

پُر حرفی

۴ کسی که خیلی سریع به دیگران اعتماد کند، دارای یک ذهن کم عمق است؛ و کسی که گناه می کند به خودش ضربه می زند. ۵ کسی که از شرارت شاد شود، محکوم خواهد شد.^۱ ۶ اما کسی که از پُر حرفی کراهت داشته باشد از شر در امان خواهد ماند. ۷ هرگز سخن دیگران را بازگو نکنید، و به هیچ وجه چیزی از دست نخواهید داد. ۸ سخن دیگران را نه به دوست و نه به دشمن، گزارش نکنید؛ مگر اینکه حفظ آن سبب جرم و گناه شود. ۹ ممکن است کسی حرفهای تو را گوش کند، اما تو را بخاطر خواهد سپرد، و به مرور زمان از تو دوری خواهند کرد. ۱۰ اگر چیزی شنیدید، آنرا در همانجا دفن کنید؛ شجاع باشید، عدم بازگو کردن آن، سبب انفجار شما نخواهد شد. ۱۱ شخص نادان با شنیدن چیزی، دچار دردی می شود که یک زن در هنگام زایمان متحمل آن می شود. ۱۲ شایعات در درون شخص ابله، مانند تیر دو سری است که در گوشت ران گیر کرده باشد.

۱۳ از یک دوست سؤال کرده و توضیح بخواهید، شاید او این کار را نکرده باشد؛ یا اگر کاری هم کرده، دیگر آنرا انجام نخواهد داد. ۱۴ از همسایه خود سؤال کنید، شاید او چیزی نگفته باشد؛ یا اگر چیزی گفته، دیگر آنرا تکرار نخواهد کرد. ۱۵ از دوست خود سؤال کنید، زیرا غالباً تهمت است؛ بنابراین هر چه را می شنوید باور نکنید. ۱۶ شخص ممکن است بدون آنکه قصد داشته باشد، سبب لغزش شود؛ آیا کسی هم هست که با زبان خود گناه نکرده باشد؟ ۱۷ از همسایه خود قبل از اینکه او را تهدید کنید، توضیح بخواهید؛ و موضوع را به دست احکام خداوند متعال بسپارید. ۱۸ ترس از خداوند سرآغاز مقبولیت است، و حکمت سبب کسب محبت او می شود.^۲ ۱۹ آگاهی از احکام خداوند، آموزه حیات و نظم و انضباط در زندگی است. و کسانی که آنچه را خوشایند اوست انجام می دهند، از میوه درخت

۱ - در برخی از نسخه ها در آخر آیه ۵ اضافه شده است: 'اما کسی که در برابر لذتها پایداری می کند تاج افتخار بر سر زندگی خود می گذارد. و در اول آیه ۶ اضافه شده است: 'کسی که زبانش را کنترل می کند در آرامش زندگی می کند'.

۲ - در برخی از نسخه ها آیه ۱۸ وجود ندارد.

جاودانگی برداشت می‌کنند.^۳

حکمت راستین و دروغین

۲۰ کل حکمت، ترس از خداوند است، و در تمامی حکمت، عمل به احکام خدا وجود دارد.^۴ ۲۱ هنگامی که یک برده به ارباب خود می‌گوید، 'من آنگونه که شما می‌خواهید عمل نمی‌کنم'، حتی اگر بعداً این کار را انجام دهد، باز هم سبب خشم ارباب خود خواهد شد.^۵ ۲۲ دانش مبتنی بر شرارت، حکمت نیست؛ و احتیاط در مشاوره با گناهکاران جایی ندارد. ۲۳ می‌توان از زیرکی برای اهداف شریرانه استفاده کرد؛ و برخی نیز کارهای ابلهانه می‌کنند چون تھی از حکمت هستند. ۲۴ شخص کم‌خردی که از خدا می‌ترسد، بهتر است از هوشمندی که شریعت خدا را زیر پا می‌گذارد. ۲۵ می‌توان بسیار خردمند بود ولی به شکلی ناعادلانه عمل کرد؛ و افرادی نیز هستند که برای رسیدن به خواست خود، دست به تزویر می‌زنند.^۶ ۲۶ شرور در زمان سوگواری، ظاهری بسیار غمناک و جدی به خود می‌گیرد؛ اما درون او پر از فریب است. ۲۷ او صورت خود را پنهان می‌کند و وانمود می‌کند که نمی‌شنود؛ اما وقتی که کسی متوجه او نیست، از شما بهره‌برداری می‌کند. ۲۸ حتی اگر عدم قدرت، او را از گناه باز دارد؛ با این حال، وقتی فرصت پیدا کند، دست به شرارت خواهد زد. ۲۹ شخص از چهره خود شناخته می‌شود؛ و فرد معقول، در هنگام ملاقات و از طرز برخورد شناخته می‌شود. ۳۰ لباس شخص و طرز خنده او، و راهی که در آن قدم بر می‌دارد، نشان دهنده شخصیت اوست.

هنر سخن گفتن

۲۰ توبیخی وجود دارد که به موقع نیست؛ و سکوت ممکن است حکیمانه‌تر از سخن گفتن باشد. ۲ توبیخ کردن به مراتب بهتر از خشم گرفتن است. ۳ و کسی که اشتباهات خود را بپذیرد، از ناکامی باز خواهد ماند. ۴ استفاده از زور برای رسیدن به نتیجه؛ مانند خواهی‌های است که بخواید به یک دختر باکره تجاوز کند. ۵ برخی سکوت می‌کنند تا خود را خردمند نشان دهند؛ در حالی که دیگران به دلیل صحبت‌های بیهوده، مورد انزجار هستند. ۶ برخی از مردم سکوت می‌کنند زیرا

۳ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۱۹ وجود ندارد.

۴ - در برخی از نسخه‌ها به آخر آیه ۲۰ اضافه شده است: 'و شناخت از قدرت مطلق او وجود دارد.'

۵ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۲۱ وجود ندارد.

۶ - در برخی از نسخه‌های یونانی در انتهای آیه ۲۵ اضافه شده است: 'و هر کس با دیگران عادلانه رفتار کند، در داوری حکیم است.'

چیزی برای گفتن ندارند؛ در حالی که برخی ساکت هستند زیرا می‌دانند چه موقع باید صحبت کنند. ۷ خردمندان تا لحظه مناسب سکوت خواهند کرد؛ اما شخص ابله و متکبر، لحظه مناسب را از دست می‌دهد. ۸ هر کس بیش از حد صحبت کند، غیر قابل تحمل است؛ و هر کس فرصت صحبت را از دیگران می‌گیرد؛ سبب انزجار می‌شود.^۱

اضداد

۹ ممکن است سختی برای شخصی که در مشکلات است، فرصتهای خوبی ایجاد کند؛ و چه بسا که خوشی پیش آمده به مصیبت ختم شود. ۱۰ موهبتی است که برای شما هیچ سودی ندارد؛ و موهبتی هم هست که ممکن است دو برابر به شما فایده برساند. ۱۱ افتخار گاهی ضررهایی به همراه دارد؛ و عده‌ای هم هستند که از شرایط محقر به سرافرازی می‌رسند. ۱۲ برخی چیزهای زیادی را به بهای ارزان می‌خرند؛ کسی هم هست که هفت برابر آن هزینه می‌پردازد. ۱۳ خردمندان خود را تنها با چند کلمه محبوب می‌کنند؛ اما تواضع و مهربانی ابلهان کاملاً به هدر می‌رود. ۱۴ از هدیه شخص نادان هیچ سودی نصیب شما نخواهد شد؛^۲ زیرا او به دنبال جبران هفت برابر است. ۱۵ او بسیار کم می‌دهد و بسیار سرزنش می‌کند؛ و دهان خود را مانند دهان جارچی شهر باز می‌کند. امروز قرض می‌دهد و فردا آنرا باز پس می‌خواهد؛ چنین کسی از نظر خدا و انسان مورد انزجار است. ۱۶ ابله می‌گوید: من هیچ دوستی ندارم، و هیچ کس قدر کارهای خوب مرا نمی‌داند، و کسانی که نان مرا می‌خورند، زبان شرور دارند و پشت سر من سخن می‌گویند. ۱۷ آیا چنین شخصی دستاویز تمسخر نیست؛ و نفرات زیادی او را مسخره خواهند کرد، آنهم برای چند بار!^۴

گفتار نامناسب

۱۸ لغزش بر سنگفرش خیابان بهتر از لغزش زبان است؛ سقوط شریران نیز به همان سرعت اتفاق می‌افتد. ۱۹ یک فرد گستاخ و بی ادب مانند یک داستان

۱ - در برخی از نسخه‌ها اضافه شده است: چه خوب است که هنگام توبه، ندامت نشان دهید، زیرا از گناه عمدی در امان خواهید ماند!

۲ - در برخی از نسخه‌ها اضافه شده است: شخص نظر تنگ بر خلاف میل خود چیزی می‌دهد.

۳ - عدد هفت در کتاب مقدس نماد تمام و کامل است، یعنی خیلی زیاد؛ و در برخی از نسخه‌ها می‌گوید: آنچه نادان می‌دهد در نظرش بسیار با ارزش است.

۴ - در برخی از نسخه‌های یونانی اضافه شده است: زیرا آنچه را که دارد با صداقت به دست نیاورده، از اینرو از دست دادن آن، برای او بی اهمیت است.

نامناسب است که مدام بر دهان جاهلان است. ۲۰ امثال از دهان شخص نادان بر دل نمی‌نشینند؛ زیرا آنرا در زمان مناسب نمی‌گویند. ۲۱ ممکن است فقر سبب اجتناب از گناه شود؛ بدینسان در دوران راحتی، احساس پشیمانی نیز نمی‌شود. ۲۲ ممکن است یک نفر از درد شرمساری، جان خود را از دست بدهد؛ یا آنرا بخاطر شخص نادان از دست بدهد. ۲۳ یک نفر ممکن است بخاطر کمرویی به دوست خود وعده‌ای بدهد؛ و بدینسان به رایگان از او دشمن بسازد.

دروغ

۲۴ دروغ، لکه ننگی بر چهره انسان است؛ و افراد نادان به طور مداوم دروغ می‌گویند. ۲۵ دزد نسبت به یک دروغگو ارجحیت دارد؛ اما هر دو وارث هلاکت هستند. ۲۶ زندگی یک دروغگو نه تنها ننگین است بلکه همواره در شرمساری خلاصه می‌شود.

۲۷ خردمند با سخنان خود پیشرفت می‌کند؛ و کسی که معقول است، سبب خشنودی بزرگان است. ۲۸ کسانی که زمین را کشت می‌کنند، محصول خود را برداشت می‌کنند؛ و کسانی که سبب خشنودی دیگران هستند، خطاهایشان به حساب نخواهد آمد. ۲۹ رشوه و پیشکش، چشم حکیمان را بر روی حقیقت می‌بندد؛ و مانند یک پوزه بند بر دهان آنها، مانع از سرزنش آنها نسبت به شخص می‌شود. ۳۰ حکمت پنهان و گنج مخفی، به چه دردی می‌خورند؟ ۳۱ شخصی که حماقت خود را پنهان می‌کند بهتر از کسی است که حکمت خود را پنهان می‌کند. ۳۲ شخصی که با پایداری و تلاش خستگی‌ناپذیر در جستجوی خداوند است، بهتر از شخصی است که ارابه زندگی او فاقد ارابه ران است.^۵

درباره گناه

۲۱ ۱ فرزندم، چنانچه گناه کرده‌ای؟ بیش از این نکن؛ اما برای گناهان گذشته خود هم طلب بخشایش کن. ۲ از گناه همان گونه فرار کنید که از مار می‌گریزید؛ زیرا اگر به گناه نزدیک شوید، شما را نیش خواهد زد. دندان‌های آن مانند دندان شیر است که زندگی را از انسان می‌گیرد. ۳ تجاوز از شریعت، مانند شمشیر دو لبه است؛ و زخمی که ایجاد می‌کند غیر قابل درمان است.

۴ تکبر و گستاخی باعث از بین رفتن ثروت خواهد شد؛ بدین ترتیب خانه متکبر ویران می‌شود. ۵ دعای فقیر از دهان او به گوش خداوند می‌رسد، و عدالت در مورد او به سرعت جاری می‌شود. ۶ کسانی که از توبیخ و سرزنش کراهت دارند، در جای پای گناهکاران قدم بر می‌دارند؛ اما کسانی که از خداوند می‌ترسند از صمیم

قلب به راه راست بازگشت می‌کنند. ۷ شخصی که در گفتار توانمند است، به طور گسترده‌ای معروف می‌شود؛ اما هنگامی که لغزش می‌خورد، شخص متفکر آنرا تشخیص می‌دهد.

۸ هر کس خانه خود را با پول دیگران بسازد، مانند کسی است که سنگ قبر خود را تدارک می‌بیند. ۹ مجمع شریران مانند یک بسته چوب مشتعل است، که در آتش نابود خواهد شد. ۱۰ راه گناهکاران از سنگهای صاف و هموار ساخته شده است؛ اما انتهای آن به قعر جهنم ختم می‌شود.

حکمت و حماقت

۱۱ هر کس شریعت را رعایت کند، عنان افکار خود را در دست دارد؛ و ترس از خداوند به تحقق حکمت منتهی می‌شود. ۱۲ کسی که زیرک نباشد نمی‌تواند تعلیم یابد؛ اما زیرکی هم هست که ایجاد ناراحتی و تلخی می‌کند. ۱۳ دانش شخص حکیم مانند سیل رو به افزایش است؛ و مشورت با آنها، مثل چشمه‌ای برای زندگی است. ۱۴ ذهن احمق مانند کوزه شکسته است؛ که هیچ دانش و معرفتی در آن ذخیره نمی‌شود.

۱۵ وقتی یک شخص خردمند، سخنان حکیمانه می‌شنود؛ آنرا ستایش کرده و سخن خود را نیز به آن اضافه می‌کند. اما اگر شخص نادان آنرا بشنود، به آن خندیده و آنرا به پشت گوش می‌اندازد. ۱۶ سخنان احمق مانند بار سنگین سفر بر دوش است؛ اما گفتار شخص خردمند سبب خشنودی است. ۱۷ سخنان شخص خردمند در مجلس مورد توجه همه است؛ و آنها سخنان او را در ذهن خود مورد تعمق قرار می‌دهند.

۱۸ حکمت از دید شخص نادان، مانند خانه رو به ویران است؛ و برای نادانان، دانش همانند یک سخن بی مفهوم است. ۱۹ تعلیم و تربیت برای شخص نادان همانند بند و زنجیری بر پاهای اوست؛ و مانند دستبندی که دست راستش را بسته است. ۲۰ احمق هنگام خندیدن، صدای خود را بلند می‌کند؛ اما شخص دانا بی سر و صدا لبخند می‌زند. ۲۱ برای شخص معقول، معرفت و تعلیم مانند یک زینت زرین، و مانند بازوبندی در بازوی راست است.

۲۲ شخص نادان با سرعت وارد خانه دیگری می‌شود؛ اما یک فرد متواضع و با تجربه در خارج از خانه و با احترام منتظر اجازه ورود می‌ماند. ۲۳ یک شخص بی ادب از در خانه به داخل آن نگاه می‌کند؛ اما یک فرد فرهیخته در خارج از خانه می‌ایستد. ۲۴ این بی ادبی شخص است که از پشت در گوش کند؛ و شخص با بصیرت از انجام آن احساس شرم و ناراحتی می‌کند.

۲۵ دهان شخص یاهو گو درباره چیزهای بیهوده و خارج از اهمیت سخن می‌گوید؛ اما سخنان شخص محتاط و خردمند در توازن و سنجیده است. ۲۶ ذهن افراد نادان در دهان آنهاست؛ اما دهان شخص دانا در ذهن اوست. ۲۷ هنگامی که یک فرد خدا شناس، دشمن خود را^۱ نفرین و لعنت می‌کند؛ در واقع خودش را نفرین و لعنت می‌کند. ۲۸ خبرچین خود را خوار می‌کند، و در میان اطرافیان خود مورد انزجار است.

تنبلی

۲۲ ۱ شخص تنبل مانند یک سنگ کثیف است، که همه نسبت به آن هشدار می‌دهند. ۲ تنبل مانند تپه‌ای از فضولات است؛ که هر کس به آن دست بزند آنرا از دست خود می‌اندازد.

۳ داشتن پسر نادان، مایه ننگ پدر است؛ اما تولد دختر سبب سرافکندگی اوست. ۴ دختر معقول، شوهر خود را بدست می‌آورد؛ اما دختری که رفتار ننگین دارد، سبب اندوه والدین است. ۵ یک زن گستاخ سبب ننگ پدر و شوهرش است؛ و بدینسان مورد تحقیر هر دو نفر است. ۶ گوش دادن موسیقی در هنگام سوگواری، مانند سخن بی موقع است؛ اما تادیب و اصلاح در همه حال نشانه حکمت است. ۷ کودکانی که به خوبی پرورش یافته‌اند، فقر و تنگدستی والدین خود را می‌پوشانند.^۱ ۸ کودکانی که با تحقیر و پُر تکبر بزرگ شده‌اند، اصالت خانوادگی خود را لکه دار می‌کنند.^۲

۹ تعلیم به شخص نادان، مانند به هم چسباندن کوزه شکسته، و یا مانند بیدار کردن شخص از یک خواب سنگین است. ۱۰ توضیح دادن و بحث کردن با شخص نادان، مانند گفتگو با شخص خواب است؛ در پایان خواهد گفت: 'قضیه از چه قرار بود؟' ۱۱ برای مردگان باید گریست، زیرا نور حیات را از دست داده‌اند؛ و برای شخص نادان هم باید گریه کرد، زیرا او حکمت را از دست داده است. بر مرده باید به آرامی گریه کرد، زیرا در حال آرامش است؛ اما زندگی شخص نادان بدتر از مرگ است. ۱۲ سوگواری برای مردگان هفت روز طول می‌کشد؛ اما برای شخص نادان و خدا شناس در تمام طول زندگی آنها باید سوگواری کرد.

۱۳ با شخص بیخرد زیاد صحبت نکنید؛ و به نزد یک شخص نادان نروید. اگر می‌خواهید دچار دردسر نشوید، از او دوری کنید؛ تا در تماس با او، آلوده نشوید. چنانچه به دنبال آرامش هستید، از او اجتناب کرده تا از یاهو گویی‌های او احساس

۱ - برخی از نسخه‌ها بجای کلمه دشمن، از واژه شیطان یا ابلیس استفاده کرده‌اند.

۱ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۷ وجود ندارد.

۲ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۸ وجود ندارد.

خستگی نکنید.^۳ ۱۴ سنگین‌تر از سرب چیست؟ مگر به غیر از 'نادان' چیز دیگری هم هست؟ ۱۵ حمل نمودن ماسه، نمک و یک تکه آهن راحت‌تر از تحمل یک شخص نادان است.

۱۶ یک داربست چوبی محکم به یک ساختمان وصل می‌شود، چنانچه در اثر زلزله هم سست نمی‌شود. بنابراین یک ذهن محکم و با خرد، به خوبی از عقل و منطق خود استفاده می‌کند تا در هنگام بحران دچار مشکل نشود. ۱۷ ذهنی که بر یک اندیشه هوشمند استوار است؛ مانند گچ کاری بر یک دیوار صاف است. ۱۸ تیرهایی که در یک مکان مرتفع قرار می‌گیرند، در برابر باد شدید نخواهند ایستاد؛ بنابراین یک ذهن ضعیف با افکار احمقانه، قادر به ایستادگی در برابر هیچ بیم و هراسی نیست.

حفظ دوستی

۱۹ کسی که چشم را بیازارد، از آن اشک جاری می‌سازد؛ و کسی که قلبی را دچار رنجش می‌کند، احساسات را برانگیخته می‌سازد. ۲۰ کسی که سنگ به پرنندگان می‌اندازد، آنها را فراری می‌دهد؛ و کسی که دوست خود را مورد توهین قرار می‌دهد، دوستی را از بین می‌برد. ۲۱ حتی اگر شمشیر خود را بر علیه یک دوست کشیدید؛ ناامید نشوید، زیرا راه برگشت وجود دارد. ۲۲ اگر دهان خود را در مقابل دوست خود باز کردید؛ نگران نباشید، زیرا دوباره امکان آشتی هست. اما توهین، تکبر، یا افشای اسرار یک ضربه خائنانه و هلاک کننده است؛ در این موارد، هر دوستی گریخته و دیگر باز نخواهد گشت.

۲۳ اعتماد هم‌نوع خود را در دوران درماندگی و فقرش به خود جلب کنید، تا شما هم از دوران سعادت‌مندی او بهره‌مند شوید. در زمان پریشان احوالی در کنار او بایستید، تا در ارث او با وی سهیم شوید.^۴ ۲۴ بخارات و دود تنور قبل از برافروخته شدن آتش است؛ چنانچه توهین و دشنام نیز پیش از خونریزی است. ۲۵ از پناه دادن به یک دوست، هرگز شرم‌منده نیستیم؛ و هیچ وقت روی خود را از او پنهان نخواهیم کرد. ۲۶ اما اگر به خاطر او آسیب یا ضرری به من برسد؛ هر کس آنرا بشنود، از او اجتناب و دوری خواهد کرد.

۳ - در برخی از نسخه‌ها اضافه شده است: وقتی شخص نادان باشد، همه چیز شما را تحقیر و نابود خواهد کرد.

۴ - در برخی از نسخه‌ها اضافه شده است: چنانچه نباید ظاهر را مورد تحقیر قرار داد، یا شخص ثروتمندی را که فاقد فهم است تحسین کرد.

دعای حفاظت از گناه

۲۷ چه کسی از دهان من محافظت کرده و لبان مرا کاملاً مُهر و مُوم خواهد کرد، تا مانع از سقوط من شود، چنانچه زبانم مرا نابود و از بین نبرد؟

۲۳ ۱ خداوندا، پدر و مالک زندگی من، مرا در دام برنامه آنها رها نکن، و مگذار که آنها سبب سقوط من شوند! ۲ چه کسی بر افکار من شلاق اصلاح می‌زند، و تادیب حکمت را بر ذهن من جاری می‌سازد، بدون آنکه از خطاهایم گذشت کند، و یا از گناهان من غافل شود؟ ۳ در غیر این صورت ممکن است بر اشتباهات من افزوده شده، و گناهان من فزونی یابد؛ و ممکن است در مقابل دشمنانم بیفتم، و آنها از سقوط من خوشحال شوند.^۱ ۴ ای خداوند، پدر و خدای زندگی من، به من چشم بی پروا و نگاه بد نده. ۵ و میل شر را از من دور کن ۶ اجازه نده که شکم پرستی و هوی و هوس شهوانی بر من غلبه کند، و مرا در دست امیال بی شرمانه رها نکن.

کنترل زبان

۷ ای فرزندان به تعالیم من گوش فرا دهید؛ کسی که آنرا رعایت کند هرگز گرفتار نخواهد شد. ۸ گناهکاران اسیر لبهایشان هستند؛ و شخص دشنام دهنده و متکبر در دام اعمال خود می‌افتد. ۹ دهان خود را به سوگند عادت ندهید؛ و به طور معمول از بیان نام قدوس اجتناب کنید. ۱۰ خادمی که دائماً تحت نظارت است، از بازخواست در امان نخواهد بود؛ همچنین کسی که همواره از نام خداوند برای سوگند خوردن استفاده می‌کند، هرگز از گناه پاک نمی‌شود. ۱۱ کسی که سوگند زیاد می‌خورد از بی انصافی و شرارت پُر است؛ و مصیبت خانه او را ترک نخواهد کرد. اگر به آنها اهمیت نداده و عمل نکنند، گنااهش بر او باقی می‌ماند؛ و اگر آنرا نادیده بگیرد، گناه او دو برابر خواهد بود. و اگر سوگند دروغ بخورد، نه تنها تبرئه نمی‌شود؛ بلکه خانهاش نیز پر از مصیبت و بدبختی خواهد شد.

گفتار ناپاک

۱۲ نوعی از صحبت کردن وجود دارد که قابل مقایسه با مرگ است؛ چیزی که هرگز در میراث یعقوب پیدا نمی‌شود! یک چنین رفتاری باید از پرهیزکاران به دور باشد، و نباید در گناه آن بیفتند. ۱۳ دهان خود را به سخنان درشت و ناپسند عادت ندهید؛ زیرا از یک چنین گفتاری گناه بوجود می‌آید. ۱۴ وقتی در میان بزرگان می‌نشینید،

پدر و مادر خود را به یاد بیاورید؛ زیرا ممکن است خودتان را در حضور بزرگان گم کرده و مانند یک احمق رفتار کنید؛ آنگاه آرزو می‌کنید که ایکاش هرگز به دنیا نیامده بودید، و بدینسان روز به دنیا آمدن خود را نفرین خواهید کرد. ۱۵ کسی که به گفتار زشت عادت کرده، تا زمانی که زنده است هرگز اصلاح نمی‌شود.

درباره روابط جنسی

۱۶ دو نوع از افراد سبب کثرت گناهان می‌شوند، و سومی سبب غضب می‌شود؛ هوی و هوس سوزانی که مانند آتش شعله ور است، تا زمانی که همه چیز را نسوزاند خاموش نمی‌شود. کسی که زندگی او در لذت جنسی خلاصه می‌شود، هیچ چیز او را متوقف نخواهد کرد تا اینکه آتش او را بسوزاند. ۱۷ برای شخص عیاش، هر نانی شیرین است؛^۲ بدینسان او از کارش هرگز آرامی نخواهد داشت تا زمانی که بمیرد. ۱۸ کسی که در بستر ازدواج خود گناه کند، با خودش می‌گوید: 'چه کسی می‌تواند مرا ببیند؟ تاریکی مرا احاطه کرده و دیوارها مرا پنهان خواهند کرد؛ و هیچ کس مرا نمی‌بیند، پس چرا باید نگران باشم؟ و خدای متعال نیز گناهان مرا به یاد نخواهد آورد.'^۱ ۱۹ ترس او صرفاً از نگاه انسان است، ولی او نمی‌داند که چشمان خداوند هزاران بار از خورشید درخشان‌تر است، و به هر جنبه‌ای از رفتار انسان نگاه می‌کند، و تمام گوشه‌های پنهان را می‌بیند. ۲۰ قبل از آفرینش جهان، همه چیز برای او شناخته شده بود؛ و پس پایان آن نیز چنین خواهد بود. ۲۱ یک چنین مردی در خیابان‌های شهر مجازات خواهد شد؛ و در جایی که اصلاً انتظار آنرا ندارد، دستگیر خواهد شد.

۲۲ همچنین است، زنی که نسبت به شوهر خود خیانت کرده و فرزند شخص دیگری را به عنوان وارث به او تقدیم می‌کند. ۲۳ زیرا قبل از هر چیز، از شریعت خداوند متعال سرپیچی کرده و دوم به شوهرش خیانت کرده، و سوم اینکه از طریق روسپی‌گری مرتکب زنا شده و از مرد دیگری صاحب فرزند شده است. ۲۴ او به مقابل هیئت رسیدگی به امور قوم آورده خواهد شد؛ و اعمال او، دامن فرزندانش را نیز خواهد گرفت. ۲۵ فرزندان او ریشه نگرفته، و شاخه آنها ثمری نخواهد داشت. ۲۶ او از خود یک خاطره لعنت شده باقی خواهد گذاشت، و ننگ او هرگز از بین نخواهد رفت. ۲۷ کسانی که پس از او به دنیا می‌آیند، خواهند دانست؛ که هیچ چیز بهتر از ترس خداوند، و هیچ چیز شیرین‌تر از توجه به احکام خداوند نیست. ۲۸ پیروی از خدا افتخار بزرگی است؛ چنانچه مورد قبول او واقع شوید، از طرف وی صاحب عمر طولانی خواهید شد.^۳

۲ - یعنی: هر زنی لذت بخش است.

۳ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۲۸ وجود ندارد.

ستایش حکمت

۲۴ ۱ خود حکمت نشان از ستایش دارد، و جلال او در میان قومش قابل مشاهده است. ۲ در میان قوم خداوند متعال، دهان خود را باز می‌کند؛ و در حضور میزباننش از شکوه و جلال خود می‌گوید: ۳ 'من از دهان خداوند قادر متعال بیرون آمده‌ام، و مانند غبار زمین را پوشانده‌ام. ۴ من در بهشت برین ساکن شدم، و تاج و تخت من در ستونی از ابر قرار داشت. ۵ به تنهایی سرتاسر پهنه آسمان را پیموده‌ام؛ و از اعماق پرتگاه‌ها گذر کرده‌ام. ۶ بر امواج دریا، بر سرتاسر زمین، و بر همه مردم و ملل تسلط داشته‌ام. ۷ در میان همه اینها به دنبال یک مکان آرام جهت سکونت بودم؛ در قلمرو چه کسی می‌توانم آرام و قرار بگیرم؟

۸ 'سپس خالق جهان هستی به من دستور داد؛ و خالق من جایی را برای چادر من انتخاب کرد. او گفت: چادر خود را در یعقوب برافراز، و میراث خود را در اسرائیل قرار بده. ۹ در روز ازل، و قبل از آغاز پیدایش، او مرا آفرید؛ و تا ابدیت نیز حیات خواهم داشت. ۱۰ در خیمه مقدس و در حضور خداوند، خدمت کرده‌ام، و به همین ترتیب در صهیون نیز ساکن شدم. ۱۱ بدین ترتیب در شهر محبوب به من آرامی داد؛ و مرا در اورشلیم صاحب اقتدار کرد. ۱۲ من در میان یک قوم پُر از افتخار ریشه گرفتم، قومی که خداوند برای خود جدا کرده و میراث اوست.

۱۳ من مانند سدر لبنان و مانند یک سرو بلند در ارتفاعات هرمون قد برافراشتم. ۱۴ مانند درخت نخل در عین جدی، و چون بوته گل سرخ در اریحا، و همانند یک درخت زیبای زیتون در کشتزار، و مثل درخت چنار در کنار آب، قد کشیدم. ۱۵ مانند فلوس و خار شتر، عطری خوشبو از خود پراکنده ساختم؛ و مثل مُر ناب، باریجه، میعه، قنه، و بوی خوش کُنْدُر در بخوردان خیمه مقدس، رایحه‌ای دل انگیز در همه جا پخش کردم. ۱۶ شاخه‌هایم را مانند درخت سقز به هر سو برافراشته‌ام، شاخه‌هایی که در کمال شکوه و برازندگی است. ۱۷ جوانه من نیز مثل درخت تاک، پر از برکت است؛ و شکوفه‌های من میوه‌های افتخار و ثروت به ثمر می‌آورد. ۱۸ من مادر زیبایی، محبت، ترس، دانش و امید مقدس هستم. از آنجا که ابدی هستم، به همه فرزندانم ارزانی شده‌ام، به تمام کسانی که خدا آنها را به نام خوانده و برگزیده است.^۲

۱۹ 'شمایی که مشتاق من هستید، به نزد من آیید؛ و از میوه‌های من تا کمال سیر شدن بخورید. ۲۰ زیرا یاد من شیرین‌تر از خود عسل، و داشتن من بهتر از شانه عسل است. ۲۱ کسانی که از من می‌خورند دوباره مشتاق خوردن خواهند شد؛ و

۱ - نام برخی از گیاهان عطری که در اینجا بکار رفته است، در خروج ۳۰: ۳۴ نیز به چشم می‌خورد.

۲ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۱۸ وجود ندارد.

کسانی که از من می‌نوشند باز هم مشتاق نوشیدن خواهند شد. ۲۲ هر که از من اطاعت کند، شرمنده نخواهد شد؛ و کسانی که با من بسر می‌برند، گناه نخواهند کرد.

حکمت و شریعت

۲۳ همه این کتاب عهد و میثاق خدای متعال است؛ شریعتی که موسی به عنوان میراثی برای نسل یعقوب به ما فرمان انجام آنرا داده است. ۲۴ از کسب قوت در خداوند کوتاهی نکنید، بلکه به او بپیوندد تا شما را تقویت کند. خداوند متعال تنها خداست و نجات دهنده دیگری غیر از او نیست. ۲۵^۳ همانند رود فیشون،^۴ و چون دجله در زمان نوبر میوه‌ها، حکمت از آن سرازیر می‌شود؛ ۲۶ چون رود فرات در هنگام طغیان، و مانند رود اردن در هنگام برداشت محصول، لبریز از درک و شناخت است. ۲۷ چون رود نیل و همانند رود جیحون در زمان انگور چینی، تعالیم و دستورات آن به روشنی می‌درخشد. ۲۸ اولین انسانی که خلق شد هرگز از حکمت شناخت کامل بدست نیاورد، و آخرین انسان نیز، به عمق آن پی نخواهد برد. ۲۹ زیرا افکار او پهناورتر از دریاست، و اندرزهای او عمیق‌تر از اعماق زیر زمین است.

۳۰ من همچون یک نهر منشعب از رودخانه و همانند جریان آبی بسوی یک بوستان بودم. ۳۱ گفتم: 'من بوستان خود را آبیاری کرده، و بستر گل‌هایم را سیراب خواهم کرد.' و اینک نهر من تبدیل به رودخانه و رودخانه تبدیل به دریا شده است. ۳۲ من تعالیم و اندرزهای خود را مثل سپیده دم روشن خواهم ساخت، چنانچه در دور دستها نیز کاملاً قابل مشاهده باشد. ۳۳ من دوباره تعالیم را همچون نبوت فرو خواهم ریخت، و آنرا برای تمامی نسل‌های آینده بجا خواهم گذاشت. ۳۴ توجه کنید که من فقط برای خودم تلاش نکرده‌ام، بلکه برای همه کسانی که به دنبال حکمت هستند.

سزاوار ستایش

۲۵ ۱ من با تمام وجود خود، مشتاق و آرزومند سه چیز هستم؛ که هر سه آنها، در نگاه خدا و انسان زیبا هستند: همدلی و توافق بین برادران و خواهران، دوستی با همسایگان، و زن و شوهری که در هماهنگی و سازش زندگی می‌کنند. ۲ اما سه نوع از اشخاص هستند که جان من از آنها کراهت دارد، و شیوه زندگی آنها، مرا پریشان و آشفته خاطر می‌سازد: فقیری که متکبر است، ثروتمندی که دروغ می‌گوید، و پیر نادانی که مرتکب زنا می‌شود.

۳ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۲۴ وجود ندارد.

۴ - نام یکی از چهار رود جاری در باغ عدن.

۳ اگر در جوانی چیزی جمع نکرده‌اید، چگونه می‌توانید در سن سالخوردگی خود چیزی پیدا کنید؟ ۴ قضاوت چقدر برازنده و درخور افرادی است که موی آنها سفید شده، و همچنین مشورت با افراد سالخورده بسیار نیکوست. ۵ حکمت در دوران پیری، و مشاوره و همفکری با کسانی که قابل احترام هستند، بسیار جذاب و قابل تامل است. ۶ تجربه فراوان، تاج دوران سالخوردگی است؛ و غرور آنها، ترس از خداوند است.

۷ نه نوع متفاوت از مردم هستند که سبب حس شادی و سعادت در من می‌شوند، در مورد نوع دهم نیز زبان من آنها را با توجه خاص بازگو خواهد کرد: مردی که در فرزندانش شاد است؛ مردی که سقوط دشمنانش را در دوران زندگی خود می‌بیند. ۸ مردی که با یک همسر معقول و خردمند زندگی می‌کند؛ و کسی که از گاو و الاغ باهم برای شخم زدن استفاده نمی‌کند؛ و خوشا بحال آن کسی که با زبان خود گناه نمی‌کند؛ و کسی که به شخص فرومایه و نالایق خدمت نکرده است؛ ۹ خوشا به حال کسی که یک دوست واقعی دارد؛^۱ کسی که سخنان خود را به آنانی می‌گوید که به آن توجه می‌کنند. ۱۰ کسی که حکمت را یافته باشد بسی بزرگ خواهد بود! اما هیچ کس برتر از کسی نیست که از خداوند می‌ترسد. ۱۱ ترس از خداوند فراتر از همه چیز است؛ و چه کسی را می‌توانیم با چنین شخصی مقایسه کنیم؟ ۱۲ ترس از خداوند سرآغاز محبت به اوست، و ایمان سرآغاز پیوستن به اوست.^۲

زن خوب و بد

۱۳ هر زخمی مثل زخم قلب قابل اهمیت نیست! و هر شرارتی، مثل شرارت زن نیست! ۱۴ هیچ درد و رنجی بدتر از رنج ناشی از افرادی نیست که از شما متنفر هستند؛ و هیچ انتقامی بدتر از انتقام دشمن نیست. ۱۵ هیچ زهری بدتر از زهر مار نیست، و هیچ خشمی بدتر از غضب یک زن نیست.

۱۶ ترجیح می‌دهم با یک شیر و اژدها زندگی کنم تا با یک زن شرور. ۱۷ شرارت زن شخصیت او را تغییر می‌دهد؛ و صورتش را مانند خرس، تیره و ترشرو می‌سازد. ۱۸ شوهرش در میان همسایگان نشسته، و نمی‌تواند از ناله‌های تلخ خود جلوگیری کند. ۱۹ هر چیز ناپسندی، در مقایسه با بدی زن، اندک است؛ باشد که گرفتار سرنوشت گناهکاران شود! ۲۰ راه رفتن در سربالایی یک جاده شنی برای پاهای یک شخص سالخورده، مانند یک زن حراف در مقابل یک شوهر آرام است. ۲۱ شیفته و گرفتار زیبایی زن نشوید؛ و به خاطر ثروت یک زن، مشتاق و خواهان او نباشید. ۲۲ زنی که مایحتاج و خرجی شوهرش را می‌دهد، سبب خشم، جسارت، و شرمساری

۱ - برخی از ترجمه‌ها می‌گویند: خوشا به حال آن کسی که با احتیاط عمل می‌کند.

۲ - در برخی از نسخه‌ها آیه ۱۲ وجود ندارد.

می‌شود. ۲۳ یک همسر بد سرشت سبب افسردگی، چهره غمناک، و قلب شکسته همسر خود می‌شود. دستهای لرزان و افتان و زانوهای ضعیف، از زنی سرچشمه می‌گیرد که شوهرش را سعادت‌مند نمی‌کند. ۲۴ گناه در ابتدا با زن شروع شد؛ و به خاطر اوست که همه می‌میریم. ۲۵ هیچ راهی برای نشت آب باقی نگذارید، و هیچ‌گونه آزادی گفتار به زن شیریر و بد اخلاق ندهید. ۲۶ اگر او مطابق میل و خواست شما عمل نمی‌کند، او را از خود جدا کنید.

ازدواج با زن مناسب

۲۶ ۱ یک زن خوب، شوهرش را کامروا و کامیاب می‌سازد؛ و روزهای عمر او دو برابر خواهد شد. ۲ یک زن با روحیه، برای شوهر خود، شادی به ارمغان می‌آورد؛ و او تمام سالهای عمر خود را در آرامش بسر خواهد برد. ۳ همسر خوب نعمت بزرگی است؛ که مانند یک پاداش به مردی عطا شده است که از خداوند می‌ترسد. ۴ یک چنین مردی خواه غنی و یا فقیر باشد، قلب او مسرور، و در همه حال صورتش شاد است.

۵ قلب من از سه چیز وحشت دارد؛ و در مورد چهارم از ترس زیاد به خدا پناه می‌برم. تهمت در شهر، تجمع اوباشان، و اتهام دروغین؛ همه اینها از مرگ بدتر هستند. ۶ اما هنگامی که زنی نسبت به رقیب حسادت می‌کند، چیزی به غیر از نومیدی و اندوه به بار نمی‌آورد؛ و نیش زبان او، همه را از موضوع آگاه می‌سازد. ۷ همسر بد مانند سایش یوغ تاب دار بر گردن است؛ و کنترل آن، مانند گرفتن عقرب است. ۸ زن مست مانند خشم برانگیخته شده‌ای است، که نمی‌توان ننگ آنرا پنهان کرد. ۹ چنانچه می‌توان از نگاه بی پروا و نوع پلک زدن یک زن به ناپاک بودن او پی برد.

۱۰ به دقت مراقب یک دختر خیره سر باشید؛ وگرنه هر فرصتی که پیدا کند، از آن سو استفاده خواهد کرد. ۱۱ مواظب چشمان بی حیا و نگاه ناپسند او باشید؛ و از اینکه نسبت به شما گناه می‌کند تعجب نکنید. ۱۲ همانند یک مسافر تشنه، دهان خود را باز می‌کند، و از هر آبی که نزدیک او باشد می‌نوشد؛ بدینسان در مقابل میخ هر چادری خواهد نشست، و ترکش خود را برای پرتاب تیر می‌گشاید.

۱۳ جذابیت زن، سبب خشنودی شوهرش می‌شود؛ و مهارت او گوشت بر استخوانهای او می‌آورد.^۱ ۱۴ همسر کم حرف، هدیه‌ای از جانب خداوند است؛ و هیچ چیز به اندازه ادب او ارزشمند نیست. ۱۵ تواضع یک زن، به جذابیت او می‌افزاید؛ و هیچ مقیاسی نمی‌تواند ارزش نجابت و سادگی او را به سنجش درآورد. ۱۶ درخشش

۱ - یعنی زندگی راحتی برای شوهرش فراهم می‌کند.

طلوع خورشید در آسمان خداوند، همانند زیبایی یک زن خوب در خانه مرتب و منظم اوست. ۱۷ چراغ درخشان بر روی چراغدان مقدس همانند چهره زیبا و با وقار اوست که می‌درخشد. ۱۸ ستون‌های زرین بر روی پایه‌های نقره، همچون ساقهای خوش اندام بر پاهای استوار اوست.

۱۹ فرزندانم، شکوفه‌های جوانی خود را حفظ کنید؛ و قوت خود را برای غریبه‌ها صرف نکید. ۲۰ در تمام زمین، یک دشت بارور پیدا کرده و بذر خود را در آن بکارید، و به کار نیکوی خود اعتماد کنید. ۲۱ از اینرو فرزندان شما موفق خواهند شد به خوبی رشد کرده و به خانواده خود افتخار کنند. ۲۲ یک فاحشه همانند آب دهان به دور انداخته می‌شود؛ و یک زن متاهل همانند دژ مرگ برای متجاوز است. ۲۳ یک زن خدانشناس سهم مرد گناهکار است؛ اما یک زن پرهیزگار نصیب مردی می‌شود که از خداوند می‌ترسد. ۲۴ زن بی حیا مرتباً دست به اعمال ننگین می‌زند؛ اما یک دختر متواضع حتی در مقابل شوهرش نیز خجالت می‌کشد. ۲۵ زن وقیح همانند یک سگ است؛ اما زنی که شرم و حیا دارد، از خداوند می‌ترسد. ۲۶ زنی که به همسر خود احترام می‌گذارد؛ در مقابل همه، خردمند به نظر می‌رسد؛ اما اگر شوهر خود را بر اساس تکبرش تحقیر کند؛ همه او را به عنوان یک زن نادان در نظر خواهند گرفت. چه خرسند است مردی که زن نیکو دارد؛ چنانچه ایام عمر او دو برابر خواهد شد. ۲۷ زن پُر حرف و پُر هیاهو مانند صدای شیپور است که در جنگ اعلان حمله می‌کند؛ و هر کسی که با چنین زنی ازدواج کند، گویا تمام عمر خود را در هرج و مرج جنگ سپری خواهد کرد.^۲

۲۸ دو چیز قلب مرا غمگین می‌سازد، و مورد سوم سبب خشم من می‌شود: جنگجویی که در فقر و نداری بسر می‌برد؛ مردان با هوش و خردمندی که با آنها به شکلی تحقیر آمیز رفتار می‌شود؛ و مردی که از پارسایی رو به گناه می‌آورد، چنانچه خداوند شمشیری برای نابودی او آماده می‌کند!

۲۹ تاجر به سختی می‌تواند از اعمال نادرست اجتناب کند، و یک فروشنده نمی‌تواند از گناه به دور باشد.

۲۷ ۱ بسیاری از افراد برای کسب منفعت، مرتکب گناه می‌شوند؛ و کسانی که به دنبال ثروتمند شدن هستند، چشمان خود را به روی خیلی چیزها می‌بندند. ۲ در حالی که چوب با فشار در میان شکاف بین سنگها فرو می‌رود، بدینسان گناه نیز بین خرید و فروش گنجانده می‌شود. ۳ اگر شخصی در ترس از خداوند ثابت قدم نباشد، خانه او به سرعت ویران خواهد شد.

سخن، آینه قلب

۴ هنگامی که یک غربال را تکان می‌دهند، خس و خاشاک آن نمایان می‌شود؛ بدینسان ناراستی شخص نیز در هنگام صحبت کردن آشکار می‌شود. ۵ همچنان که کوره مکان آزمایش ظروف سفالگر است؛ گفتار نیز معیاری برای آزمایش یک فرد است. ۶ کیفیت میوه از نوع پرورش یک درخت پرده بر می‌دارد؛ بنابراین گفتار نیز، نشان از امیال قلبی و افکار ذهن دارد. ۷ هیچ کسی را قبل از صحبت کردن، ستایش نکنید؛ زیرا معیار سنجش انسان، همانا سخن گفتن اوست.

دست‌آورد

۸ اگر به دنبال عدالت باشید، آن را به دست خواهید آورد؛ و آنرا همانند یک لباس با شکوه بر تن خواهید کرد. ۹ پرندگان در کنار هم‌نوعان خود لانه کرده و زندگی می‌کنند؛ از اینرو صداقت در خانه کسی یافت می‌شود که آنرا بکار می‌برد. ۱۰ شیر در کمین طعمه خود است؛ و گناه نیز در کمین بدکاران است.

انواع گفتار

۱۱ سخنان شخص پارسا همیشه پُر از حکمت است؛ اما شخص نادان مانند ماه در حال تغییر است. ۱۲ وقت خود را در بین افراد احمق از دست ندهید؛ اما در بین افراد متفکر همچنان وقت بگذارید. ۱۳ صحبت افراد نادان زشت و توهین آمیز است؛ و خنده آنها آلوده به گناه و هوی و هوس است. ۱۴ افرادی که ناسزا گفته و سوگند می‌خورند سبب راست شدن مو به تن انسان می‌شوند؛ و نزاع بین آنها باعث می‌شود دیگران جلوی گوششان را بگیرند. ۱۵ جدال متکبران منجر به خونریزی می‌شود؛ و شنیدن سخنان اهانت آمیز آنها بسیار ناراحت کننده است.

اسرار

۱۶ کسی که اسرار را افشا می‌کند اعتماد را از بین می‌برد؛ و هرگز نمی‌تواند دوست دلخواه خود را پیدا کند. ۱۷ به دوست خود احترام گذاشته و به او وفادار باشید. اما اگر اسرار او را فاش کردید، پس دوستی خود را نیز فراموش کنید. ۱۸ زیرا همانطور که یک شخص، دشمن خود را از بین می‌برد؛ شما نیز دوستی خود را نابود کرده‌اید. ۱۹ همانطور که به یک پرنده اجازه می‌دهید که از دست شما بپرد؛ به همین صورت نیز به دوست خود اجازه داده‌ای که از دستت برود و دیگر او را نخواهی دید. ۲۰ دیگر به دنبال او نروید، زیرا از شما بسیار دور شده است، و مانند یک غزال از دام گریخته است. ۲۱ چنانچه زخم را می‌توان بست، امکان آشتی پس از نزاع و ناسزا نیز وجود دارد؛ اما کسی که اسرار دیگران را فاش می‌کند، جای هیچ

امیدی باقی نمی‌گذارد.

ریاکاری

۲۲ هر کسی که چشمک می‌زند، توطئه و شرارت خلق می‌کند؛ و هیچ کسی نمی‌تواند او را از کارش باز دارد. ۲۳ در حضور شما دهان او پر از سخنان شیرین است، و سخنان شما را تحسین می‌کند؛ اما بعداً سخنان خود را برگردانده و از سخنان خود شما بر علیه خودتان استفاده می‌کند. ۲۴ چیزهای بسیار زیادی مورد تنفر من هستند، اما بیش از همه از چنین شخصی کراهت دارم؛ حتی خداوند نیز از چنین شخصی انزجار دارد. ۲۵ هر کس سنگی را به سمت بالا پرتاب کند، بر سر خودش فرود خواهد آمد؛ و یک ضربه خائانه، زخم‌های زیادی ایجاد می‌کند. ۲۶ هر کس چاهی حفر کند، اول خودش در آن خواهد افتاد؛ و هر کس که دام پهن کند، اول خودش در آن گرفتار شود. ۲۷ اگر کسی بدی کند، بدی به خود او باز خواهد گشت، بدون اینکه حتی بداند از کجا آمده است. ۲۸ افراد متکبر به دیگران توهین کرده و آنرا اسباب خنده و تمسخر می‌سازند؛ اما مجازات و انتقام مانند شیر در کمین آنهاست. ۲۹ کسانی که از سقوط افراد پارسا خوشحال می‌شوند خودشان در دام گرفتار می‌شوند؛ و قبل از مرگ، این غم و اندوه است که آنها را از بین خواهد برد.

۳۰ خشم و غضب یک عمل زشت و ناگوار است؛ اما با این وجود، فرد گناهکار از هر دو استفاده می‌کند.

بخشش

۲۸ ۱ شخص انتقامجو با انتقام خداوند روبرو خواهد شد؛ زیرا خداوند گناهان آنها را به سختی مورد ارزیابی قرار خواهد داد. ۲ ممنوع خود را به خاطر اشتباهی که کرده است ببخش؛ و بدینسان گناهان شما نیز در هنگام دعا بخشوده خواهد شد. ۳ اگر کسی کینه و خشم خود را نسبت به دیگران حفظ کند؛ چگونه می‌تواند انتظار شفا از خداوند را داشته باشد؟ ۴ اگر کسی نسبت به ممنوع خود رحم نداشته باشد؛ چگونه می‌تواند به دنبال بخشوده شدن گناهان خود باشد؟ ۵ اگر انسان بر خشم خود غلبه نکند؛ هیچ امیدی برای کفاره نمودن گناهان او نیست؛ زیرا او صرفاً یک انسان است. ۶ آخر عمر خود را بخاطر آورده و دشمنی و فساد و مرگ را کنار گذاشته و به احکام خداوند وفادار باشید. ۷ احکام الهی را به خاطر آورده و نسبت به ممنوع خود کینه به دل نگیرید؛ همچنین عهد خدای متعال را به خاطر سپرده، و اشتباهات ممنوع خود را نادیده بگیرید.

۸ از نزاع خودداری کنید و گناهان شما کمتر خواهد شد؛ زیرا خشم انسان سبب

مشتعل شدن آتش نزاع می‌شود. ۹ شخص گناهکار سبب از هم گسیخته شدن دوستی شده، و در میان کسانی که در صلح و آرامش هستند اختلاف و آشوب بر پا می‌کند. ۱۰ شعله آتش متناسب با سوختش زبانه می‌کشد؛ و اختلافات نیز متناسب با لجاجت گسترش خواهند یافت. خشم انسان به تناسب قدرت اوست؛ و نسبت به ثروت شخص، بر خشم او نیز افزوده می‌شود. ۱۱ نزاع بی مقدمه سبب شعله ور شدن خشم می‌شود؛ و یک مشاجره ناگهانی سبب جاری شدن خون می‌شود. ۱۲ اگر به جرقه آتش فوت کنید، شعله خواهد کشید؛ اگر بر روی آن آب دهان بیندازید، خاموش خواهد شد؛ اما هر دو از دهان شما بیرون می‌آید.

زبان بد

۱۳ بر شخص خبرچین و دو رو لعنت باد، زیرا صلح و آرامش بسیاری را از بین می‌برد. ۱۴ تهمت، زندگی افراد بسیاری را متزلزل کرده است، و آنها را از سرزمینی به سرزمین دیگر پراکنده ساخته است؛ شهرهای مستحکم را ویران و خانه بزرگان را سرنگون کرده است. ۱۵ تهمت، زنه‌ای با فضیلت را از خانه‌های خود بیرون رانده؛ و آنها را از چیدن ثمره زحمتشان محروم کرده است. ۱۶ کسانی که به تهمت توجه می‌کنند، روی آرامش را نخواهند دید، و در صلح نیز بسر نخواهند برد. ۱۷ ضربه شلاق سبب زخم و تاول می‌شود؛ اما ضربه زبان، استخوانها را خرد می‌کند. ۱۸ بسیاری در زیر لبه شمشیر افتاده‌اند؛ اما تعداد آنها بسیار کمتر از کسانی است که به زیر زخم زبان افتاده‌اند. ۱۹ خوشا به حال کسی که از زخم زبان در امان بوده و در معرض خشم آن قرار نگرفته است؛ و متحمل یوغ آن نگردیده، و در بند زنجیرهای آن اسیر نشده است. ۲۰ زیرا یوغ آن از جنس آهن، و زنجیرهای آن از جنس برنز است. ۲۱ مرگ آن مرگ بدی است، و قعر جهنم بهتر از آن است. ۲۲ تهمت بر افراد پارسا هیچ قدرتی ندارد؛ و در شعله‌های آن نخواهند سوخت. ۲۳ اما کسانی که خداوند را رها می‌کنند، در زیر قدرت آن قرار گرفته و در میان آن خواهند سوخت و آتش آنها پایانی نیست؛ و مانند شیر بر آنها فرو خواهد افتاد و مانند یک پلنگ آنها را پاره خواهد کرد. ۲۴ همانطور که با سیم خاردار به دور زمین خود حصار می‌کشید، و سیم و زر خود را نیز در جای محفوظ نگاه می‌دارید؛ ۲۵ کلام خود را نیز قبل از بازگو کردن سنجیده و وزن کنید، و در صورت لزوم آماده باشید که دهان خود را قفل کرده و ببندید. ۲۶ مراقب باشید که با زبان خود دچار اشتباه و لغزش نشوید؛ چنانچه قربانی کسی خواهید شد که در انتظار حمله به شماست.

قرض و وام

۲۹ اشخاص دلسوز و مهربان به همسایگان خود وام می‌دهند؛ آنها با داشتن دست کمک، در واقع احکام الهی را رعایت می‌کنند. ۲ در زمان نیاز به

همسایه خود قرض دهید؛ و قرض همسایه خود را در موعد مقرر بازپرداخت کنید. ۳ بر قول و وعده خود بایستید و نسبت به طرف مقابل خود صادق باشید؛ که در وقت نیاز، هر آنچه را که لازم دارید به دست خواهید آورد. ۴ بسیاری از افراد، وام را یک ثروت باد آورده می‌دانند؛ و برای کسانی که به آنها کمک کرده‌اند مشکل ایجاد می‌کنند. ۵ تا زمانی که پول مورد نیاز خود را قرض نگرفته‌اند، دست وام دهنده را می‌بوسند و در مورد دارایی او با احترام صحبت می‌کنند؛ اما در زمان بازپرداخت آن، تأخیر کرده و وعده‌های تو خالی می‌دهند. ۶ حتی اگر بتواند پولی پرداخت کند، طلبکار او به سختی نصف پول خود را پس خواهد گرفت؛ و حتی این مقدار ناچیز را غنیمت به حساب می‌آورد. اگر شخص نتواند بدهی خود را پرداخت کند؛ در واقع پول دیگری را دزدیده، و به رایگان برای خودش دشمن تراشیده است. چنانچه قرض خود را با نفرین و دشنام، و به جای احترام، با خفت و خواری بازپرداخت خواهد کرد. ۷ بسیاری به همین دلیل از قرض دادن اجتناب می‌کنند، نه به خاطر خست و بد قلبی، بلکه از ترس فریب خوردن.

۸ با این وجود، با کسی که در شرایط بد مالی و نداری قرار دارد صبور باشید؛ و او را در انتظار صدقه‌های خود قرار ندهید. ۹ به خاطر احکام الهی به فقرا کمک کنید، و در صورت نیاز، آنها را دست خالی روانه نکنید. ۱۰ بهتر است سکه خود را به خاطر برادر یا یک دوست خرج کنید، تا اینکه اجازه دهید که در زیر سنگی زنگ زده و یا گم شود. ۱۱ از ثروت خود مطابق با احکام خداوند متعال استفاده کنید، که بیشتر از طلا به شما سود خواهد داد. ۱۲ اعمال خیرخواهانه را برای آخرت خود ذخیره کنید؛ که شما را از هر فاجعه ناگواری نجات خواهد داد. ۱۳ و بهتر از سپر محکم و بهتر از نیزه تیز، برای شما در برابر دشمن خواهد جنگید.

ضمانت

۱۴ افراد خوب بدهی ممنوع خود را ضمانت می‌کنند؛ اما کسی که تمام حس نوع دوستی خود را از دست داده باشد، از آن امتناع می‌کند. ۱۵ کار نیک ضامن خود را فراموش نکنید، زیرا زندگی خود را برای شما داده است. ۱۶ گناهکار اموال ضامن خود را به هدر می‌دهد. ۱۷ و شخص ناسپاس، منجی خود را فراموش می‌کند. ۱۸ ضمانت، زندگی بسیاری از افراد مرفه را نابود کرده است؛ و آنها را مانند موج دریا به بیرون پرتاب کرده است. افراد با نفوذ و قدرتمند را به تبعید فرستاده، و در میان سایر اقوام بیگانه سرگردان شده‌اند. ۱۹ گناهکاری که برای کسب سود دست به ضمانت می‌زند، خود را تحت پیگرد قانونی^۱ قرار می‌دهد. ۲۰ به بهترین شکل ممکن به ممنوع خود کمک کنید، اما مراقب باشید خودتان نابود نشوید.

۱ - بر اساس شریعت یهود، ربا محکومیت قضائی دارد.

استقلال در زندگی

۲۱ ضروریات زندگی همانا آب، نان، و لباس است؛ و همچنین خانه‌ای برای اطمینان از حفظ حریم شخصی. ۲۲ زندگی فقیران در زیر سقف خانه کاهگلی بهتر است؛ تا زندگی در ناز و نعمت اما در خانه دیگران. ۲۳ به کم و زیاد راضی باشید، چنانچه از نیش زبان بخاطر زندگی در خانه دیگران در امان نخواهید بود. ۲۴ از خانه‌ای به خانه دیگر رفتن، یک زندگی تلخ و مصیبت بار است؛ زیرا در جایی که بطور موقت هستید نمی‌توانید به راحتی صحبت کنید. ۲۵ در آنجا به تو خوراک و نوشیدنی خواهند داد؛ اما نه تنها از تو انزجار دارند بلکه سخنان تلخ و نیشدار نیز خواهی شنید: ۲۶ ای غریبه بیا اینجا، و سفره را آماده کن؛ و بر سر سفره نیز تقاضای هر چیزی را برای خوردن دارند که در نزدیکی توست. ۲۷ 'غریبه از اینجا بلند شو و در جای دیگر بنشین، زیرا مهمان محترم و عزیز داریم. یا برادرم برای دیدن ما آمده است و به اتاق مهمان نیاز داریم.' ۲۸ تحمل یک چنین اهانت‌هایی از طرف میزبان برای یک فرد خردمند و معقول کاری بسیار سخت، و سرزنش و نکوهش وام دهنده نیز بسیار رنج آور است.

تربیت کودکان

۱۳۰ کسی که فرزند خود را دوست دارد، او را تنبیه می‌کند؛ تا بتواند در آینده به او افتخار کرده و شاد باشد. ۲ کسی که فرزند خود را تادیب می‌کند، از او خشنود خواهد شد، و در بین آشنایان به خود می‌بالد. ۳ کسی که فرزند خود را به خوبی تعلیم می‌دهد، سبب حسادت دشمنان خود شده، و در میان دوستانش از احترام برخوردار خواهد شد. ۴ وقتی پدر می‌میرد، گویا نمرده است؛ زیرا از خودش کسی را باقی گذاشته است که مانند اوست. ۵ وقتی زنده است، نگاه به فرزندش سبب خوشی و شادی اوست؛ و در هنگام مرگ، هیچ غم و اندوهی ندارد. ۶ برای دشمنانش، کسی را باقی می‌گذارد تا انتقام او را بگیرد؛ و برای دوستانش کسی را تا پاسخگوی محبت آنها باشد.

۷ والدینی که فرزند خود را لوس و خراب می‌کنند؛ سرانجام مانند زخمی بر بدن آنها خواهد شد، که با هر حرکتی سبب رنج و اندوه می‌شود. ۸ یک اسب تربیت نشده، سرسخت و چموش می‌شود؛ و یک کودک تادیب نشده، لجباز و خود رای. ۹ چنانچه فرزند خود را ناز پرورده کنید، او سبب وحشت شما خواهد شد؛ و چنانچه با او بازی کنید، سبب غم شما خواهد شد. ۱۰ به روی او نخندید، زیرا سبب گریه شما می‌شود؛ و سرانجام دندانهای خود را به هم خواهید سایید. ۱۱ در جوانی به او آزادی ندهید؛ و خطاهای او را نادیده نگیرید. ۱۲ در جوانی گردن او را خم کرده^۱ و او را تنبیه کنید؛ در غیر این صورت، سرکش و نافرمان شده و سبب رنجش جان شما

خواهد شد. ۱۳ فرزند خود را تادیب کرده و یوغ او را سنگین کنید؛^۲ تا با رفتار شرم آور خود سبب اذیت و توهین به شما نشود.

خوراک و سلامتی

۱۴ فقیر با بدنی سالم و مناسب بهتر از شخص ثروتمند با بدن در هم ریخته و رنجور است. ۱۵ سلامتی و بدن سالم بهتر از تمام طلای موجود در جهان است؛ و بدن قوی و تناسب اندام بهتر از ثروت زیاد است. ۱۶ ثروتی بهتر از سلامتی بدن نیست؛ و هیچ خوشحالی بالاتر از شادی قلب نیست. ۱۷ مرگ بهتر از زندگی پُر از نکبت و رنج است؛ و خواب ابدی بهتر از بیماری مزمن است.

۱۸ خوراک خوب در مقابل یک دهان بسته،^۳ مانند غذایی است که در جلوی یک بُت گذاشته شده است. ۱۹ یک بت از هدایا و غذاهای نذری چه استفاده‌ای می‌برد؟ زیرا نه می‌تواند بخورد و نه آنرا بو کند. خداوند نیز آدمی را به همین صورت مجازات می‌کند. ۲۰ او با چشمان خود می‌بیند و ناله سر می‌دهد؛ درست مانند خواجه‌ای که یک دختر زیبا و باکره را در آغوش می‌گیرد.^۴

۲۱ خود را به غم و اندوه تسلیم نکنید؛ و با افکار بد، خود را پریشان احوال نسازید. ۲۲ قلب شاد، اصل زندگی است؛ و شادی و سرور، سبب طول عمر می‌شود. ۲۳ زیاده روی و افراط نکنید و زمانی را برای آسایش بگذارید، تا غم و اندوه از شما دور شود؛ زیرا غم و اندوه نه تنها افراد بسیار زیادی را نابود کرده است، بلکه هیچ فایده‌ای هم نداشته است. ۲۴ حسادت و خشم سبب کوتاهی عمر می‌شود؛ و غم و اضطراب، پیری زودرس را به همراه می‌آورد. ۲۵ کسانی که سر سفره شاد و خوشحال هستند، اشتهای خوبی داشته و از غذای خود لذت می‌برند.

درباره ثروت

۳۱ بیخوابی بخاطر مال دنیا، بدن انسان را فرسوده و اضطراب آن، خواب را از انسان می‌گیرد. ۲ نگرانی مالی، همانند یک بیماری جدی مانع از خوابیدن می‌شود. ۳ فرد ثروتمند برای جمع آوری مال، به سختی زحمت می‌کشد؛ سپس با خیال راحت نشسته و از ثروت خود لذت می‌برد. ۴ فرد فقیر برای گذران زندگی

۱ - در برخی از نسخه‌ها، متن 'خطاهای او را نادیده نگیرید. و در جوانی گردن او را خم کرده' درج نشده است.

۲ - منظور این است که به فرزندان خود تعلیم و آموزش داده و بر آنها نظارت داشته باشید.

۳ - منظور شخصی است که قادر به خوردن نیست.

۴ - در برخی نسخه‌ها اضافه شده است: 'مانند کسی است که در تحت فشار قضاوت می‌کند.'

ناچیز خود رنج می‌برد، و اگر استراحت کند، نیازمند می‌شود. ۵ کسی که طلا را دوست دارد منزه نیست؛ و کسی که دنبال آن است، به بیراهه می‌رود. ۶ افراد بسیار زیادی برای کسب ثروت نابود شده‌اند؛ و نابودی آنها در جلوی چشم خود آنها رخ داده است. ۷ ثروت برای کسانی که سخت مشتاق آن هستند، دامی بیش نیست؛ و افراد بی‌خرد اسیر آن می‌شوند. ۸ خوشا به حال ثروتمندی که بی‌گناه و منزه است؛ و کسی که به دنبال کسب ثروت نیست. ۹ یک چنین کسی کجاست که او را ستایش کنیم؟ اگر چنین شخصی پیدا شود، در بین قوم خود اسباب شگفتی شده است. ۱۰ چه کسی توسط ثروت مورد آزمایش قرار گرفته و سربلند بیرون آمده است؟ باشد که به خودش ببالد و افتخار کند. چه کسی قدرت تجاوز داشته و تجاوز نکرده است؛ و قادر به انجام کار بد بوده و آنرا انجام نداده است؟ ۱۱ در این صورت، سعادت و کامروایی او برقرار خواهد شد؛ و شورای قوم، سخاوتمندی او را در امر صدقه به بینوایان اعلام خواهد کرد.

آداب غذا خوردن

۱۲ وقتی بر سر سفره بزرگان می‌نشینید، حریص نباشید و نگویید، 'وه چقدر غذا در اینجا است!' ۱۳ به یاد داشته باشید که چشم حریص چیز بدی است؛ چه چیزی حریص‌تر از چشم خلق شده است؟ از اینرو به هر دلیلی اشک می‌ریزد. ۱۴ به هر آنچه که چشم شما می‌بیند دست دراز نکنید، و همزمان به طرف همان ظرفی نروید که دیگران از آن غذا بر می‌دارند. ۱۵ با سایر افراد بر سر سفره به همان گونه رفتار کنید که دوست دارید با شما رفتار کنند؛ و در هر امری فکر کنید. ۱۶ آنچه را که پیش روی شما می‌گذارند مانند یک فرد فرهیخته از آن بخورید؛ و غذا را با صدا در دهان خود نجوید، تا سبب بی‌احترامی به شما نشود. ۱۷ خوب است اولین کسی باشید که از غذا خوردن دست می‌کشد؛ پُر خوری و سیری ناپذیر بودن، شما را مورد اهانت قرار می‌دهد. ۱۸ اگر در بین افراد زیادی نشست‌اید؛ قبل از دیگران، از خودتان پذیرایی نکنید.

۱۹ برای یک فرد با فکر، مقدار اندکی از غذا کافی است! چنانچه در هنگام خوابیدن به نفس نفس نمی‌افتد. ۲۰ خواب سالم به خوردن متوسط بستگی دارد؛ چنین شخصی زود از خواب برخاسته، احساس راحتی کرده و روحیه خوبی دارد. اما نصیب شخص شکم پرست، خواب پریشان با حالت تهوع به همراه قولنج خواهد بود. ۲۱ اگر بیش از حد غرق غذا شدید، برخاسته و در جایی دورتر، استفراغ کنید تا تسکین بیابید. ۲۲ ای فرزندان، به من گوش فرا دهید و مرا نادیده نگیرید، و در پایان از سخنان من قدردانی خواهید کرد. در هر کاری که می‌کنید متعادل باشید، آنگاه هیچ مرضی بر شما غلبه نخواهد کرد. ۲۳ مردم برای میزبان گشاده دست دعای خیر کرده و به سخاوتمندی او شهادت می‌دهند. ۲۴ فریاد شهر نسبت به میزبان

خسیس در همه جا به گوش می‌رسد، و شهادت آنها کاملاً قابل توجیه است.

نوشیدن شراب

۲۵ سعی نکنید قدرت خود را با نوشیدن شراب ثابت کنید؛ زیرا شراب بسیاری را نابود کرده است. ۲۶ چنانچه کوره، فولاد را آزمایش می‌کند؛ شخصیت فرد متکبر نیز در بحث پس از خوردن شراب مورد محک قرار می‌گیرد. ۲۷ شراب برای انسان بسیار حیات بخش است، اگر در حد اعتدال نوشیده شود؛ زندگی بدون شراب، چه ارزشی دارد؟ زیرا شراب برای شادی و مسرت انسان ساخته شده است. ۲۸ اگر شراب در زمان مناسب و در حد اعتدال نوشیده شود، قلب و روح انسان را شاد و مسرور می‌کند. ۲۹ شراب نوشیدن بیش از حد به قصد نزاع و درگیری، روح را آزرده می‌سازد. ۳۰ مستی سبب عدم کنترل خشم شخص نادان می‌شود چنانچه به خودش صدمه می‌زند؛ توانایی او کاهش یافته و سبب جراحات جدید می‌شود. ۳۱ هنگامی که با همسایه خود شراب می‌نوشید، او را توبیخ و سرزنش نکنید. در حالی که اوقات خوبی را با هم سپری می‌کنید، او را تحقیر و آزرده خاطر نسازید؛ زیرا وقت مناسبی برای انتقاد نیست، و نباید با مطالبات خود، او را ناراحت کنید.

آداب معاشرت

۳۲ اگر شما را در بالای مجلس نشانند، خود را بزرگ نکنید؛ بلکه خود را مانند یکی از آنها دانسته و در ابتدا به فکر ایشان باشید و بعد بنشینید. ۲ وقتی تمام وظایف خود را انجام دادید، بر سر سفره بنشینید، تا در کنار آنها شاد بوده و برای رفتار شایسته خود مورد احترام قرار گیرید.

۳ اگر شما بزرگتر از همه هستید، می‌توانید صحبت کنید این حق شماست؛ اما با آگاهی کامل سخن گفته و سبب قطع موزیک و آواز نشوید. ۴ جایی که همه سرگرم تفریح هستند، صحبت و بحث نکنید؛ و در زمان نامناسب حکمت و خرد خود را به نمایش نگذارید. ۵ نگین یاقوت بر حلقه زرین و درخشان، مانند نوای آواز و موسیقی در ضیافت شراب است. ۶ نگین زمرد بر حلقه نفیس و زرنگار، مانند نوای دلنشین موسیقی در هنگام نوشیدن شراب کهنه است.

۷ اگر جوان هستید، و فقط در صورتی که بیشتر از دو بار از شما درخواست صحبت کردند؛ سخن بگویید. ۸ مختصر و گزیده و فقط در چند جمله کوتاه سخن بگویید؛ مانند کسی که بسیار می‌داند و با این وجود می‌تواند جلوی زبان خود را نگه دارد. ۹ در میان بزرگان، همانند و هم وزن آنها عمل نکنید؛ و هنگامی که دیگری در حال صحبت کردن است، وسط صحبت او نپرید و سخن بیهوده نگویید.

۱۰ صاعقه جلوتر از رعد حرکت می‌کند، همانطور که احترام قبل از شخص متواضع،

وارد می‌شود. ۱۱ به موقع مجلس مهمانی را ترک کنید و آخرین نفر نباشید؛ در جلوی در درنگ نکنید و سریع به خانه بروید. ۱۲ در آنجا همانطور که سبب شادی قلب شماست، سرگرم شده و لذت ببرید؛ اما از طریق سخنان متکبرانه و لاف زدن مرتکب گناه نشوید. ۱۳ اما بالاتر از همه اینها، آفریننده خود را متبارک بخوانید؛ که شما را با این همه موهبت خود، شاد کرده است.

مشیت الهی

۱۴ کسی که از خداوند می‌ترسد، تادیب او را می‌پذیرد؛ و کسانی که صبح زود به جستجوی او می‌روند، التفات و مرحمت او شامل حالشان خواهد شد. ۱۵ کسی که به دنبال شریعت خداوند است، از آن سیراب خواهد شد؛ اما شخص ریاکار در آن خواهد لغزید. ۱۶ کسانی که از خداوند می‌ترسند، احکام درست را خواهند شناخت؛ و اعمال صالح آنها مانند نور خواهد درخشید. ۱۷ گناهکار از سرزنش فرار کرده و مطابق میل خود، اعمالش را توجیه می‌کند. ۱۸ یک فرد معقول، هر پیشنهاد و توصیه‌ای را مورد تفکر و تأمل قرار خواهد داد؛ اما فرد خیره سر و متکبر از هیچ چیز واهمه نداشته و بی پروا دست به عمل می‌زند.

۱۹ بدون مشورت هیچ کاری نکنید و از کار خود پشیمان نخواهید شد. ۲۰ به مسیری مملو از خطرات نروید؛ و یک اشتباه را دو بار مرتکب نشوید. ۲۱ همیشه به جاده صاف و هموار اعتماد نکنید. ۲۲ و به راهی که می‌روید توجه کافی داشته باشید. ۲۳ در هر کاری که می‌کنید به خودتان ایمان داشته باشید؛ زیرا این همان حفظ احکام است.^۳

۲۴ کسی که به شریعت عمل می‌کند، از خودش حفاظت می‌کند؛^۴ و کسی که به خداوند اعتماد کند، ضرر نخواهد کرد.

۳۳ کسی که از خداوند می‌ترسد، هیچ آسیب و ضرری به او نخواهد رسید؛ و در آزمایشات و مشکلات، همواره رهایی می‌یابد. ۲ خردمندان از شریعت گریزان و روگردان نیستند؛ اما کسی که به آن پایبند نیست، مانند قایق در طوفان

۱ - در برخی از نسخه‌ها، نوشته شده: 'در مسیر پُر از سنگ قدم نگذارید، تا پای شما به سنگ نگیرد.'

۲ - در برخی از نسخه‌های یونانی نوشته شده: 'و از فرزندان خود بر حذر باشید.'

۳ - در برخی از نسخه‌های یونانی نوشته شده: 'در هر کاری، مواظب خودتان باشید.'

۴ - در برخی از نسخه‌های یونانی نوشته شده: 'کسی که به شریعت ایمان دارد، احکام خدا را مورد توجه قرار می‌دهد.'

است. ۳ شخص معقول به شریعت الهی^۱ اعتماد خواهد کرد؛ برای او، شریعت به اندازه یک وحی الهی قابل اعتماد است.

۴ هر آنچه را که می‌خواهید بگویید از قبل آماده کنید، آنگاه به سخنان شما گوش داده خواهد شد؛ از آگاهی خود استفاده کرده و سپس اقدام به پاسخ کنید. ۵ درک شخص نادان مانند چرخ ارابه، و استدلال او مثل محور یک چرخ است که دائم به دور خود می‌چرخد. ۶ یک دوست تمسخر کننده، مانند یک اسب نر است؛ که برایش مهم نیست چه کسی بر او سوار باشد.

تفاوت انسان و طبیعت

۷ چرا یک روز مهمتر از روز دیگر است؛ چنانچه تمام روشنایی روزهای سال از خورشید است؟ ۸ این از حکمت خداوند است که آنها را متمایز کرده است؛ و این اوست که فصول و زمان جشنهای مختلف را تعیین کرده است. ۹ بعضی روزها را برتری بخشیده و تقدیس کرده است؛ ولی الباقی روزها بصورت معمول و عادی می‌گذرند. ۱۰ همه انسانها از زمین گرفته شده‌اند، و نژاد بشر از خاک آفریده شده است. ۱۱ خداوند به عظمت دانش خود، آنها را متفاوت از هم خلق کرده و در راههای مختلف قرار داده است. ۱۲ برخی را برکت داده و برتری بخشیده؛ و بعضی را مقدس ساخته و در نزد خود جای داده است. اما برخی را در زیر لعنت قرار داده و پست ساخته؛ و آنها را از جایگاه واقعی خود دور کرده است. ۱۳ همانطور که گل رس در دست سفالگر و به دلخواه او شکل می‌گیرد؛ انسانها نیز در دست خالق خود هستند و به آنها هر آنچه داده می‌شود که او تصمیم می‌گیرد.

۱۴ خیر برعکس شر است؛ و زندگی برعکس مرگ؛ بدینسان شخص گناهکار نیز در مقابل شخص پارسا قرار دارد. ۱۵ به همه کارهای قادر متعال بنگرید؛ آنها نیز به صورت جفت به جفت هستند، یکی برعکس دیگری.

۱۶ اکنون من آخرین نفری هستم که مراقب انجام وظیفه خود هستم، مانند خوشه چینی که به تاکستان می‌رود تا انگورهایی را که دیگران باقی گذاشته‌اند جمع کند. ۱۷ به برکت خداوند، من به موقع و اول رسیدم، و مانند یک خوشه چین انگور، چرخشت^۲ خود را از انگور پر کردم. ۱۸ در نظر داشته باشید که من صرفاً برای خودم زحمت نکشیده‌ام؛ بلکه برای همه کسانی که به دنبال تعلیم هستند.

۱ - در برخی از نسخه‌های عبری نوشته شده: 'به سخن خداوند'.

۲ - چرخشت ظرف بزرگی است که انگور را در آن ریخته و با پا لگد می‌کنند تا آبش گرفته شود، سپس آنرا برای تهیه شراب در خمره می‌ریزند.

مزیت استقلال

۱۹ ای کسانی که در بین مردم از جایگاه والا برخوردار هستید به سخنان من گوش فرا دهید؛ و شما ای رهبران جماعت، به من توجه کنید! ۲۰ به فرزند یا زن، به برادر یا دوست؛ تا زمانی که زندگی می‌کنید به هیچ یک از آنها اجازه تسلط بر خودتان را ندهید. اموال خود را نیز به دیگری ندهید، چنانچه اگر نظر خود را تغییر دهید باید آن را با خواهش و التماس بخواهید. ۲۱ تا زمانی که زنده هستید و نفس می‌کشید، اختیار زندگی خود را به دست کسی ندهید. ۲۲ زیرا بهتر است فرزندان از شما درخواست چیزی را داشته باشند، تا اینکه شما برای چیزی به دست فرزندان خود نگاه کنید. ۲۳ در هر کاری که انجام می‌دهید کاملاً کنترل داشته باشید؛ و کاری نکنید که به شهرت شما خدش‌های وارد شود. ۲۴ در پایان روزهای زندگی خود و زمانی که ساعت مرگ شما فرا رسيد، آنگاه میراث خود را تقسیم کنید.

رفتار با بردگان

۲۵ علوفه و چوب و بار برای خر؛ نان و تادیب و کار برای یک برده. ۲۶ برده خود را به کار وادارید، و آرامش خواهید داشت؛ چنانچه اگر دستان او را بیکار بگذارید، آنگاه به دنبال آزادی خواهد بود. ۲۷ یوغ و تسمه، گردن حیوان سرکش را خم خواهد کرد؛ و شکنجه و بازخواست نیز مناسب یک برده ریاکار است. ۲۸ او را همواره به کار وادارید تا زمان فراغت نداشته باشد. ۲۹ زیرا فراغت و بیکاری چیزهای بد زیادی را به او می‌آموزد. ۳۰ او را بر سر کاری بگذارید که برای او مناسب است؛ و اگر اطاعت نکرد، او را غل و زنجیر کنید. اما نسبت به هیچ کس سخت نگیرید و زیاده روی نکنید؛ و هیچ کار غیر عادلانه‌ای نیز انجام ندهید.

۳۱ اگر یک برده دارید، مانند خودتان با او رفتار کنید، زیرا شما او را با خون دل خریداری کرده‌اید؛ همچنین با او مانند یک برادر رفتار کنید، زیرا همانند زندگی خود به او احتیاج خواهید داشت. ۳۲ اگر با او بد رفتاری کنید، او شما را ترک کرده و فرار می‌کند. ۳۳ آنگاه برای پیدا کردن او از چه راهی و به کجا خواهید رفت؟

بطالت رویاها

۳۴ افراد نادان توسط امیدهای بیهوده و دروغین فریب داده می‌شوند، و چنین رویاهایی آنها را دچار شور و شعف باطل می‌کند. ۲ هرکس که دل خود را به چنین خیال پردازیهایی خوش کند مانند کسی است که به تعقیب سایه

و به دنبال باد می‌رود. ۳ آنچه در خواب مشاهده می‌کنیم، بازتابی بیش نیست؛ گویا شخصی در آینه به چهره خود نگاه می‌کند. ۴ از چیز نجس چه چیز پاکی بر می‌خیزد؟ و از چیزی دروغین، چه حقیقتی حاصل می‌شود؟ ۵ فالگیری و پیشگویی همه رویاهای غیر واقعی و بیهوده هستند؛ درست مانند تصورات ذهن زنی که در حال زایمان است.^۱ ۶ به رویاها توجه نکنید، مگر در مواردی که توسط قادر متعال فرستاده می‌شوند. ۷ زیرا رویاها افراد بسیار زیادی را فریب داده‌اند؛ و کسانی که امید خود را به آنها بسته‌اند از بین رفته‌اند. ۸ شریعت بدون چنین فریبهایی در حد کمال است؛ بدینسان حکمتی که از دهان صالحان گفته می‌شود نیز در حد کفایت است.

کسب تجربه

۹ فردی که بسیار سفر کرده،^۲ چیزهای زیادی می‌داند؛ و کسی که تجربه زیادی کسب کرده است، می‌داند در مورد چه چیزی صحبت می‌کند. ۱۰ فرد بی تجربه چیزهای کمی می‌داند. ۱۱ اما کسی که سفر کرده است، زیرکی و خرد بسیار دارد. ۱۲ من در سفرهای خود چیزهای بسیار زیادی دیده‌ام؛ و بیشتر از آنچه که بتوانم بیان کنم، یاد گرفته و آموخته‌ام. ۱۳ من اغلب در معرض خطر مرگ بوده‌ام، اما به دلیل این تجربیات، از مهلکه نجات پیدا کرده‌ام.

ترس از خدا

۱۴ روح کسانی که از خداوند می‌ترسند همچنان زندگی خواهد کرد.^۳ ۱۵ زیرا امید آنها به کسی است که آنها را نجات خواهد داد. ۱۶ کسانی که از خداوند می‌ترسند، از هیچ چیزی هراس نخواهند داشت؛ و دچار ترس و لرز نخواهند شد، زیرا امید آنها بر خداوند است. ۱۷ خوشا به حال روح و جانی که از خداوند می‌ترسد! ۱۸ زیرا می‌داند به چه کسی تکیه می‌کند، و پشتیبان او کیست. ۱۹ چشم خداوند بر کسانی است که او را دوست دارند؛ او سپری قدرتمند و پشتیبانی نیرومند، پناهگاهی در مقابل باد سوزان و سایه بانی برای حفاظت از گرمای خورشید است؛ محافظت کننده در برابر موانع و یاری رساننده در زمان سقوط است. ۲۰ او روح آنها را سرفراز و شاد کرده و چشم‌های ایشان را روشنایی می‌بخشد؛ و آنها را با سلامتی و حیات، برکت می‌دهد.

۱ - در برخی از نسخه‌های نوشته شده: 'شما فقط چیزی را مشاهده می‌کنید که می‌خواهید ببینید.'

۲ - در برخی از نسخه‌های نوشته شده: 'فرد تحصیل کرده.'

۳ - می‌تواند بدین مفهوم نیز باشد: 'کسانی که از خداوند می‌ترسند عمر طولانی خواهند داشت.'

تقدیم قربانی

۲۱ قربانی نمودن حیوانی که به طور ناعادلانه یا نامشروع بدست آمده باشد؛ معیوب و ناقص به حساب آمده و غیر قابل قبول است.^۴ ۲۲ هدایای کسی که شریعت را زیر پا می‌گذارد، قابل پذیرش نیست. ۲۳ قادر متعال از ارائه قربانی توسط افراد خدا شناس خشنود نیست؛ زیرا او بخاطر تعدا زیاد قربانیان نیست که گناهان را می‌بخشد. ۲۴ کسی که از اموال فقرا برای تقدیم قربانی استفاده می‌کند، مانند کسی است که پسری را در مقابل چشم پدرش سر می‌برد. ۲۵ نان، مایحتاج و از ضروریات زندگی افراد فقیر است؛ هر کس آنها را از آن محروم کند قاتل است. ۲۶ با از بین بردن هستی هم‌نوع خود، مثل این است که مرتکب قتل شوید. ۲۷ محرومیت و عدم پرداخت دستمزد یک حقوق بگیر، درست مثل ریختن خون است.

۲۸ وقتی یکی می‌سازد و دیگری ویران می‌کند؛ حاصل کار آنها به غیر از سخت کار کردن و رنج کشیدن چیست؟ ۲۹ وقتی یکی دعا می‌کند و دیگری نفرین می‌کند؛ خداوند به صدای کدام یک از آنها گوش خواهد داد؟ ۳۰ اگر کسی خودش را بعد از لمس جنازه بشوید و دوباره آنرا لمس کند؛ با شستن خود، چه چیزی کسب کرده است؟ ۳۱ بنابراین اگر کسی به خاطر گناهان خود روزه بگیرد، و دوباره رفته و همان کارها را ادامه دهد؛ چه کسی به دعای او گوش داده و آنرا مستجاب خواهد کرد؟ چنین شخصی با فروتن کردن خود چه چیزی به دست آورده است؟

شریعت و قربانی

۳۵ کسی که به شریعت عمل می‌کند، تعداد زیادی قربانی تقدیم می‌کند. ۲ کسی که به احکام توجه می‌کند، قربانی سلامتی اهدا می‌کند. ۳ کسی که قصد سپاسگزاری از خدا را دارد، هدیه آردی ارائه می‌دهد. ۴ و کسی که صدقه می‌دهد مثل این است که قربانی شکرگزاری تقدیم می‌کند. ۵ اجتناب از شرارت و به ناحق عمل نکردن، سبب خشنودی خداوند و همانند کفاره گناه است. ۶ با دست خالی در حضور خداوند قرار نگیرید. ۷ بلکه تمام قربانی‌های خود را تقدیم کنید که در راستای انجام احکام خداوند است. ۸ قربانی‌ها و هدایای صالحین، مذبج را غنی می‌سازد؛ و بوی خوش آن تا حضور قادر متعال بالا می‌رود. ۹ قربانی شخص پارسا قابل قبول و پذیرش است؛ و یاد آن هرگز فراموش نمی‌شود. ۱۰ هنگام پرستش خداوند، سخاوتمند باشید؛ و از تقدیم نوبر میوه‌های خود مضایقه نکنید. ۱۱ در هنگام تقدیم هدایا، چهره‌ای شاد داشته باشید؛ و ده یک خود را با خوشحالی وقف کنید. ۱۲ همانطور که به شما عطا شده است، شما نیز تا اندازه‌ای

که می‌توانید و با سخاوتمندی کامل به خداوند متعال تقدیم کنید. ۱۳ زیرا خداوند نه تنها عوض آنرا پس خواهد داد؛ بلکه هفت برابر^۱ آنرا به شما باز پرداخت خواهد کرد.

عدالت الهی

۱۴ با دادن هدایای ناقص و نادرست، به او رشوه ندهید؛ زیرا آنرا نخواهد پذیرفت. ۱۵ بر قربانی نامشروع و ناحق تکیه نکنید، زیرا خداوند داور عادل است؛ و از هیچ کس جانبداری نمی‌کند. ۱۶ او از فقرا نیز طرفداری نمی‌کند؛ اما به دعای کسی که مورد ستم قرار گرفته است گوش می‌دهد. ۱۷ او دعای یتیم را و فریاد دل بیوه زنی را که دادخواهی می‌کند، نادیده نمی‌گیرد. ۱۸ آیا اشکهایی که بر روی گونه بیوه زن فرو می‌ریزد؛ ۱۹ بر علیه کسی که باعث رنج و پریشانی او شده است فریاد نمی‌زند؟ ۲۰ کسی که از صمیم قلب خداوند را خدمت می‌کند، خدمتش پذیرفته می‌شود؛ و دعای او تا به آسمانها بالا می‌رود. ۲۱ دعای شخص فروتن از آسمانها می‌گذرد؛ و برای رسیدن به هدف خود، از حرکت باز نمی‌ایستد؛ و تا زمانی که قادر متعال پاسخ ندهد، آرامی نمی‌یابد. ۲۲ خداوند صالحان را داوری کرده و عدالت را در مورد ایشان جاری می‌سازد؛ در واقع که خداوند در این امر تاخیر نخواهد کرد. و مانند یک جنگجو دیگر بیش از این صبور نخواهد بود، تا آنکه کمر جباران را در هم بکوبد. ۲۳ او از ملت‌ها انتقام پس خواهد گرفت، تا آنکه افراد گستاخ و گردنکش بسیاری را از بین برده و عصای اقتدار ستمکاران را بشکند. ۲۴ تا زمانی که او انسان فانی را بر طبق اعمالش جزا داده و مطابق با نیت آنها به ایشان پاداش دهد. ۲۵ او دعوی قوم خود را داوری کرده و آنها را به رحمت خود شاد می‌سازد؛ رحمت او در هنگام مصیبت و پریشانی، خوشایند و مبارک است؛ درست به اندازه ابرهای بارانی در زمان خشکسالی.

دعا برای قوم خدا

۳۶ ای خداوند خدای جهان هستی، به ما نگاه انداخته و بر ما رحم کن. ۲ و ترس خود را بر تمامی اقوام دنیا فرو بریز. ۳ دست خود را بر روی اقوام بیگانه بلند کن، تا قدرت تو را ببینند. ۴ همانطور که از ما برای نشان دادن تقدس خود به آنها استفاده کرده‌ای؛ بنابراین از آنها استفاده کن تا جلال خود را به ما نشان دهی. ۵ تا آنها تو را همانطور بشناسند که ما می‌شناسیم؛ که ای خداوند به غیر از تو، خداوندی نیست. ۶ نشانه‌ها و علائم جدید ارائه کن و شگفتی‌ها و معجزات خود را دوباره به نمایش بگذار. ۷ دست و بازوی راست خود را با شکوه و

۱ - عدد هفت در کتاب مقدس نماد کاملیت است، یعنی خداوند به فراوانی آنرا باز پرداخت خواهد کرد.

جلال جلوه گر بساز. ۸ خشم خود را برانگیخته و غضب خود را فرو بریز. ۹ دشمن را از بنیاد نابود کرده و خصم را از صحنه روزگار محو کن. ۱۰ به زمان سرعت بخشیده و زمان تعیین شده^۱ را به خاطر آور؛ تا مردم بتوانند کارهای عظیم و قدرتمند تو را بازگو کنند. ۱۱ بگذار بازماندگان در غضب آتشین تو بسوزند؛ و کسانی که به قوم تو آسیب رسانده‌اند نابود شوند. ۱۲ سر حاکمان دشمن را در هم بکوب و خرد کن، که می‌گویند: 'هیچ کسی مثل ما نیست.' ۱۳ همه قبایل یعقوب را جمع کرده^۲ ۱۶ و میراث خود را در بین آنها تقسیم نما، چنانچه در ابتدا چنین کردی. ۱۷ ای خداوند بر اسرائیل، بر قومی که به نام تو خوانده می‌شوند، و آنرا نخست زاده خود نامیدی، رحم کن. ۱۸ به اورشلیم، که جایگاه خیمه مقدس و محل سکونت توست^۳ مرحمت نشان بده. ۱۹ صهیون را با عظمت خود^۴ و معبد خود را^۵ با جلال خود پُر بساز. ۲۰ به کسانی که در ابتدا آنها را آفریده‌ای، شهادت بده؛ و نبوت‌هایی را که به نام تو گفته شده، به تحقق برسان. ۲۱ به کسانی که به تو ایمان داشته و منتظر تو هستند پاداش بده؛ و با تحقق نبوت انبیای خود، بگذار تا مردم به آنها اعتماد داشته باشند. ۲۲ خداوند، دعای بندگان خود را مطابق با خیر خواهی و حسن نیتی که نسبت به قوم خود داری، اجابت فرما؛ تا همه ساکنان روی زمین بدانند، که تو خداوند خدای تمامی دوران هستی.

تشخیص

۲۳ معده هر نوع غذایی را قبول خواهد کرد؛ با این حال غذایی هست که از بقیه غذاها بهتر است. ۲۴ همانطور که ذائقه انسان طعم گوشت شکار را تشخیص می‌دهد؛ بدینسان یک ذهن با ذکاوت نیز سخنان دروغ را تشخیص می‌دهد. ۲۵ یک قلب ناراست یا یک ذهن گنگ، باعث غم و اندوه خواهد شد؛ اما شخص با تجربه می‌داند چگونه اثر آنرا خنثی کند.

انتخاب همسر

۲۶ زن، هر مرد را به عنوان شوهر قبول می‌کند؛ اما دخترانی هستند که نسبت

۱ - منظور از زمان تعیین شده همانا روز داوری خداوند است. برخی نسخه نیز بجای زمان تعیین شده از 'سوگند خود را' استفاده کرده‌اند.

۲ - در این فصل آیات ۱۴ و ۱۵ وجود ندارد. از آنجا که ترجمه نسخه یونانی در چند دفترچه انجام شده، هنگام استفاده از دفترچه جدید، از آیه ۱۳ به ۱۶ رفته است، البته هیچ متنی جا انداخته نشده است.

۳ - در برخی نسخه‌ها از متن 'محل آرامی توست' استفاده شده است.

۴ - در برخی از نسخه‌های یونانی آمده است: 'صهیون را با اعمال شگفت انگیز خود سرشار بساز.'

۵ - در برخی از نسخه‌های یونانی بجای 'معبد خود را' از متن 'قوم خود را' استفاده شده است.

به سایر دخترها ارجحیت دارند. ۲۷ زیبایی زن سبب شادابی چهره مرد می‌شود؛ و چیزی فراتر از این برای امیال مرد وجود ندارد. ۲۸ اگر سخنان او همراه با مهربانی و فروتنی باشد، شوهرش از سایر مردان خوشبخت‌تر است. ۲۹ کسی که همسری بدست می‌آورد، صاحب با ارزشترین دارایی خود می‌شود؛ زیرا زن برای او یک یاور مناسب و یک ستون و تکیه گاه است. ۳۰ در جایی که حصار وجود ندارد، اموال به غارت می‌روند؛ و در جایی که همسر نباشد، مرد فراری و سرگردان می‌شود.^۶ ۳۱ چه کسی به یک دزد زیرک و چالاک، که از شهری به شهر دیگر می‌رود اعتماد خواهد کرد؟ بدینسان کسی نیز به مردی که خانه و زندگی ندارد و شب را در هر جایی می‌خوابد، اعتماد نخواهد کرد.

دوستان دروغین

۳۷ ۱ هر دوستی می‌گوید، 'من هم دوست هستم'؛ اما بعضی از دوستان فقط به اسم دوست هستند. ۲ وقتی که یک دوست عزیز به دشمن تبدیل می‌شود؛ درست همانند یک غم و اندوه جان فرسا درد آور است. ۳ این تمایلات پلید ما، چرا شکل گرفتند و چگونه توانستند با فریب سراسر زمین را بیوشانند؟ ۴ برخی از رفقا، در هنگام خوشی یک دوست، در شادی او شریک هستند؛ اما در زمان مشکلات در مقابل او قرار می‌گیرند. ۵ برخی از رفقا به خاطر ارضای شکم خود به یک دوست کمک می‌کنند؛ اما در جنگ، آنها صرفاً سپر او را حمل خواهند کرد.^۱ ۶ دوستان را در قلب خود فراموش نکنید؛ و وقتی شانس و کامروایی به شما رو می‌آورد، از آنها غافل نشوید.^۲

مشورت

۷ همه مشاوران، مشورت خود را تحسین کرده و آنرا بی نظیر می‌دانند؛ اما برخی به نفع خودشان مشورت می‌دهند. ۸ مراقب یک مشورت دهنده باشید، و اول بفهمید که چرا به موضوع علاقه‌مند است؛ زیرا ممکن است به فکر خودش باشد و قرعه را بر علیه شما بکشد. ۹ او شما را مطمئن می‌سازد که همه چیز درست و روبراه است؛ و سپس خود را کنار می‌کشد تا ببینید چه اتفاقی برای شما می‌افتد. ۱۰ با کسی که نسبت به شما سوء ظن دارد مشورت نکنید؛ و اهداف خود را از کسانی که نسبت به شما حسادت دارند پنهان کنید. ۱۱ با یک زن در مورد رقیبش

۶ - نسخه‌های یونانی می‌گویند: 'مرد نالان و بی هدف می‌شود'.

۱- در نسخه‌های عبرانی آمده است: 'دوستان خوب با شما در برابر بیگانگان می‌جنگند و در مقابل دشمنان شما سپر محکمی خواهند بود.'

۲- در نسخه‌های یونانی آمده است: 'دوست خود را در طول نبرد فراموش نکنید؛ و هنگام تقسیم غنائم، نسبت به او بی اعتنا نباشید.'

مشورت نکنید؛ یا با یک ترسو در مورد جنگ، یا با یک تاجر در مورد تجارت، یا با خریدار در مورد فروش، یا با بخیل در مورد سخاوت، یا با بیرحم در مورد مهربانی، یا با شخص بیکاره در مورد هر کاری، یا با یک کارگر فصلی در مورد اتمام کار خود، یا با یک خدمتکار تنبل درباره یک کار بزرگ؛ و به هیچ یک از توصیه‌های آنها نیز توجه نکنید. ۱۲ اما با شخص خدا شناس معاشرت کنید، چنانچه می‌دانید که احکام خدا را مراعات می‌کند؛ کسی که با تو هم فکر باشد، و اگر متحمل شکست شوید با شما نیز غمگین خواهد شد. ۱۳ به توصیه‌های قلب خود توجه کنید؛ زیرا از هیچ کس نسبت به شما وفادارتر نیست. ۱۴ ذهن و قلب خود ما بعضی اوقات ما را بهتر از هر کسی آگاه می‌کند؛ چنانچه بهتر از هفت دیده بان است که روی یک برج نگهبانی نشسته‌اند. ۱۵ اما مهمتر از همه دعا در حضور خدای متعال است، تا شما را به راه راست و درست هدایت کند.

گفتار

۱۶ بحث و گفتگو آغاز هر کار است، و فکر و برنامه ریزی مقدم بر هر عملی است. ۱۷ ریشه همه رفتارها در قلب و ذهن است. ۱۸ که از آن چهار شاخه جوانه می‌زند،^۳ خوبی و بدی، زندگی و مرگ؛ و این زبان است که به طور مداوم بر آنها حکمرانی می‌کند. ۱۹ ممکن است برخی از افراد به اندازه کافی ذکاوت داشته باشند که به بسیاری تعلیم بدهند، در صورتیکه برای خودشان نتوانند هیچ کاری انجام دهند. ۲۰ ممکن است سخنرانی که خود را حکیم نشان می‌دهد مورد کراهت قرار گیرد، و بدینسان خود را از غذاهای لذیذ محروم سازد. ۲۱ خداوند لطف خود را از او دریغ کرده است، از آنجا که فاقد هر گونه حکمت است. ۲۲ ممکن است شخصی در جهت کسب منافع خود، حکیم و دانا باشد، و ثمرات ذکاوت آنها نیز برای همه مشهود باشد. ۲۳ یک فرد خردمند به قوم خود تعلیم می‌دهد، و ثمرات کار آنها ماندگار و قابل لمس است. ۲۴ خردمندان مورد ستایش فراوان قرار خواهند گرفت، و هر کس ایشان را می‌بیند، آنها را سعادتمند می‌داند. ۲۵ تعداد روزهای زندگی شخص محدود است، اما روزهای حیات اسرائیل بی شمار است. ۲۶ کسی که در بین قوم خود حکیم است، نه تنها وارث احترام و افتخار می‌شود؛ بلکه نام او برای همیشه زنده خواهد ماند.

اعتدال

۲۷ فرزندم، همچنان که به زندگی خود ادامه می‌دهی، خود را امتحان کرده و از هر چیزی که برای تو بد است اجتناب کن. ۲۸ زیرا همه چیز برای همه خوب

۳ - در نسخه‌های عبرانی آمده است: 'که از آن چهار سرنوشت منشعب می‌شود.'

نیست، و هیچ کس از همه چیز لذت نمی‌برد. ۲۹ به خاطر کسب هر لذتی، حریص نباشید؛ و بدون محدودیت غذا نخورید. ۳۰ زیرا پُر خوری باعث بیماری شده، و شکم پرستی منجر به حالت تهوع می‌شود. ۳۱ بسیاری از مردم بر اثر پُر خوری و شکم پرستی هلاک شده‌اند؛ اما کسی که مراقب غذا خوردن است، عمر خود را طولانی می‌کند.

پزشک و سلامتی

۳۸ به پزشکان بخاطر خدماتشان احترام بگذارید، چنانچه خداوند آنها را آفریده است. ۲ زیرا عطای شفا از طرف خداوند است، و پادشاه به آنها پاداش فراوان خواهد داد. ۳ مهارت پزشکان آنها را متمایز و برجسته می‌کند، و در حضور بزرگان مورد تحسین قرار می‌گیرند. ۴ خداوند داروهایی را از دل زمین خلق کرده است، و شخص دانا، آنها را حقیر نخواهد شمرد. ۵ آیا آب با استفاده از یک شاخه چوب خشک شیرین نشد، تا قدرت خداوند شناخته شود؟ ۶ و او به انسان دانش و مهارت داد که بتواند بواسطه کارهای شگفت انگیز خود مورد تجلیل قرار گیرد. ۷ به وسیله این داروهاست که پزشک شفا می‌دهد و درد را برطرف می‌کند. ۸ داروساز ترکیبی از این داروها تهیه می‌کند، و کار خداوند هرگز پایانی ندارد و سلامتی او در سراسر زمین پخش می‌شود.

۹ فرزندم، وقتی بیمار هستی، برای درمان تأخیر نکن؛ به حضور خداوند دعا کن و او تو را شفا خواهد داد. ۱۰ از خطا دور بمانید، دستان خود را به درستی هدایت کنید، و قلب خود را از هر گناهی پاک کنید. ۱۱ بخور خوشبو تقدیم کرده و آرد مرغوب اهدا کنید؛ و به اندازه توان خود بر روی هدایای خود روغن بریزید. ۱۲^۱ به نزد پزشک نیز بروید، زیرا خداوند آنها را آفریده است؛ اجازه ندهید که شما را به حال خود رها کنند، زیرا به آنها نیاز دارید. ۱۳ ممکن است زمانهایی فرا برسد که بهبودی در دست پزشکان باشد. ۱۴ زیرا آنها نیز در حضور خداوند دعا می‌کنند، تا به آنها برای حفظ جان بیمار، قدرت تشخیص و شفا بدهد. ۱۵ کسی که علیه خالق خود گناه کند، به دست پزشک خواهد افتاد.^۲

سوگواری

۱۶ فرزندم، بگذار اشک تو در سوگ مردگان فرو بریزد، و مانند کسی که درد و رنج زیاد می‌برد، با غم و اندوه گریه و زاری کن. جنازه را با مراسم مناسب و شایسته،

۱ واژه عبری آن بیشتر مفهوم 'کلوچه' را می‌دهد که یکی از هدایایی بود که در معبد به خداوند تقدیم می‌کردند.

۲ - یعنی به بیماری مبتلا خواهد شد.

کفن کرده و از به خاک سپردن آنها غافل نشو. ۱۷ با اندوه زیاد بر مرده خود گریه کنید و شیون و زاری شما با حرارت و پُر شور باشد؛ برای یک یا دو روز و برای جلوگیری از حرف مردم، بگذارید سوگواری شما شایسته آن از دست رفته باشد؛ آنگاه از غم و اندوه خود فارغ شده و آرامی بیابید. ۱۸ زیرا غم و اندوه می‌تواند منجر به مرگ شود؛ و یک قلب پُر از اندوه، نیروی شخص را تحلیل می‌برد. ۱۹ هنگامی که جنازه عزیزِ به خاک سپرده می‌شود، غم و اندوه را از خود دور کنید؛ زیرا غم و اندوه به همراه خود بدبختی می‌آورد.^۳ ۲۰ دل خود را به اندوه ندهید؛ پایان کار خود را به یاد آورید و غم را از خود دور کنید. ۲۱ فراموش نکنید، دیگر بازگشتی در کار نخواهد بود. و غم و اندوه شما مردگان را باز نمی‌گرداند، پس فقط به خود آسیب می‌رسانید. ۲۲ زندگی او را بخاطر بسپار، زیرا زندگی تو نیز مانند آن است؛ دیروز او بود، و امروز نوبت توست.

۲۳ وقتی مردگان در گور خود آرامیدند، اجازه دهید یاد آنها نیز آرام گیرد؛ و هنگامی که روح آنها از دنیا رفت، بگذارید در آرامش باشد.

برتری کاتب

۲۴ حکمت کاتب در اوقات فراغت و مطالعه به دست آمده است؛ کسی می‌تواند حکیم شود که از سایر مسئولیتها برکنار باشد. ۲۵ چگونه می‌تواند کسی که شخم می‌زند حکیم شود، و یا کسی که بجای نیزه، سیخک بز در دست دارد چگونه به آن افتخار کند؛ همچنین کسی که گاوها را می‌راند و به کار با آنها مشغول است، و وقتش را با گوساله می‌گذراند؟ ۲۶ او قلب و ذهن خود را بر روی شخم زدن شیارها متمرکز کرده و مراقب علوفه دام خود است. ۲۷ این امر در مورد هر استادکار و صنعتگری که شب و روز کار می‌کند، صادق است؛ کسانی که علائم مهر و موم را حک می‌کنند، و هر کدام در ساختن طرحهای متنوع بسیار کوشا هستند؛ آنها قلب خود را به طرح یک تصویر زنده داده، و شبانه روز کار می‌کنند تا آنرا به اتمام برسانند. ۲۸ همچنین است آهنگری که در کنار یک سندان نشسته، و با دقت بر روی آهن کار می‌کند؛ نفس آتش گوشت او را ذوب می‌کند، و او با گرمای کوره در کشاکش است؛ صدای پتک مدام در گوش او می‌پیچد و چشمانش به طرح آهن خیره می‌شود؛ او قلب خود را بر انجام هنر دستش می‌گذارد و در تلاش است تا تزئینات طرح آنرا کامل کند. ۲۹ بر همین منوال است، سفالگری که در کنار اسباب کارش نشسته است؛ چرخ را با پاهای خود چرخانده، و همیشه نگران محصولات خود است؛ و همه کارهایش با حساب و کتاب همراه است. ۳۰ او گل رس را با

۳ - برخی از ترجمه‌ها چنین برداشت کرده‌اند: 'غم و اندوه با بدبختی همراه است، و زندگی فقرا، داغی بر قلب است.'

زور بازوی خود به عمل آورده و و آن را با پاهای خود قابل دوام می‌کند؛ او از قلب و جان خود برای به پایان رساندن لعاب استفاده می‌کند، و همچنان مراقب آتش کوره نیز هست.^۴

۳۱ انجام همه این کارها به دستان آنها متکی است، و همه در کار خود مهارت دارند. ۳۲ بدون آنها هیچ شهری بنا نخواهد شد، و هیچ کسی نه می‌تواند در آنجا سکونت کند و نه در آن راه برود؛^۵ با این حال مردم برای مشورت به نزد آنها نمی‌روند. ۳۳ آنها در مجالس عمومی در مکان شایسته‌ای قرار نمی‌گیرند؛ و در مسند و جایگاه قاضی نمی‌نشینند، و از مسائل و تصمیمات حقوقی چیزی نمی‌دانند. آنها فاقد تعلیم، و در امر حکمت و قضاوت از دانش کافی بی بهره هستند؛ و در بین حاکمان^۶ نیز جایی ندارند. ۳۴ اما کاری که آنها انجام می‌دهند، جهان را استحکام می‌بخشد؛ و دعای آنها^۷ در ارتباط با امور شغلی خودشان و تجارت است.

اما چقدر متفاوت است کسی که خود را وقف مطالعه شریعت قادر متعال می‌کند!

فعالیت کاتبان

۳۹ ۱ او به جستجوی حکمت همه نیاکان خود است، و به نبوتها اهمیت می‌دهد. ۲ او سخنان افراد معروف و مهم را حفظ کرده، و در عمق ظرافت و جزئیات مثلها فرو می‌رود. ۳ او مفهوم عمیق مثلها را کاوش می‌کند؛ و در درک معانی پنهان آنها روزگار می‌گذراند. ۴ او در میان بزرگان خدمت کرده، و در مقابل حاکمان ظاهر می‌شود؛ او به سرزمین‌های بیگانه سفر کرده، و چیزهای خوب و بد در زندگی انسان را مورد تجربه قرار می‌دهد. ۵ او از سپیده صبح قلب خود را آماده می‌سازد تا به حضور خداوندی برود که او را خلق کرده است؛ و در مقابل خداوند متعال، دهان خود را به نیایش و دعا باز کرده و برای گناهان خود درخواست بخشش می‌کند.

۶ اگر خواست خدای متعال باشد، او پُر از روح درک و تشخیص خواهد شد. او از خود سخنان حکیمانه خواهد گفت؛ و شکرگزاری خود را در نیایش به حضور خداوند می‌برد. ۷ مشورت و دانش او به راه درست هدایت شده و در مورد اسرار الهی تفکر خواهد کرد. ۸ او هر آنچه را که از حکمت آموخته، به نمایش خواهد گذاشت، و

۴ در برخی از ترجمه‌ها نوشته شده: 'و خواب خود را فدای تمیز کردن کوره می‌کند.'

۵ - در ترجمه عبری می‌گوید: 'بدون آنها هیچ شهری قابل سکونت نخواهد بود؛ و هر کجا که زندگی کنند، گرسنه خواهند شد.'

۶ - در عبری این واژه هم دارای معنی 'حاکمان' و هم 'امثال' است. در ترجمه یونانی از واژه امثال استفاده شده است.

۷ - در ترجمه عبری: 'اهمیت آنها' بجای 'دعای آنها'.

به شریعت عهد خداوند افتخار خواهد کرد. ۹ بسیاری درک و خرد او را که هرگز از بین نمی‌رود ستایش می‌کنند؛ چنانچه یاد او نیز فراموش نخواهد شد و نام او در تمام نسل‌ها باقی خواهد ماند. ۱۰ ملل مختلف از حکمت او سخن خواهند گفت؛ و جماعت تمجید و تحسین خود را نسبت به او اعلام می‌کنند. ۱۱ اگر عمر طولانی داشته باشد، نامی به مراتب شکوهمندتر از هزاران نفر خواهد گرفت؛ و اگر از این دنیا برود، باز هم راضی و خشنود خواهد بود.

ستایش خالق

۱۲ من اندیشه‌های بسیار زیادی در ذهنم برای بیان دارم؛ زیرا مانند ماه شب چهارده، کامل هستم. ۱۳ فرزندان وفادار من، به من گوش فرا دهید و شکوفا شوید؛ مانند گل سرخی که در کنار نهر آب جاری می‌روید. ۱۴ مثل زنبق شکوفه داده و رایحه خوش خود را چون بخور در همه جا پراکنده بسازید؛ عطر خود را در فضا پخش کرده و سرود ستایش سر دهید؛ و خداوند را به خاطر همه کارهایش متبارک بخوانید. ۱۵ عظمت نام او را وصف کرده و با ستایش از او سپاسگزاری کنید؛ با نوای چنگ و با سرودی بر لب؛ بدین شکل سپاس خود را در شکرگذاری اعلام کنید:

۱۶ 'همه کارهای خداوند بسیار نیکوست؛ و هر آنچه که او فرمان می‌دهد در زمان مقرر انجام می‌شود. ۱۷ هیچ کس نمی‌تواند بگوید، 'این چیست؟' یا 'چرا اینطور است؟' زیرا در زمان مقرر به تمام این سؤالات پاسخ داده می‌شود. به کلام او، آنها در پشته‌ای بر روی هم جمع می‌شوند؛ و به سخن دهان او، مخازن بزرگی از آب به وجود می‌آید. ۱۸ هنگامی که او فرمان می‌دهد، تمام اهداف او به انجام می‌رسد؛ و هیچ کس نمی‌تواند در مقابل قدرت رهایی دهنده او بایستد. ۱۹ اعمال همه در پیش نظر اوست؛ و هیچ چیز را نمی‌توان از چشم او پنهان کرد. ۲۰ او می‌تواند همه چیز را از ابتدا تا انتهای زمان ببیند؛ و هیچ چیزی سبب حیرت او نمی‌شود. ۲۱ هیچ کس نمی‌تواند بگوید، 'این چیست؟' یا 'چرا چنین است؟' زیرا همه چیز در راستای اهداف خاص خود ایجاد شده است.

۲۲ نعمت و برکات او مانند یک رودخانه لبریز از آب است؛ که جهان را از این سیل، سیراب و غنی می‌کند. ۲۳ اما غضب او نصیب سایر ملل خواهد بود؛ چنانچه زمین حاصلخیز و پُر از آب را به شوره زار نمک تبدیل می‌کند. ۲۴ راههای او برای ایمانداران، راست و درست است؛ اما برای شریران، پر از موانع است. ۲۵ از ابتدا چیزهای خوب برای افراد نیکو خلق شد؛ چنانچه برای گناهکاران نیز چیزهای بد وجود دارد. ۲۶ ضروریات اساسی زندگی بشر همانا آب و آتش و آهن و نمک، آرد گندم، شیر، عسل، خون انگور،^۱ و روغن و لباس است. ۲۷ همه اینها برای شخص

۱ - احتمالا منظور 'شراب' است.

صالح خوب است؛ اما برای گناهکاران تبدیل به شرارت می‌شوند.

۲۸ بادهایی وجود دارند که برای مجازات خلق شده‌اند، و در خشم خود می‌توانند کوه‌ها را از بین ببرند؛ در روز داوری، آنها قدرت خود را به کمال فرو خواهند ریخت، و خشم خالق خود را فرو خواهند نشانند. ۲۹ آتش و تگرگ و قحطی و بلا،^۲ همه اینها برای مجازات خلق شده‌اند. ۳۰ حیوانات وحشی، عقربها، افعی‌ها، و شمشیر، که خدا شناسان را با نابود کردن آنها به مجازات می‌رسانند. ۳۱ آنها از انجام فرامین خداوند خشنود می‌شوند و همیشه آماده خدمات به او بر روی زمین هستند؛ و وقتی زمان کار آنها فرا می‌رسد، آنها هرگز از فرمان خداوند سرپیچی نمی‌کنند.

۳۲ بدینسان از ابتدا تمامی این موارد را در نظر داشتیم؛ و در آن تفکر کرده و آنرا به صورت نوشتاری بر جا گذاشتم: ۳۳ همه کارهای خداوند نیکوست، و هر نیازی را در زمان مناسب خود تأمین می‌کند. ۳۴ هیچ کس نمی‌تواند بگوید، 'به این خوبیها هم نیست'، زیرا خوبی هر چیز در زمان مقرر خود ثابت می‌شود. ۳۵ پس اکنون با تمامی قلب و زبان خود، خداوند را ستایش کنید؛ و نام او را متبارک بخوانید!

درماندگی انسان

۴۰ از روزی که انسان از رحم مادرش بیرون می‌آید، و تا روزی که به مادر زمین باز می‌گردد. کار سخت بر دوش هر یک از آنها نهاده شده، و یوغ سنگین بر گردن فرزندان آدم گذاشته می‌شود. ۲ در قلب آنها ترس و پریشانی نهفته است، و فکر آنها از روز مرگشان مضطرب است. ۳ این امر شامل حال همه مردم است؛ از کسی که بر تخت سلطنت نشسته تا کسی که بر خاک و خاکستر زندگی می‌کند. ۴ از کسی که ردای ارغوانی بر تن و تاج بر سر دارد، تا آن کسی که لباسش از جنس کرباس است. ۵ وجود آنها پُر از وحشت، حسادت، تشویش و اضطراب است، و زندگی آنها با ترس از مرگ، نفرت و دشمنی انباشته شده است. و وقتی برای استراحت به بستر خود می‌رود؛ تصورات او در هنگام خواب، ذهن او را مشوش می‌کند. ۶ کمی استراحت می‌کند آنقدر که کافی نیست؛ او همانطور که در روز درگیر مشکلات است، در شب نیز با آنها می‌جنگد؛ و رویاهای ذهنش چنان بر او هجوم می‌آورند، که گویا از میدان نبرد فرار کرده است. ۷ در زمانی که از گرفتاریهای خود خلاص می‌شود، حیرت زده به خودش می‌آید که تمام ترسهای او بی اساس بوده است. ۸ در مورد همه موجودات، از انسان و حیوان، اما برای گناهکاران هفت بار بیشتر: ۹ مرگ و خونریزی، نزاع و شمشیر، فجایع و قحطی و ویرانی و بلا هست. ۱۰ لذا همه اینها برای شریبان ایجاد شده، و به خاطر آنها بود که طوفان و سیل آمد. ۱۱ تمام آنچه که از خاک است به خاک باز می‌گردد، و هر آنچه که از آب است

به دریا باز می‌گردد.^۱

عدم کامیابی بی عدالتی

۱۲ رشوه و بی عدالتی کاملاً نابود خواهد شد؛ اما اثرات وفاداری و حسن نیت تا ابد باقی خواهد ماند. ۱۳ ثروت ناحق مانند رودخانه خشک می‌شود؛ و مانند صدای بلند رعد و برق در طوفان، از نظر محو می‌شود. ۱۴ شخص سخاوتمند، شادمان خواهد شد؛ اما قانون شکنان کاملاً ناکام خواهند ماند. ۱۵ فرزندان شخص خدا شناس شکوفه نخواهند داد؛ و ریشه آنها بر صخره قائم شکل گرفته است.^۲ ۱۶ نی‌هایی که در کنار آب و رودخانه می‌رویند، قبل از هر گیاه دیگری از جا کنده می‌شوند. ۱۷ اما مهربانی و نیکو کاری مانند یک باغ پُر از نعمت است؛ و صدقه دادن تا ابد پایدار می‌ماند.

شادی زندگی

۱۸ شخص خودکفا^۳ و دستمزد، زندگی را شیرین می‌کند، اما بهتر از هر دو پیدا کردن یک گنج است. ۱۹ سازنده شهر و فرزندان او، نامی از خود باقی می‌گذارند؛ اما بهتر از آن کسی است که صاحب حکمت است. احشام و باغات، سبب مرفه شدن شخص می‌شود؛ اما زن پاکدامن بهتر از هر دو به حساب می‌آید. ۲۰ شراب و موسیقی، قلب را شاد می‌کند؛ اما حکمت^۴ بهتر از هر دو است. ۲۱ فلوت و چنگ، ملودی آهنگ را شیرین می‌کنند؛ اما صدای دلپذیر بهتر از هر دو است. ۲۲ ظرافت و زیبایی، چشم نواز است؛ اما تاثیر جوانه سبز دانه‌ها بیش از هر دو است. ۲۳ دوست یا همراه همیشه از دیدن یکدیگر شاد می‌شوند؛ اما یک زن و شوهر خردمند^۵ بهتر از آن است. ۲۴ خویشاوندان و یاران در مواقع مشکلات بسیار خوب هستند؛ اما صدقه دادن بهتر از هر کدام سبب نجات و رهایی می‌شود. ۲۵ طلا و نقره پایه شخص را محکم و سبب امنیت می‌شود؛ اما مشاور خوب بیش از هر دو قابل احترام است. ۲۶ ثروت و قدرت ایجاد اعتماد به نفس می‌کند؛ اما ترس از خداوند بهتر از هر دو است. در ترس از خداوند، به چیز دیگری احتیاج نیست؛ بلکه دیگر حتی نیاز به کمک دیگران هم ندارید. ۲۷ ترس از خداوند مانند باغ پُر از برکت است؛ و شخص را با شکوه کامل در تحت پوشش خود قرار می‌دهد.

۱ - در نسخه عبری آمده است: 'و آنچه که از بالا می‌آید به بالا باز می‌گردد.'

۲ - ریشه بر روی صخره عمودی، استحکام پیدا نمی‌کند.

۳ - در نسخه عبری بجای 'شخص خودکفا' از واژه 'ثروت' استفاده شده است.

۴ - در نسخه عبری بجای 'حکمت' از واژه 'محبت دوستان' استفاده شده است.

۵ - در نسخه عبری بجای 'زن و شوهر' از واژه 'زن' استفاده شده است.

نگ گدایی

۲۸ فرزندم، گذران زندگی خود را بر گدایی قرار نده؛ مُردن بهتر از گدایی کردن است. ۲۹ شخصی که نگاهش به سفره دیگران است، زندگی او را نمی‌توان زندگی به حساب آورد. شخص احترام خود را بخاطر قبول غذای دیگران از دست می‌دهد؛ اما کسی که خردمند و فرهیخته است، از آن اجتناب می‌کند. ۳۰ در دهان شخص بی شرم و حیا، گدایی شیرین است؛ اما آتشی در درون او شعله می‌کشد.

مرگ

۱۴۱ ای مرگ، اندیشه به تو چقدر تلخ است، زمانی که شخص در میان اموال خود به آسودگی زندگی می‌کند، و نگران هیچ چیزی نیست و در همه امور کامیاب است؛ و هنوز هم آنقدر نیرومند هست که می‌تواند از برکات زندگی لذت ببرد! ۲ ای مرگ، حضور تو جای بسی خشنودی است وقتی شخصی نیازمند کمک است و توان کافی برای زندگی نداشته باشد؛ برای کسی که سالخورده و پیر شده و نسبت به همه چیز نگران است؛ برای کسی که به راه نادرست می‌رود، و تمام صبر و شکیبایی خود را از دست داده است! ۳ از فرمان و حکم مرگ نترسید. کسانی را که قبل از شما بودند و کسانی را که بعد از شما خواهند آمد به خاطر بیاورید. ۴ این حکم خداوند برای تمام موجودات زنده است؛ پس چرا باید از خواست خداوند متعال خشنود نباشید؟ خواه زندگی ده یا صد یا هزار سال طول بکشد؛ در سرزمین مردگان جایی برای سوال نیست و هیچ کس دیگر به چیزی اهمیت نمی‌دهد.

سرنوشت بدکاران

۵ فرزند گناهکاران فرزندان منفور هستند، که غالباً با خدا شناسان در رفت و آمد هستند. ۶ میراث فرزند گناهکاران رو به نابودی می‌رود؛ و بر فرزندان آنها همواره داغ ننگ و شرم باقی خواهد ماند. ۷ چنین فرزندان، پدر ناصالح خود را مقصر می‌دانند؛ زیرا آنها به خاطر پدر خود، خجالت زده و شرمسار هستند. ۸ وای بر شما، ای خدا شناسان؛ کسانی که شریعت خدای متعال را کنار گذاشته‌اید! ۹ اگر صاحب فرزند شوید، مصیبت نصیب آنها خواهد بود، و چیزی به غیر از غم و اندوه برای شما باقی نمی‌ماند؛ وقتی گرفتار مشکلات می‌شوید، سبب شادی خواهید بود، و حتی پس از مرگ نیز نفرین خواهید شد. ۱۰^۲ هرچه از زمین بر بیاید به زمین باز می‌گردد؛ بدینسان خدا شناسان نیز از لعنت رو به ویرانی خواهند رفت.

۱ - در نسخه عبری آمده است: 'و آنچه که از بالا می‌آید به بالا باز می‌گردد.'

۲ - در نسخه یونانی نوشته شده: 'وقتی متولد می‌شوید، چیزی به غیر از نفرین نصیب شما نخواهد شد؛ و وقتی می‌میرید، میراثی به غیر از نفرین از خود باقی نمی‌گذارد.'

۱۱ بدن انسان یک چیز فانی و زودگذر است؛ اما نام شخص با فضیلت هرگز از بین نمی‌رود.^۳ ۱۲ برای نام خود ارزش قائل شوید، زیرا این نام می‌تواند بیش از هزار گنج طلا، برای شما باقی بماند. ۱۳ زندگی هر شخص صرفاً از روزهای محدودی تشکیل شده است؛ اما یک نام خوب تا ابد زنده می‌ماند.

تضادها

۱۴ فرزندان من، بر اساس تعالیمی که یاد گرفته‌اید، عمل کرده و در صلح و آرامی بسر برید؛ حکمتی که دیده نشود، مانند گنج پنهان است، هر دو فاقد ارزش هستند. ۱۵ کسانی که حماقت خود را پنهان می‌کنند، از کسانی که حکمت خود را پنهان می‌کنند، بهتر هستند. ۱۶ بنابراین به سخنان من به درستی گوش فرا دهید؛ خوب نیست که در هر شرایطی احساس خجالت کنید، و یا هر چیزی را با اطمینان مورد تایید قرار دهید.^۴

۱۷ از هرزگی و رفتار غیر اخلاقی در حضور پدر و مادر خود شرم‌منده باشید؛ و در مقابل یک شاهزاده یا یک حاکم، از دروغ گفتن شرمسار باشید. ۱۸ از ارتکاب به جرم در مقابل قاضی یا دادرس؛ و از نقض قانون در حضور جماعت و مردم؛ و از بی عدالتی در برابر شریک زندگی یا دوست خود نیز شرم‌منده باشید. ۱۹ از دزدی، در محلی که زندگی می‌کنید؛ و از شکستن سوگند^۵ یا عهد و پیمان خود، شرم کنید. و از تکیه زدن بر آرنج خود در کنار سفره غذا؛^۶ و از لجاجت در داد و ستد، شرمسار باشید. ۲۰ از سکوت کردن در پیش کسانی که به تو سلام می‌کنند؛ و از چشم دوختن به یک زن روسپی، شرم‌منده باشید. ۲۱ از نادیده گرفتن درخواست بستگان؛ از گرفتن سهم یا هدیه یک شخص دیگر؛ و از نگاه کردن به همسر یک مرد دیگر، شرمسار باشید. ۲۲ از پرسه زدن در اطراف کنیز خود اجتناب کرده و به تخت او نزدیک نشوید؛ از گفتن سخنان توهین آمیز در برابر دوستان شرمسار باشید؛ و بعد از بخشیدن یا صدقه دادن، توهین نکنید.

شرم

۱۴۲ از بازگو کردن آنچه که می‌شنوید؛ و از افشای اسرار دیگران، شرم کنید. در اینجا از مواقعی که احساس شرمندگی کاملاً درست و مناسب است آگاه

۳ - در نسخه یونانی نوشته شده: 'اما از گناهکاران به نیکی یاد نمی‌شود و نام آنها محو خواهد شد.'

۴ - در نسخه یونانی نوشته شده: 'زیرا همه با حسن نیت، به همه چیز بصورت یکسان نگاه نمی‌کنند.'

۵ - در نسخه عبری بجای 'سوگند' از واژه 'حقیقت خداوند' استفاده شده است.

۶ - منظور، دراز کشیدن در کنار سفره غذا است.

خواهید شد؛ و مردم بخاطر آن به شما احترام خواهند گذاشت. از موارد زیر شرمنده نشوید و در مورد آنها، برای حفظ ظاهر گناه نکنید. ۲ از احکام خدای متعال و عهد او خجالت نکشید؛ و از قضاوت عادلانه حتی برای تبرئه شخص خدا شناس، شرمسار نباشید. ۳ از نگه داشتن حساب و کتاب با شریک تجاری یا همراهان مسافر، و از تقسیم میراث دوستان؛ ۴ از سنجش دقیق ترازو و وزنه، و دقت در اندازه زیاد یا کم؛ ۵ از سود حاصل از معامله با بازرگانان، و نظم و تادیب مکرر فرزندان خود، و از جاری کردن خون از پشت یک برده شرور، شرمنده مباش.

۶ در جایی که یک همسر غیر قابل اعتماد وجود دارد، مهر و موم چیز خوبی است. و جایی که دست‌های زیادی وجود دارد، همه چیز را قفل کنید. ۷ هر آنچه را که تحویل می‌دهید، مطمئن شوید که حساب شده و وزن شده باشد؛ و هر آنچه را که می‌دهید یا دریافت می‌کنید، همه را به صورت کتبی یادداشت کنید. ۸ از تادیب و اصلاح شخص نادان، یا شخص سالخورده‌ای که متهم به فساد اخلاقی و جنسی است؛ شرمنده نباشید. همه این توصیه‌ها بسیار ارزشمند است و در صورت پیروی از آن، همه رفتار شما را تأیید خواهند کرد.

داشتن دختر

۹ دختر برای پدرش در نهان، اضطراب ایجاد می‌کند؛ و نگرانی در مورد او، خواب را از چشم پدرش می‌گیرد. وقتی او جوان است، از ترس اینکه ممکن است ازدواج نکند، یا در صورت ازدواج، از ترس اینکه او ممکن است مورد کراهت قرار بگیرد. ۱۰ در حالی که یک دختر هنوز باکره است، از ترس اینکه او ممکن است فریب خورده و عفاف خود را از دست بدهد و در خانه پدرش باردار شود؛ یا پس از داشتن شوهر، از ترس اینکه گمراه شده و به شوهرش خیانت کند؛ یا گرچه متاهل است، از ترس اینکه ممکن است نازا باشد. ۱۱ مراقب یک دختر گستاخ و سر به هوا باشید؛ او ممکن است شما را مورد تمسخر دشمنان قرار دهد، یا دستاویز داستانی برای مزاح مردم شهر بسازد؛ و سبب ننگ و خجالت شما در میان اجتماعات عمومی شود. ببینید که هیچ پنجره‌ای در اتاق او وجود نداشته باشد، یا هیچ نقطه‌ای که مشرف به خانه باشد.^۱ ۱۲ اجازه ندهید که او زیبایی خود را در مقابل هر مردی به نمایش بگذارد؛ یا وقت خود را در بین زنان متاهل بگذراند. ۱۳ زیرا شرارت و بد طینتی زنان به او صدمه می‌زند؛ همانطور که بید به لباس صدمه می‌زند. ۱۴ شرارت مرد بهتر از زنی است که نیکی می‌کند؛ زیرا این زن است که سبب شرم و ننگ می‌شود.^۲

۱ - جمله آخر فقط در نسخه‌های عبری و سریانی وجود دارد.

۲ - منظور بیشتر آسیبی است که از طریق مصاحبت با زنان متاهل، به دختر وارد می‌شود.

خدا خالق نظم

۱۵ اکنون کارهای خداوند را در ذهن خود به یاد خواهیم آورد، و آنچه را که دیده‌ام اعلام خواهیم کرد؛ همه چیز بر اساس کلام خداوند آفریده شده است. و تمامی خلقت، اراده و خواست او را به انجام می‌رسانند.^۳ ۱۶ خورشید عالمتاب به همه چیز نگاه می‌کند، و کار خداوند پُر از جلال اوست. ۱۷ حتی مقدسان خداوند^۴ نیز توانایی لازم را برای بازگو کردن همه کارهای شگفت انگیز او ندارند؛ اعمال خداوند متعال چنان بنیان شده است، تا جهان در حضور پُر جلال او محکم بایستد. ۱۸ او اعماق و قلب انسان را کاوش می‌کند؛ و از مخفی‌ترین اسرار آنها اطلاع دارد. زیرا خداوند متعال بر همه چیز آگاه است، او از قبل چیزهایی را می‌بیند که در آینده اتفاق خواهد افتاد. ۱۹ او بر هر آنچه که تا به حال بوده و هر آنچه که خواهد بود واقف و آگاه است؛ و رمز عمیق‌ترین اسرار را دانسته و آنرا آشکار می‌کند. ۲۰ هیچ فکر و اندیشه‌ای نیست که از چشم او به دور بماند؛ و حتی یک کلمه هم از نظر او پنهان نیست. ۲۱ او با حکمت عظیم خود، جهان را نظم بخشیده است؛ او همواره بوده و تا ابدیت نیز همان خواهد بود. هیچ چیزی به او اضافه یا از او کم نمی‌شود؛ و به هیچ مشاوری نیز نیاز ندارد. ۲۲ همه کارهای او در حد کمال و مطلوب هستند؛ و بازتاب آنها در نگاه انسان چقدر چشمگیر است. ۲۳ همه اینها دارای حیات هستند و تا ابد باقی می‌مانند؛ و هر کدام برای یک هدف خاص، به وجود آمده‌اند.^۵ ۲۴ همه چیز به صورت جفت و دو به دو خلق شده‌اند، یکی در مقابل دیگری؛ و در خلقت، هیچ چیزی ناقص آفریده نشده است. ۲۵ هر یک فضایل دیگری را تکمیل می‌کند؛ بدینسان چه کسی می‌تواند از دیدن جلال او خسته و سیر شود؟

شکوه خورشید

۱۴۳ گنبد روشن و صاف آسمان بالای سر ما، وه که چه زیباست؛ چه چشم انداز و جلوه با شکوهی در آن نهفته است. ۲ خورشید هنگامی که در حال طلوع کردن است؛ نشان از کار شگفت انگیز خداوند متعال دارد. ۳ در هنگام ظهر، زمین را خشک و سوزان می‌سازد؛ و چه کسی می‌تواند گرمای سوزان آنرا تحمل کند؟ ۴ مردی که با کوره کار می‌کند در گرما می‌سوزد؛ اما خورشید که کوهها را می‌سوزاند سه بار گرمتر است، و بخارهای آتشین از آن برخاسته و پرتوهای درخشنده آن چشم را کور می‌کند. ۵ خداوندی که آنرا خلق کرده، وه که چه عظیم است؛ و به دستور اوست که با سرعت مناسب در دور محور خود می‌چرخد.

۳ - جمله آخر فقط در نسخه‌های عبری و سریانی وجود دارد.

۴ - منظور فرشتگان است.

۵ - در متن عبری می‌گوید: 'همه از او اطاعت می‌کنند'.

شکوه ماه

۶ این ماه است که گذر زمان را با دقت نشان می‌دهد؛ زمان را کنترل، و یک نشانه ابدی برای تعیین آن است. ۷ تاریخ روزهای جشن را از روی ماه تشخیص می‌دهند؛ نوری که با گذراندن هر دوره، کم رنگ می‌شود. ۸ ماههای سال، نام خود را از آن گرفته‌اند؛ مشاهده تغییرات ماه که هر شب کاملتر می‌شود چقدر شگفت انگیز است. چراغی برای هدایت سپاه در ارتفاعات است؛ و در طاق آسمان می‌درخشد!

شکوه ستارگان و رنگین کمان

۹ شکوه ستارگان زیبایی آسمان است؛ و آرایه‌ای درخشان در جایگاه رفیع خداوند. ۱۰ بر طبق فرمان خداوند، در مکانهای معین خود ایستاده‌اند. آنها هرگز از دیده بانی و انجام وظیفه خود خسته نخواهند شد. ۱۱ به رنگین کمان نگاه کنید، و سازنده آنرا ستایش کنید؛ درخشندگی آن بسیار زیباست. ۱۲ با قوس باشکوه خود آسمان را در بر می‌گیرد؛ مثل کمانی که دستان خدای متعال آنرا خم کرده است.

شگفتی طبیعت

۱۳ به دستور او برف از آسمان جاری می‌شود؛ و به آذرخش جهت اجرای داوری خود سرعت می‌بخشد. ۱۴ بدینسان درهای انبار آسمان باز می‌شوند؛^۱ و ابرها مانند پرندگان به هر سو پرمی‌کشند. ۱۵ به عظمت خود به ابرها قدرت می‌بخشد؛ و تگرگ را به تکه‌های کوچک تبدیل می‌کند. ۱۷ الف - صدای رعد و برق او زمین را مورد عتاب قرار می‌دهد؛ ۱۶ و وقتی ظاهر می‌شود، کوه‌ها از حضور آن می‌لرزند، و باد جنوب در تحت اراده او می‌وزد. ۱۷ ب - طوفان‌های شمال و گردباد را نیز در تحت اراده خود دارد. او برف را مانند پرندگانی که به طرف پایین پرواز می‌کنند، پراکنده می‌سازد؛ و همانند ملخها، زمین را با آن می‌پوشاند. ۱۸ چشم از سفیدی زیبای آن خیره می‌شود؛ و دل ما مجذوب فرو ریختن آن می‌شود. ۱۹ او زمین را مانند نمک از لایه نازک یخ می‌پوشاند، و یخها را به شکل گلهای خارگونه براق شکل می‌دهد. ۲۰ وزش باد سرد شمال، سطح آب را منجمد می‌سازد؛ و هر آبی را با زره‌ای از لایه یخ می‌پوشاند. ۲۱ او کوه‌ها را در شعله آتش می‌بلعد و بیابان را می‌سوزاند؛ و گیاهان از گرمای آن خشک و پژمرده می‌شوند. ۲۲ غباری از مه همه چیز را به سرعت بهبود می‌بخشد؛ و پس از این گرما، ریزش شبنم به همه چیز طراوت می‌دهد. ۲۳ او با عزم خود، آبهای عمیق را آرام ساخته، و جزایری را بر آنها بنا نموده است. ۲۴ کسانی که به دریا می‌روند از خطرات آن می‌گویند؛ و ما از آنچه می‌شنویم تعجب می‌کنیم. ۲۵ موجودات عجیب و شگفت انگیزی در آن وجود دارند، و انواع جانداران

۱ - منظور مکانی است که خداوند بلاها را در آن ذخیره می‌کند.

و هیولاهای عظیم دریایی در آنجا زندگی می‌کنند. ۲۶ به خاطر او هر یک از پیامبران خداوند در انجام وظیفه خود موفق می‌شوند؛ و همه چیز توسط کلام او نظم یافته و در جای خود قرار می‌گیرد.

۲۷ ما می‌توانستیم بسیار بیشتر از اینها بگوییم اما هرگز به حد کافی نمی‌رسید. اما می‌توان همه را در این جمله نهایی خلاصه کرد: 'خداوند همه چیز است'. ۲۸ چگونه می‌توانیم قدرت کافی برای ستایش او داشته باشیم؟ زیرا او بزرگتر از همه اعمال خویش است. ۲۹ خداوند بسیار عظیم و بسیار مهیب است؛ و قدرت او بسی شگفت انگیز است. ۳۰ تا آنجا که توان دارید خداوند را جلال داده و ستایش کنید، زیرا او فراتر از همه این چیزهاست. با تمام قدرت خود، او را تجلیل کرده و متبارک بخوانید؛ خسته نشوید، زیرا هرگز به اندازه کافی، قادر به ستایش او نیستید. ۳۱ چه کسی او را دیده و قادر به توصیف اوست؟ یا چه کسی می‌تواند او را آنچه‌ان که هست مورد تمجید قرار دهد؟ ۳۲ چه بسا چیزهای بسیار بزرگتر از این موارد نیز در نهان است، اما ما تعداد کمی از اعمال دست او را می‌بینیم. ۳۳ این خداوند است که همه این چیزها را آفریده، و به پارسایان نیز حکمت عطا کرده است.

در ستایش نیاکان

۴۴ ۱ بگذارید اکنون به ستایش مردان نامدار پردازیم؛ که از نیاکان ما در نسلهای قبل بودند. ۲ خداوند جلال با شکوهی به آنها بخشیده است؛ جلالی که از ابتدا در عظمت او دیده نشده است. ۳ آنها کسانی بودند که در قلمرو خود حکومت می‌کردند؛ و بخاطر شجاعت آنها، در بین مردم شهره بودند. کسانی بودند که بواسطه خردمندی خود، از مشاوران محسوب می‌شدند؛ و الهام الهی برای نبوت داشتند. ۴ کسانی که با مشورت خود مردم را رهبری می‌کردند، و با دانشی که داشتند قوم را تعلیم داده، و با سخنان حکیمانه خود، ایشان را آموزش می‌دادند. ۵ کسانی که آهنگ‌های موسیقی نوشته و شعر می‌سرودند. ۶ آنها مردان ثروتمند و پُر قدرتی بودند؛ که در سرزمین خود با مسالمت زندگی می‌کردند. ۷ همه اینها در دوران خودشان از شکوه و جلال برخوردار بوده و مورد تقدیر قرار می‌گرفتند؛ و در واقع مایه افتخار روزگار خود بودند. ۸ برخی از آنها از خود اسمی باقی گذاشتند؛ نامی که دیگران با ستایش از آنها یاد کنند. ۹ اما افرادی هم هستند که هیچ نامی از آنها وجود ندارد؛ آنها چنان محو شده‌اند که گویی هرگز وجود نداشته‌اند. انگار هرگز به دنیا نیامده و فرزندی هم از آنها بجا نمانده است. ۱۰ اما با همه این وجود، آنها مردانی خدا پرست و صالح بودند، و اعمال نیکوی آنها فراموش نشده است. ۱۱ شهرت و اموال آنها به فرزندان‌شان منتقل شده، و میراث آنها نزد فرزندان ایشان همچنان باقی مانده است. ۱۲ فرزندان آنها به خاطر آنچه نیاکان‌شان انجام داده‌اند، همچنان به عهد و پیمانها وفادار هستند. ۱۳ نسل ایشان تا ابد ادامه خواهد

یافت؛ و شکوه و افتخار آنها هرگز از بین نخواهد رفت. ۱۴ پیکر آنها در آرامش به خاک سپرده خواهد شد، و نام آنها نسل اندر نسل زنده خواهد ماند. ۱۵ جمیع اقوام از حکمت آنها به نیکویی یاد کرده، و قوم خدا آنها را ستایش خواهد کرد.

خنوخ

۱۶ خنوخ خداوند را خشنود کرد و به آسمان ربوده شد؛ و نمونه الهام بخشی از توبه برای تمامی نسلها گردید.

نوح

۱۷ نوح شخص کامل و پرهیزکاری یافت شد؛ و در زمان خشم الهی، او نژاد انسان را زنده نگه داشت. وقتی سیل و طوفان آمد؛ بخاطر او، بقایایی از حیات بر روی زمین باقی ماند. ۱۸ عهدهای ابدی با او بسته شد؛ خداوند به او وعده داد که دیگر حیات جانداران توسط سیل از بین نرود.

ابراهیم

۱۹ ابراهیم جد بزرگ بسیاری از اقوام بود. و هیچ کس در شکوه و جلال به مانند او یافت نمی‌شود. ۲۰ او شریعت خداوند متعال را مراعات کرد، و با او وارد عهد و پیمان شد. او این عهد را با بدن خود تأیید کرد؛ و هنگامی که در آزمایش قرار گرفت، سربلند بیرون آمد. ۲۱ بنابراین خداوند با سوگند به او اطمینان داد، که اقوام جهان از طریق نسل او برکت خواهند یافت؛ و نسل او را به اندازه گرد و غبار زمین کثیر خواهد کرد، چنانچه که آنها بیشتر از هر قوم دیگری بر روی زمین مورد احترام و تجلیل قرار خواهند گرفت؛ و میراث آنها را از دریا به دریا و از فرات تا دورترین نقطه زمین، وسعت خواهد داد.

اسحاق و یعقوب

۲۲ خداوند به خاطر ابراهیم با پسرش اسحاق تجدید عهد کرده و به او نیز همین اطمینان را داد؛ که همه اقوام از نسل ایشان صاحب برکت خواهند شد. ۲۳ خداوند تمامی این عهد را با یعقوب نیز استوار ساخته، و به یعقوب اطمینان داد که او را برکت خواهد داد. او زمینی را به میراث به او بخشید تا آنرا به دوازده قسمت تقسیم و هر قسمت را به یکی از دوازده قبیله بدهد.

موسی

خداوند از نسل ابراهیم، مردی پارسا و خدا شناس را برگزید؛ چنانچه مورد لطف و

نظر همه قرار داشت.

۱۴۵ موسی مرد محبوب خدا و مردم بود؛ و یاد او پُر از برکت است. ۲ خداوند به او جلالی همانند با مقدسین بخشید، و او را چنان عظمت داد که سبب وحشت دشمنانش بود. ۳ با سخنان خود بلاها را کاملاً متوقف نمود؛^۱ و خداوند او را در حضور پادشاهان، شکوه و جلال داد؛ و به او برای قومش شریعت را عطا کرد؛ و جلال خود را بر او آشکار ساخت. ۴ او را به خاطر وفاداری و فروتنی وی، تقدیس نمود؛ و او را از میان تمامی نژاد انسان برگزید. ۵ به او اجازه داد صدایش را بشنود، و او را به ابری تاریک منتقل کرده و احکام الهی را رو در رو به او داد؛ شریعتی که حیات و دانش می‌بخشد، و بدینسان موسی توانست قوانین عهد را به نسل یعقوب^۲ و فرامین را به قوم اسرائیل تعلیم دهد.

هارون

۶ خداوند هارون را که مرد مقدسی همانند موسی بود، منزلت بخشید؛ هارون برادر موسی و از قبیله لاوی بود. ۷ خداوند با او عهد جاودانی بست، و کهنات مردم را به او واگذار کرد؛ او هارون را برکت با عزت داد، و جامه‌ای با شکوه بر تن او کرد. ۸ او را شکوه و عظمت بخشیده؛ و به او با نمادهای اقتدار، قدرت و اعتبار داد. لباس زیر کتانی، ردای بلند، و ایفود؛ ۹ که بر آن انار دوزی شده و تعداد زیادی زنگوله طلایی نیز در سرتاسر دور لبه آن قرار گرفته بود، این زنگوله‌ها با هر قدمی که بر می‌داشت، به صدا در می‌آمدند؛ تا صدای زنگ آنها در معبد شنیده شود، و خدا قوم خود را به یاد آورد. ۱۰ خداوند به او لباس مقدسی پوشاند که با رنگهای طلایی، ارغوانی و بنفش گلدوزی شده بود و سینه بند داوری که مکان نگاهداری ارویم و تمیم بود به دست هنرمندان بر آن نقش بسته بود. ۱۱ نخ زرشکی که توسط یک ریسنده ماهر تابیده شده بود، و سنگ‌های گرانبهایی که توسط جواهر ساز بر روی یک صفحه طلایی قرار گرفته و جهت بزرگداشت قبایل اسرائیل، نام آنها بر روی هر یک از این جواهرات حکاکی شده بود. ۱۲ او بر عمامه خود، پلاکی از طلا داشت که بر آن متن 'تقدیس شده برای خداوند' نقش بسته بود؛ این یک اثر هنری زیبا و چشم نواز بود، و برای دارنده آن، افتخار بزرگی محسوب می‌شد. ۱۳ پیش از این، یک چنین چیزهای زیبایی وجود نداشت؛ هیچ کس دیگری هم حق پوشیدن آنها را نداشت، به غیر از پسرانش و نسلهای بعدی آنها تا ابدیت. ۱۴ قربانی‌های او دو بار در روز و به طور مداوم اهدا شده و کاملاً سوزانده می‌شوند. ۱۵ موسی او را مقرر کرد تا این مراسم را بجا آورد؛ سپس او را با روغن مقدس مسح نمود و این یک عهد

۱ - در نسخه عبری می‌گوید: 'با سخنان خود معجزات سریع انجام داد'.

جاودانه برای او بود؛ و همچنان برای فرزندانش تا زمانی که آسمان برقرار است، برای خدمت به خداوند و انجام وظیفه به عنوان کاهن، و برای برکت دادن قوم به نام خداوند. ۱۶ خداوند او را از میان نسل بشر برگزید، تا برای توبه قوم از گناهان، نسبت به قربانی نمودن، و سوزاندن بخور خوشبو، اقدام کند تا خداوند قوم خود را بیاد آورد. ۱۷ در فرامین خود به او اقتدار داد تا احکام او را به یعقوب^۲ تعلیم داده و اسرائیل را در پرتو نور شریعت قرار دهد. ۱۸ بیگانگان در بیابان به او حسادت کردند؛ و داتان و ابیرام و یاران آنها به همراه پیروان قورح، با خشم و عصبانیت علیه او توطئه کردند. ۱۹ خداوند این ماجرا را دید و از آن خشنود نبود، و همه آنها در شعله خشم او از بین رفتند. او علیه آنها شگفتی آفرید، و آنها در شعله آتش بلعیده شدند. ۲۰ این امر بر اعتبار و شکوه هارون افزود، و سبب میراثی برای او گردید. بهترین نوبلر میوه‌ها به او اختصاص یافت، و بدینسان او همیشه و به وفور نان از نوبلر محصولات داشت. ۲۱ زیرا آنها از قربانیهای خداوند می‌خوردند، که به او و نسل پس از او تعلق گرفته بود. ۲۲ اما او مانند سایر قبایل اسرائیل، هیچ سرزمینی را به ارث نمی‌برد؛ و بر خلاف بقیه مردم هیچ سهمی برای او در نظر گرفته نشده بود؛ زیرا خود خداوند، سهم و میراث او بود.

فینحاس

۲۳ فینحاس، پسر العازار، از نظر شکوه در رتبه سوم قرار دارد؛ بخاطر اینکه در ترس از خداوند دارای تعصب بود. هنگامی که همه مردم از خداوند رو برگرداندند، او محکم ایستاد؛ و با شجاعت و نجابتی که در روح او وجود داشت، گناهان اسرائیل را کفاره نمود. ۲۴ بدینسان خداوند پیمان دوستی با او برقرار کرده و او را به رهبری خیمه مقدس و قوم خود تعیین نمود؛ چنانچه ریاست کهنات را تا ابد به او و نسل پس از او سپرد. ۲۵ درست همانطور که با داود پسر یسی از قبیله یهودا عهد بست، که میراث پادشاهی نسل اندر نسل به پسران او تعلق بگیرد؛ میراث کهنات نیز فقط به نسل هارون می‌رسد.

۲۶ و اکنون خداوند را متبارک باد که نیکوست و شما را به تاج جلال آراسته کرده است.^۳ باشد که خداوند به شما حکمت عطا کند، تا قوم او را به عدالت داوری کنید؛ تا سعادت آنها هرگز محو و زایل نشود، و شکوه و جلال آنها تا تمامی نسلها باقی بماند.

۲ - منظور همان اسرائیل است.

۳ - عبارت 'و اکنون خداوند را متبارک باد که نیکوست و شما را به تاج جلال آراسته کرده است' صرفاً در نسخه عبری موجود است.

یوشع و کالیب

۱۴۶ یوشع پسر نون جنگجویی شجاع و قدرتمند بود؛ و جانشین موسی در امر رسالت و نبوت شد. او همانطور که از نامش پیداست،^۱ نجات دهنده‌ای بزرگ برای رهایی قوم برگزیده خدا بود، تا از دشمنانی که بر علیه قوم خدا قیام کرده بودند انتقام بگیرد؛ و میراث اسرائیل را به آنها باز گرداند. ۲ وقتی دستانش را بلند کرد، و شمشیر خود را بر علیه شهرها بیرون کشید؛ چقدر با شکوه بود. ۳ چه کسی قبل از او این چنین محکم ایستاده است؟^۲ زیرا او بود که جنگهای خداوند را رهبری می‌کرد. ۴ آیا از طریق او نبود که خورشید از حرکت باز ایستاد، و مدت زمان یک روز به اندازه دو روز شد؟ ۵ وقتی دشمنان از هر طرف او را تحت فشار قرار می‌دادند، او خداوند خدای عظیم و قادر را به کمک طلبید؛ و خداوند دعای او را با تگرگ‌های قدرتمند پاسخ داد. ۶ او در نبرد بر اقوام مهاجم غلبه کرد، و در سراسیبهی دامنه تپه، دشمنان خود را از بین برد؛ تا ملت‌ها بدانند که او تا چه حد قدرتمند است، زیرا او به پیروی از خداوند مشغول جنگ بود. ۷ و در ایام موسی او وفاداری خود را ثابت کرد؛ او و کالیب پسر یفنه در مقابل کل جماعت ایستاده و شکایت و زمزمه‌های شیررانه آنها را خاموش و قوم را از گناه باز داشتند. ۸ از میان ششصد هزار مرد پیاده نظام، فقط این دو نفر نجات یافتند؛ تا مردم را برای دسترسی به میراث خود، یعنی سرزمینی که در آن شیر و عسل جاری بود، رهبری کنند. ۹ خداوند به کالیب چنان قدرت داد، که در هنگام پیری نیز نیرومند بود؛ چنانچه او می‌توانست به سرزمین واقع در ارتفاعات برود؛^۳ تا فرزندانش بتوانند آنها را به میراث ببرند. ۱۰ تا بدینسان همه بنی اسرائیل ببینند، که پیروی کردن از خداوند چقدر نیکوست.

داوران

۱۱ داوران نیز بر اساس نام خود قابل احترام بودند، که قلب خود را به بت پرستی و هرزگی نسپرده و هرگز از خداوند رو برنگردانده بودند؛ باشد که یاد آنها برای همیشه مبارک باشد. ۱۲ باشد که استخوانهای آنها از جایی که زندگی را ترک کرده‌اند سبب شکوفایی نسل جدیدی بر همان اساس گردد. و همچنین نام کسانی که مورد تقدیر قرار گرفته‌اند بواسطه فرزندان آنها همیشه زنده بماند!

۱ - نام یوشع در زبان عبری به معنی 'خداوند نجات می‌دهد' است.

۲ - در نسخه‌های عبری می‌گوید: 'هیچ کس نمی‌توانست در مقابل او بایستد.'

۳ - منظور منطقه کوهستانی حبرون است که در مالکیت کالیب قرار داشت.

سموئیل

۱۳ سموئیل محبوب خداوند خود و پیامبر او بود، که پادشاهی را در اسرائیل برقرار کرده و حاکمان را برای سلطنت بر قوم خدا، مسح نمود. ۱۴ او بر اساس احکام خداوند، جماعت را داوری می‌کرد، و خداوند مراقب یعقوب^۴ بود. ۱۵ با وفاداری خود، ثابت نمود که یک پیامبر راستین است؛ مردم او را به عنوان یک نبی قابل اعتماد می‌شناختند چون سخنان او کاملا حقیقت داشت. ۱۶ وقتی دشمنانش از هر طرف او را تحت فشار قرار می‌دادند؛ او خداوند قادر مطلق را به کمک فرا می‌خواند، و یک بره تازه از شیر گرفته شده را جهت قربانی به خداوند تقدیم می‌کرد. ۱۷ سپس خداوند از آسمان رعد و برق نازل کرد، و صدای مهیب و قدرتمند آن به گوش همه رسیده شد. ۱۸ او رهبر دشمنان و همه حاکمان فلسطین و صور^۵ را تسلیم کرد. ۱۹ سموئیل قبل از فرو رفتن به خواب ابدی، در برابر خداوند و پادشاه مسح شده، چنین شهادت داد: 'هیچ اموالی، حتی یک جفت کفش هم از کسی نگرفته‌ام!' و هیچ کسی او را متهم نکرد. ۲۰ حتی بعد از مرگ خود، باز هم نبوت کرد، و مرگ پادشاه را بر او معلوم ساخت؛ او صدای خود را از درون گور بلند کرده و نبوت نمود، تا شرارت قوم را از بین ببرد.

ناتان

۴۷ پس از او ناتان برخاست، تا در دوران داود نبوت کند.

داود

۲ به همان شکلی که چربی از قربانی سلامتی برداشته می‌شود، داود نیز از قوم اسرائیل جدا و برگزیده شد. ۳ او با شیرها چنان بازی می‌کرد که گویی بزغاله هستند؛ و همچنین با خرسها که گویی با بره بازی می‌کند. ۴ آیا در دوران جوانی، غولی را نکشت، تا این لکه ننگ را از قوم خود بردارد؛ وقتی او سنگی را در فلاخن دستی خود چرخاند، و گستاخی و تکبر این غول را در هم شکست؟ ۵ زیرا او خداوند متعال را به کمک فرا خواند، تا به بازوی راست او چنان قدرتی دهد که بتواند بر یک جنگجوی نیرومند غلبه کرده، و توانمندی قوم خود را برافرازد. ۶ داود را به عنوان فاتح دهها هزار نفر، مورد تجلیل قرار دادند؛ وقتی تاج با شکوه پادشاهی به او داده شد، وی را به خاطر برکاتی که خداوند با انتخاب او عطا کرده بود، ستایش نمودند. ۷ زیرا او دشمنان خود را از هر طرف از بین برد، و دشمنان

۴ - منظور از یعقوب 'قوم اسرائیل' است.

۵ - در ترجمه یونانی واژه 'صور' وجود ندارد.

فلسطینی خود را نابود کرد؛ و قدرت آنها را حتی تا به امروز نیز درهم شکسته است. ۸ داود در تمام اعمال خود، خداوند قدوس، قادر متعال را مورد ستایش قرار می‌داد. او خالق خود را دوست داشت و با تمامی قلب خود سرود می‌خواند. ۹ او یک گروه پرستشی تشکیل داد تا در مقابل مذبح قربانگاه با صدای خود سرودهای زیبا و دلنواز بسرایند.^۱ ۱۰ او به مراسم و جشنها، شکوه و عزت بخشید، و ترتیب زمان برگزاری آنها را در طول سال معین کرد. و در حالی که آنها نام قدوس خداوند را می‌ستودند، خیمه مقدس در تمام روز از سرود آنها به طنین در می‌آمد. ۱۱ خداوند گناهان او را برداشته، و قدرت او را تا ابد استوار ساخت؛ و به او عهد پادشاهی، و یک تخت با شکوه سلطنت در اسرائیل عطا کرد.

سلیمان

۱۲ پس از او پسری بسیار خردمند برخاست؛ که به واسطه پادشاهی او، همه در امنیت^۲ زندگی می‌کردند. ۱۳ سلیمان در عصر صلح و آرامش سلطنت کرد؛ زیرا خداوند همه مرزهای سرزمین سلیمان را آرامی بخشیده بود، تا او بتواند برای نام خداوند خانه‌ای بسازد و خیمه مقدسی بنا کند که تا ابد برقرار باشد. ۱۴ او در جوانی صاحب حکمت بسیار بود! و مانند رود نیل، از درک و دانش لبریز بود. ۱۵ نفوذ او در سراسر زمین گسترش یافته، و تمام مردم جهان با امثال و معماهای او آشنا بودند. ۱۶ شهرت او حتی به جزایر دور افتاده نیز رسیده بود؛ و همه او را بخاطر برقراری صلح دوست داشتند. ۱۷ برای آهنگ‌ها، ضرب المثل‌ها و امثال، و جوابها و تفسیرهایش، همه اقوام او را تحسین کرده و در حیرت بودند. ۱۸ به نام خداوند خدا، که به نام خدای اسرائیل خوانده می‌شود؛ او طلا و نقره را چنان بر هم انباشته می‌کرد که گویی قلعه و سرب گرد آوری می‌کند. ۱۹ اما او زنهایی را نیز به کنار خود آورد، که بخاطر هوی و هوس او، بر وی مسلط شدند.^۳ ۲۰ او عزت و احترام خود را لکه دار کرد؛ و سبب ننگ نسل خانوادگی خود شد؛ چنانچه غضب الهی بر فرزندان او نازل شد و آنها بخاطر حماقت او، دچار غم و اندوه شدند. ۲۱ زیرا حاکمیت او به دو بخش تقسیم شد، و شخصی از قلمرو افرایم به عنوان پادشاه دست به شورش زد. ۲۲ اما خداوند هرگز از رحمت خود دست نخواهد کشید، و هیچ یک از سخنانش به زمین نخواهد افتاد؛ او هرگز فرزندان برگزیده خود را از بین نخواهد برد. و نسل آنانی را که دوست دارد محو نمی‌سازد. بنابراین او باقی مانده‌ای برای یعقوب بجا گذاشت، و به داود ریشه‌ای از نسل خودش داد.

۱ - در برخی از نسخه‌ها آمده است: 'تا هر روز با سرودهای خود، خداوند را بستانند.'

۲ - در نسخه یونانی بجای 'در امنیت' از 'سرزمین پهناور و وسیع' استفاده شده است.

۳ - در نسخه عبری می‌گوید: 'اما شهوت او به زنان سبب سقوط وی شد.'

رحبعام و یربعام

۲۳ سلیمان در کنار اجداد خود خوابید؛ و یکی از پسرانش را برای سلطنت باقی گذاشت، او فاقد درک و شعور کافی، و در میان قوم از همه نادان‌تر بود. رحبعام در نهایت با سیاست خود، سبب شورش مردم شد.

سپس یربعام، پسر نباط، اسرائیل را به گناه سوق داد؛ و افرایم شروع به راههای گناه آلود خود کرد. ۲۴ گناهان آنها بیشتر و بیشتر می‌شد، چنانچه از سرزمین خود پراکنده و تبعید شدند. ۲۵ آنها بدنبال هر نوع ظلم و شرارتی بودند، تا اینکه زمان مجازات و عقوبت آنها فرا رسید.

ایلیا

۴۸ ۱ سپس ایلیای نبی همانند آتش ظهور کرد؛ و کلامش مثل مشعل سوزنده بود. ۲ او قحطی را بر آنها نازل کرد؛ و با غیرت خود، تعداد آنها را کاهش داد. ۳ او با کلام خداوند آسمان را بست؛ و همچنین سه بار آتش از آسمان فرو فرستاد. ۴ ای ایلیا، در اعمال شگفت آور خود، چقدر با شکوه و افتخار بوده‌ای! شکوه و جلال چه کسی می‌تواند با تو برابری کند؟ ۵ به نام خداوند متعال و ازهاویه، جنازه‌ای را از مرگ برافراشتی. ۶ پادشاهان را به ویرانی سوق دادی؛ و مردان مشهور و بلند مرتبه را از بسترشان^۱ به بیرون راندی. ۷ تو در سینا مورد نکوهش خداوند قرار گرفتی؛ و در حوریب عقوبت داوری خداوند بر علیه دشمنانش را شنیدی. ۸ تو پادشاهان را برای مجازات گناهکاران و انبیا را برای جاننشینی خود مسح کردی. ۹ تو درگردبادی از آتش و در ارباه‌ای با اسب‌های آتشین به آسمان ربهوده شدی. ۱۰ نوشته شده که در زمان مقرر، و بر اساس سرنوشتی که از پیش مقدر شده است؛ قبل از اینکه غضب خداوند شعله ور شود، خشم او آرامی یافته؛ تا قلب والدین را نسبت به فرزندان معطوف و متمایل کرده، و قبایل یعقوب را دوباره احیا کند. ۱۱ خوشا به حال کسانی که تو را خواهند دید، همچنین آنانی که در محبت نسبت به تو از این دنیا رفتند؛ زیرا ما نیز مطمئنا بر همان اساس زندگی خواهیم کرد.

الیشع

۱۲ هنگامی که ایلیا در گردباد از نظر پنهان شد؛ الیشع لبریز از روح او شد. او بیشتر از دو برابر ایلیا معجزه انجام داد، و با هر سخنی که از دهانش بیرون می‌آمد شگفتی می‌آفرید. هرگز در طول عمر خود از حاکمان نترسید و هیچ کسی نتوانست او را مرعوب کند. ۱۳ انجام هیچ کاری برای او خیلی سخت نبود؛ و حتی هنگامی که از این دنیا رفت، جسم او نبوت نمود. ۱۴ در دوران زندگی خود، معجزات بسیار

۱ - منظور 'از قلمروشان' است.

کرد؛ و حتی پس از مرگش، اعمال او بسی شگفت انگیز بود.

۱۵ با وجود این، نه تنها همه مردم توبه نکردند؛ بلکه از گناهان خود نیز دست نکشیدند. تا زمانی که آنها به عنوان اسیر و برده از سرزمین خود به بیرون رانده شده، و در سراسر سرزمینهای بیگانه پراکنده گشتند. تعداد بسیار اندکی از آنها در سرزمین خود باقی ماندند، اما با حاکمی از خاندان داود. ۱۶ بعضی از آنها آنچه را که سبب خشنودی خداوند بود انجام دادند؛ اما دیگران بیشتر و بیشتر در گناه فرو رفتند.

حزقیا

۱۷ حزقیا استحکامات شهر خود را تقویت کرد؛ و آب را به میان شهر آورد. همچنین با ابزار آهنی در میان صخره‌ها آب انبارهایی برای ذخیر آب ایجاد کرد. ۱۸ سنحاریب در دوران سلطنت او به اسرائیل حمله کرد؛ چنانچه فرمانده خود را برای نبرد فرستاد و او پس از عزیمت، صهیون را با تکبر به چالش کشید. ۱۹ سپس قلب آنها^۲ متزلزل و دستانشان به لرزه درآمد؛ و مانند زنان در حال زایمان، دچار درد و رنج شدند. ۲۰ اما آنها خدای رحیم و رحمان را به کمک فرا خواندند، و دستان خود را به سوی او بلند کردند؛ و خدای قدوس دعای ایشان را از آسمان شنید و به سرعت وارد عمل شده و آنها را از طریق اشعیا نجات داد. ۲۱ خداوند اردوگاه آشوریان را مورد ضربت قرار داد، و فرشته او تمامی آنها را از بین برد. ۲۲ زیرا حزقیا آنچه را که خوشایند خداوند بود انجام می‌داد؛ و به راههای جد خود داود وفادار بود و بر اساس مشورت و توصیه‌های اشعیا نبی عمل می‌کرد، که در نگرش و رویاهای خود، بسیار بزرگ و قابل اعتماد بود.

اشعیا

۲۳ در دوران اشعیا، خورشید رو به عقب رفت، و عمر پادشاه را طولانی کرد. ۲۴ او با روح قدرتمند خود، آینده را دید؛ و سوگواران را در صهیون، تسکین و تسلی داد. ۲۵ او پیشگویی کرد که در پایان زمان چه اتفاقی خواهد افتاد؛ و چیزهای پنهان را قبل از اینکه اتفاق بیفتد، آشکار ساخت.

یوشیا

۱۴۹ خاطره یوشیا مانند رایحه خوشبوی بخور است، که به مهارت و هنر عطار تهیه شده است. به اندازه عسل در هر دهانی شیرین، و مانند نوای موسیقی در ضیافت شراب است. ۲ او هر آنچه را که برای اصلاح مردم مناسب و درست

بود، به عمل آورد؛ و شرارتهای بت پرستان شریر را از بین برد. ۳ او قلب خود را به خداوند متمایل کرده و استوار ساخت؛ و در دوران بی دینی، خدا پرستی را گسترش داد.

تخریب اورشلیم

۴ به غیر از داود، حزقیا و یوشیا، الباقی پادشاهان اسرائیل همه از گناهکاران بزرگ بودند؛ زیرا آنها احکام خداوند متعال را تا به انتهای دوران پادشاهی در یهودا رها کردند. ۵ آنها قدرت خود را به دیگران منتقل کردند، و افتخار خود را به ملل بیگانه سپردند.^۱ ۶ به کسانی که شهر برگزیده خداوند را که خیمه مقدس در آن قرار داشت، به آتش کشیده و گذرگاههای آنرا ویران کردند؛ درست همانطور که ارمیا پیش بینی کرده بود. ۷ زیرا آنها با او بدرفتاری کردند، با کسی که حتی در رحم مادرش به پیامبری تقدیس شده بود؛ تا ریشه کن کرده، هلاک ساخته، و از بین ببرد، و به همین ترتیب برای بنا کردن و کاشتن.

حزقیال

۸ این حزقیال بود که رؤیای جلال الهی را دید؛ که خداوند آنرا در ورای ازابه کروبیان به او نشان داد. ۹ خداوند همچنین از ایوب نام برد، که همواره راههای عدالت را محکم نگاه داشته بود.^۲ ۱۰ ممکن است استخوانهای دوازده پیامبر، از زمانی که این دنیا را ترک کرده‌اند سبب احیای زندگی جدیدی شود؛ زیرا آنها قوم یعقوب را تسلی داده و آنها را با امیدی قابل اطمینان نجات دادند.

زروبابل، یهوُشع، و نحمیا

۱۱ چگونه می‌توان از زروبابل تجلیل کرد؟ او مثل نگین انگشتر در دست راست بود. ۱۲ و یهوُشع پسر یهوُصاداق نیز همینطور بود؛ که در دوران خود، خانه خدا را بازسازی کرد. و معبد بزرگی را به خداوند تخصیص داد، که جهت سربلندی و جلال ابدی آماده شده بود. ۱۳ یاد نحمیا نیز ماندگار است. او حصارهای فرو افتاده ما را بالا برد، و دروازه‌ها و پشت بندها را استوار ساخته، و خانه‌های ویران شده ما را دوباره بازسازی کرد.

۱ - احتمالا منظور این است که آنها بجای اعتماد به خداوند، بر قدرت اقوام بیگانه تکیه کردند.

۲ - در نسخه یونانی می‌گوید: 'خداوند دشمنانی را بیاد آورد که در رگبار و طوفان به دام افتاده بودند، و همچنین آنهایی را که در راه راست قدم برداشته بودند مورد التفات قرار داده بود.'

نیاکان

۱۴ تا به امروز بر روی زمین کسی مانند خنوخ آفریده نشده است؛ زیرا او از زمین بر گرفته و به آسمان ربوده شد. ۱۵ و هرگز کسی مانند یوسف به دنیا نیامده است. او رهبر برادرانش و حامی قوم بود،^۳ که حتی هنوز هم به استخوان‌های او احترام می‌گذارند. ۱۶ سام و شیت و انوش^۴ در میان مردم مورد تقدیر قرار گرفتند؛ اما در آفرینش، آدم بالاتر از هر موجود زنده دیگری بود.

شمعون کاهن اعظم

۵۰ شمعون پسر اونایا، و کاهن اعظم بود. او در میان برادرانش از همه بزرگتر و سبب افتخار قوم خود بود.^۱ و در طول زندگی خود، معبد را تعمیر کرد؛ او در دوران کهانت خود، استحکامات دفاعی معبد را هم تقویت نمود. ۲ او ارتفاع پایه دیوارهای دو لایه را بلند کرد؛ دیوارهای محوطه معبد را نیز محکم و مرتفع ساخت. ۳ در روزهای او یک مخزن آب حفر شد، که از نظر وسعت مانند دریا بود. ۴ او در نظر داشت که از نابودی قوم خود جلوگیری کند، از اینرو شهر را در برابر محاصره تقویت کرد. ۵ او چقدر با شکوه بود، وقتی در محوطه معبد قدم می‌زد^۲ و از صحن پشت پرده^۳ بیرون می‌آمد. ۶ او مانند ستاره صبح در میان ابرها، و مثل ماه کامل بدر در دوران جشن بود. ۷ مانند خورشید در بلندترین نقطه معبد قادر متعال می‌درخشید، و مثل رنگین کمان پُر جلالی در مقابل ابرهای شکوهمند می‌تابید. ۸ مانند گل سرخ در فصل بهار،^۴ چون گلهای نیلوفر در کنار نهر آب، مانند یک شاخه سرو سبز لبنان در یک روز تابستان. ۹ مانند بخوری که در آتش بخوردان می‌سوزد، مثل ظرف زرینی که مرصع به انواع سنگهای قیمتی شده است. ۱۰ مانند درخت زیتون پر از میوه، و مانند یک سرو بلند در ابرهاست. ۱۱ وقتی او ردای پُر جلال خود را بر تن می‌کرد، و لباس خود را در شکوه کامل پوشیده و به طرف مذبح مقدس می‌رفت؛ صحن معبد را سرشار از شکوه و جلال می‌ساخت.

۱۲ هنگامی که او سهم‌هایی را از دست کاهنان دریافت می‌کرد، و همانطور که در کنار مرکز آتش مذبح ایستاده بود، با جمعی از برادران که در اطراف او حلقه

۳ - این متن فقط در نسخه یونانی وجود دارد: 'او رهبر برادرانش و حامی قوم بود.'

۴ - در نسخه یونانی، نامی از انوش برده نشده است.

۱ - نسخه یونانی فاقد جمله 'او در میان برادرانش از همه بزرگتر و سبب افتخار قوم خود بود' است.

۲ - در نسخه یونانی می‌گوید: 'وقتی قوم در دور او حلقه می‌زدند.'

۳ - منظور اتاق قدس الاقدس است که در پشت پرده قرار داشت.

۴ - در نسخه عبری می‌گوید: 'در فصل نوبر میوه‌ها' که همان فصل بهار می‌شود.

می‌زدند؛ او درست مانند سرو جوانی در لبنان بود که توسط تنه درختان نخل احاطه شده است. ۱۳ همه پسران هارون در شکوه و جلال خود، با تقدیمی‌های خداوند که در دستان خود داشتند، و در مقابل کل جماعت اسرائیل. ۱۴ وقتی مراسم نیایش بر مذبح را به انجام می‌رساند، و قربانیها را به حضور خدای قادر متعال می‌گذراند. ۱۵ او دست خود را بر جام می‌گذاشت و هدیه نوشیدنی خون انگور را در آن ریخته و سپس آنرا بر پایه‌های مذبح می‌پاشید؛ رایحه‌ای خوشبو و دلپذیر برای خدای متعال، پادشاه همه دوران. ۱۶ آنگاه پسران هارون فریاد سر داده و در کرنا‌های خود که از فلز چکش خورده بود می‌دمیدند. آنها صدای مهیب و نیرومندی ایجاد می‌کردند، چنانچه خداوند متعال آنرا شنیده و قوم را بیداد آورد. ۱۷ سپس همه مردم به یکباره برای پرستش خداوند خدای خود، خدای قادر مطلق، با رو بر زمین دراز کشیده و بر خاک می‌افتادند.

۱۸ سپس سراینندگان سرود با صدای خود و بصورت هماهنگ و با نوایی دلپذیر و شیرین، خداوند را ستایش می‌کردند. ۱۹ و قوم خدای متعال دعا‌های خود را به حضور پر رحمت او برده و نیایش می‌کردند؛ تا اینکه عبادت خداوند پایان یافته و آیین نیایش به اتمام می‌رسید. ۲۰ سپس شمعون از مذبح پایین آمده و دستان خود را در مقابل کل جماعت بنی اسرائیل بالا می‌برد؛ و با کلام خود، برکات خداوند را برای قوم طلبیده، و نام او را جلال می‌داد. ۲۱ و جماعت جهت ستایش برای دریافت برکات از خداوند متعال، بار دیگر خم می‌شدند.

۲۲ حالا خداوند خدای همگان را متبارک باد، که اعمال شگفت انگیز او در همه جا دیده می‌شود. که ما را از آغاز تولد در پناه خود بزرگ کرده و نسبت به ما با رحمت خود برخورد کرده است. ۲۳ باشد که او قلب شاد به ما عطا کند؛ و باشد که در دوران ما در اسرائیل صلح برقرار باشد، همچنان که در گذشته نیز چنین بوده است. ۲۴ باشد که رحمت او در ما بماند،^۵ و نجات بخش ما در طول زندگی باشد.

خاتمه

۲۵ دو قوم هستند که روح من از آنها کراهت دارد، و سومین آنها حتی قوم هم به حساب نمی‌آیند: ۲۶ کسانی که در سعیر^۶ و فلسطین زندگی می‌کنند، و قوم نادانی که در شکیم ساکن است.

۲۷ تعالیمی از فهم و دانش که عیسی پسر سیراخ پسر الیعازر اورشلیمی که

۵ - در نسخه عبری می‌گوید: 'باشد که رحمت او با شمعون بماند، و عهد فی‌نحاس به انجام برسد، و تا زمانی که آسمانها برقرار است، از او و از نسل او جدا نشود.'

۶ - در نسخه یونانی بجای 'سعیر' از 'کوهستان سامره' نام برده است.

حکمت از قلبش فرو ریخته است، در این کتاب به رشته تحریر درآورده است. ۲۸
خوشا به حال کسانی که به این تعالیم توجه می‌کنند؛ و کسانی که این تعالیم را
در قلب خود ذخیره می‌کنند، صاحب حکمت خواهند شد. ۲۹ و چنانچه آنها را به
عمل آورند، توانایی مقابله با هر چیز را خواهند داشت؛ زیرا ترس از خداوند، چراغ
راه آنهاست.

نیایش عیسی پسر سیراخ

۵۱ تو را سپاس می‌گویم، ای خداوند و ای پادشاه؛ و تو را ستایش می‌کنم، ای
خداوند خدای نجات من؛ تو را بواسطه نامت، سپاس می‌گویم. ۲ زیرا خداوند
محافظ و یاور من بوده و مرا از هلاکت و از دام تهمت زندگان و از لب کسانی که
دروغ می‌بافند، نجات داده است. ۳ در مقابل مخالفان من، تکیه گاه من شده و
مرا از دست آنها رهایی داده است. در عظمت رحمت و نام خود، مرا از دندانهای
تیزی که قصد پاره کردن مرا داشت، و از دست کسانی که به دنبال نابودی زندگی
من بودند، و از مشکلات بسیار زیادی که متحمل شده‌ام؛ ۴ از خفه شدن در دودی
که از هر طرف مرا احاطه کرده است؛ و از میان آتشی که من آنرا روشن نکردم؛
۵ از اعماق سرزمین مردگان، از زبان ناپاک و سخنان دروغ؛ ۶ و از تهمتِ زبان بی
انصاف، نجات داده است. روح من در آستانه مرگ بود، و زندگی من در نزدیکی
طبقه زیرین سرزمین مردگان قرار داشت. ۷ آنها از هر طرف مرا احاطه کردند، و
کسی نبود که به من یاری برساند؛ من به دنبال کمک در میان انسانها بودم، اما
هیچکس را نیافتم. ۸ آنگاه خداوند به یاد رحمت تو افتادم، و احسان تو که از
ایام قدیم برای نجات کسانی که منتظر تو بودند، استوار بوده و آنها را از دست
دشمنان رهایی داده است. ۹ و آواز دعای خود را از زمین به حضور تو بلند کردم؛
و برای حفاظت از مرگ، دست به استغاثه برداشتم. ۱۰ فریاد زدم: 'خداوند، تو پدر
من هستی؛ مرا در روزهای پر از مصیبت، رها نکن؛ در حالیکه من در برابر متکبران
بدون کمک مانده‌ام. ۱۱ نام تو را همواره خواهم ستود، و سرودهای شکرگذاری خود
را در حضور تو خواهم سرایید؛ چنانچه نیایش من شنیده و اجابت شد. ۱۲ زیرا مرا
از نابودی نجات و در هنگام مشکلات رهایی داده است. به همین دلیل تو را سپاس
گفته و ستایش خواهم کرد؛ و نام تو را متبارک خواهم خواند.

در جستجوی حکمت

۱۳ در حالی که من هنوز جوان بودم، و قبل از شروع سفرم، در دعاهای خود
به صراحت در طلب حکمت بودم. ۱۴ در مقابل معبد آنرا طلبیده و تا به آخر در
جستجوی آن خواهم بود.

۱۵ از اولین شکوفه تا زمان رسیدن انگور،^۱ قلب من از او شاد بود؛ چنانچه پای من در راه راست قدم بر می‌داشت؛ و از جوانی به دنبال رد پای او بودم. ۱۶ گوشم را کمی به حکمت سپردم و او را یافته، و بدینسان برای خودم تعالیم زیادی فرا گرفتم. ۱۷ من بواسطه حکمت، پیشرفت کردم؛ و از کسی که به من حکمت آموخته است، تقدیر خواهم کرد.

۱۸ بدینسان تصمیم گرفتم که بر طبق حکمت زندگی کنم؛ چنانچه نسبت به هر امر نیکویی غیرت داشته و هرگز ناامید نخواهم شد. ۱۹ روح من برای حکمت جنگیده و در رفتار خودم سختگیر بودم؛ دستانم را به سوی آسمان گشودم، و از عدم آگاهی به او، ابراز ندامت کردم. ۲۰ روحم را به سوی حکمت سوق دادم؛ و در پاکی، او را پیدا کردم. با حکمت از همان آغاز، خردمندی را یافتم؛ بنابراین هرگز از او جدا نخواهم شد. ۲۱ قلب من در جستجوی او در طپش است؛ از اینرو من گنج گرانبهایی را بدست آورده‌ام. ۲۲ خداوند به عنوان پاداش به من قدرت کلام داده است که با آن او را ستایش خواهم کرد.

۲۳ ای نادانان، به نزد من آید، و در مکتب من تعلیم بگیرید. ۲۴ چرا می‌گویید فاقد حکمت هستید؛ و با این حال متحمل یک چنین عطش عظیمی می‌شوید؟^۲ ۲۵ من دهان خود را گشودم و گفتم: حکمت را به رایگان بدست آورید. ۲۶ گردن خود را زیر یوغ حکمت بگذارید، و اجازه دهید روح شما تعلیم یابد؛ او نزدیک است به کسانی که در جستجوی وی هستند.

۲۷ با چشمان خود ببینید که من زحمت بسیار اندکی کشیدم، اما آرامش و رضایت خاطر بسیار زیادی پیدا کردم. ۲۸ مهم نیست که برای کسب حکمت چقدر هزینه می‌کنید؛^۳ زیرا از طریق آن صاحب طلا و نقره بسیار می‌شوید.

۲۹ باشد که روح شما از رحمت خدا شاد شود؛ و باشد که هرگز از ستایش او شرمنده نشوید. ۳۰ وظیفه خود را در وقت درست و مناسب انجام دهید؛ و خداوند نیز پاداش شما را در وقت خودش، خواهد داد.

۱ - منظور 'از اولین شکوفه جوانی خود تا زمان رسیدن به سن پیری، قلب من از او شاد بود.'

۲ - منظور این است که چرا در مورد نادانی خودتان کاری انجام نمی‌دهید.

۳ - در نسخه عبری می‌گوید: 'کمی به دستورات من گوش کنید و از طریق من صاحب طلا و نقره شوید.'